PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo — Cena 60 lir — Leto XXIV. Št. 191 (7084) — TRST, četrtek, 22. avgusta 1968

HUDE, SKORAJ NEVERJETNE, A VENDAR BRIDKO RESNIČNE VESTI IZ PRAGE

Tanki iz SZ, Poljske, NDR in Madžarske so včeraj vdrli v ČSSR in jo okupirali

Pri invaziji so sodelovale tudi bolgarske čete - Tuje čete so vdrle v ponedeljek ob 21. uri - CK KPČ: «Ta akcija ni v skladu z nobenim načelom odnosov med socialističnimi državami in zanika vse norme mednarodnega prava - Do okupacije je prišlo brez vednosti predsednika republike, predsednika ljudske skupščine, predsednika vlade in generalnega tajnika KPČ» - Krvava zasedba praškega radia in streljanje pred predsedniško palačo na Hradčanih - Množična podpora vsega ljudstva vodstvu in manifestacije proti sovjetski okupacijski vojski

Dubček, Smrkovsky, Kriegel in Spaček aretirani
Poziv vlade ČSSR državljanom po tajni postaji

PRAGA, 21. — Sovjetske čete in čete štirih članic varšavskega pakta so danes ponoči zasedle celotno češkoslovaško ozemlje, dejansko onemogočile delovanje rednih češkoslovaških oblasti, obkolile sedež CK, parlament, vladno poslopje, predsedniško palačo, sedeže radia in TV in druge strateške točke. Docela so blokirali mejo, tako da je mednarodni promet v celoti ustavljen.

Prva vest o nenadnem agresivnem vdoru sovjetskih, poljskih, vzhodnonemških, madžarskih in bolgarskih čet je dal radio Praga ob 2. uri zjutraj, ko je večkrat prečital uradno sporočilo centralnega komiteja komunistične partije ČSSR, ki se glasi:

Včeraj, 20. avgusta, okrog 23. ure so čete Sovjetske zveze, Poljske, Nemške DR, Madžarske in Bolgarije prekoračile mejo ČSSR. To se je zgodilo brez vednosti predsednika republike, predsednika ljudske skupščine, predsednika vlade in generalnega sekretarja CK KPČ.

Predsedstvo centralnega komiteja pravkar zaseda v zvezi s pripravami na štirinajsti kongres KPČ. Predsedstvo CK priporoča vsem državljanom naše republike, naj o-

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRAGA, 21. — Agencija ČETEKA je zvečer navedla izjavo nekega očividca, da so ob 14. uri odpeljali na oklopnem vozilu iz sedeža centralnega komiteja: prvega tajnika partije Aleksandra Dubčka, predsednika skupščine Jožefa Smrkovskega, predsednika nacionalne fronte Františka Kriegla in člana prezidija centralnega komiteja Jožefa Spačka. Agencija dodaja, da niso mogli ničesar točnejšega izvedeti, ker je poslopje obkoljeno s sovjetskimi četami.

Agencija tudi sporoča, da so ob 21. uri po našem času čete vdrle v prostore skupščine, kjer so zasedali poslanci. Tudi predsednika vlade Černika so odpeljali z oklopnim avtomobilom okupacijskih čet in so ga menda nato odpeljali z letalom neznano kam.

Češkoslovaška televizija je predvajala kratek film, v katerem se vidi sovjetski tank v plamenih pred sedežem radijske postaje. Izvedelo se je, da je eksplodiral tovornjak, ki je prevažal municijo med incidenti pred postajo in da je bilo pri tem 30 oseb ranjenih.

Po vsej Pragi in predvsem na Trgu Venčeslav so razobešene črne zastave v znak žalovanja za izgubljeno neodvisnostjo in suverenostjo. Po poslopjih pa so se pojavili napisi «Rusi, vrnite se domov» in «Živel Dubček».

Po mestu so se pojavili nekakšni «komisarji» v civilu, ki imajo rdeče trakove. Vendar pa je izredno značilno, da 24 ur po okupaciji nič ne kaže, da bi Rusom uspelo sestaviti vsaj še tako skromno «slamnato» odnosno «kvizlinško» vlado. Razširila se je vest, da je celo Novotny to odklonil in da ni nobeden izmed starejših partijskih voditeljev, ki jih je novi kurz sicer pregazil, pripravljen sprejeti tako nehvaležno nalogo, da bi sestavil začasno vlado, ki bi vsaj kolikor toliko prikrila brutalno sovjetsko intervencijo in ki bi upravičila trditve sovjetske agencije TASS, da so prišli v ČSSR na prošnjo «partijskih in državnih voditeljev».

Značilno je tudi, da se dokaj različno obnašajo zavezniške čete in da menda čete štirih članic varšavskega pakta ne kažejo nobenega navdušenja, da bi prodirale na češkoslovaško ozemlje. Dejansko se povsod vidijo samo sovjetski vojaki in so v Pragi izključno Rusi. Poljaki niso hoteli zasesti mesta Pardubice, ker so [illegible]teli na manifestacijo prebivalcev, v kraju Hradec Kralove pa je 300 avtomobilov zaprlo njih koloni pot in so se obrnili ter so se vrnili na Poljsko.

Zvečer je vlada ČSSR naslovila na ves češkoslovaški narod naslednjo izjavo: «Danes, proti volji vlade, narodne skupščine, voditeljev KPČ in celotnega češkoslovaškega naroda, so državo zasedle armade petih držav varšavske zveze.

Prvič v zgodovini mednarodnega komunističnega gibanja so zavezniške čete socialističnih držav napadle državo, ki ji vlada komunistična partija.

V prvih jutranjih urah je prišlo danes do stanja krize. Ustavni organizmi so hudo ogroženi; članom vlade, parlamenta, vodstva KPČ, narodne fronte in drugih organizacij je bil onemogočen stik z ljudstvom, številne druge pa so internirali. Edina vez ostaja na pol ilegalni radijski oddajnik, ki še oddaja, medtem ko so druge radijske postaje drugo za drugo zapirali. Tudi v takem položaju nameravajo češkoslovaška vlada, ustavni organi in voditelji partije še naprej izvrševati svoje ustavne naloge ter zagotoviti normalno življenje države.

Obračamo se na vas — nadaljuje dokument — Čehe, Slovake, državljane narodnih manjšin republike, s tem pozivom, v katerem zahtevamo: 1. takojšen umik vojaških enot petih držav varšavskega pakta, v popolnem spoštovanju naše suverenosti; 2. pet vlad naj nemudoma ukaže prekinitev vseh dejanj, ki bi povzročala izgubo in uničenje materialnih dobrin naše države; 3. takojšnjo vzpostavitev normalnih pogojev za delovanje češkoslovaških političnih in ustavnih organizmov; 4. takojšnje sklicanje parlamenta, kateremu bo vlada predložila ukrepe za rešitev sedanjega položaja.»

Vladna izjava vabi nato prebivalstvo, naj na poljih in v tovarnah zbira solidarnostne izjave v podporo zakoniti češkoslovaški vladi in naj jih posreduje štabom okupacijskih enot in vladam petih dr-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sovjetski vojaki pred spomenikom Jana Husa v Pragi (Telefoto)

ZASEDANJE PREDSEDSTVA IN IZVRŠNEGA ODBORA

Zveza komunistov SFRJ odločno obsoja agresijo

BRIONI, 21. — Pod predsedstvom Josipa Broza Tita se je danes sestalo predsedstvo in izvršni komite centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije v zvezi z agresijo oboroženih sil Sovjetske zveze, Ljudske republike Poljske, Nemške demokratične republike, Ljudske republike Madžarske in Ljudske republike Bolgarije ter okupiranja Češkoslovaške socialistične republike.

Prezidij odraža razpoloženje globokega vznemirjenja in ogorčenja vseh narodov Jugoslavije in članov zveze komunistov zara teptanja suverenosti ene izmed neodvisnih socialističnih dežel, kar je v globokem nasprotju z elementarnimi pravicami vsakega naroda ,da sam odloča o svoji usodi. Predsedstvo in izvršni odbor CK ZK Jugoslavije sta izrazila polno solidarnost z narodi Češkoslovaške ,delavskim razredom, vlado in vodstvom komunistične partije Češkoslovaške z Dubčkom na čelu.

Dosledno z do sedaj zavzetimi stališči Zveze komunistov se odobrava današnjo izjavo tovariša Tita. Predsedstvo in izvršni komite nudijo polno podporo upravičenim zahtevam legitimnih predstavnikov češkoslovaške socialistične republike, da se umaknejo okupacijske čete, da se spoštuje načelo suverenosti in neodvisnosti, da se omogoči delo demokratično izvoljenih partijskih in državnih forumov, da se izpusti na svobodo ljudske in partijske predstavnike.

Najnovejši razvoj dogodkov dokazuje, da ne gre samo za napad na češkoslovaško socialistično republiko, temveč za pomemben zgodovinski prelom v odnosu med socialističnimi deželami na splošno, za nadaljnji razvoj socializma na svetu, za mednarodno delavsko gibanje in za usodo miru v Evropi ter v svetu. Ta intervencija predstavlja težak udarec za socialistične in za vse napredne sile na svetu. Intervencija hrabri najbolj reakcionarne sile, vodi k zaostritvi hladne vojne in ima dalekosežne negativne posledice za celotni razvoj mednarodnih odnosov.

Ker je potreba temeljiteje preučiti položaj, so sklicali sejo centralnega komiteja, ki se bo sestal 23. avgusta. Istočasno pa pozivajo vse delovne ljudi Jugoslavije, da se še tesneje strnejo okrog Zveze komunistov Jugoslavije in njene politike obrambe neodvisnosti in enakopravnih odnosov med narodi, da se še odločnejše bore za vsestranski napredek socialističnih odnosov na osnovi samoupravljanja in neposredne demokracije, da se energično postavijo po robu napadom s katere koli strani na osnovne pridobitve socalizma, pa tudi, da preprečijo kakršne koli provokacije in poskuse izkoriščanja teh dogodkov, s čemer bi se slabila enotnost jugoslovanskih narodov.

Titova izjava

Predsednik republike Josip Broz Tito je dal na prošnjo ravnatelja Tanjuga naslednjo izjavo:

«Prihod tujih vojaških čet na Češkoslovaško brez vabila in brez odobritve zakonite vlade, nas je globoko zaskrbel. S tem je porušena suverenost ene izmed socialističnih držav in je zadan težak udarec socialističnim naprednim silam v svetu. Med svojim obiskom v Pragi in v razgovorih z vodstvom češkoslovaške partije s tovarišem Dubckom na čelu, sem se prepričal, da so nemogoči kakršni koli poskusi protisocialističnih elementov, da preprečijo normalni razvoj demokracije in socializma v ČSSR.

Skupna izjava, ki je bila ob tej priliki izdana, to potrjuje.

Skupna stališča, ki so bila sprejeta v Bratislavi so s tem dogodkom zavržena in storjeni so bili ukrepi, ki bodo imeli dalekosežne in zelo negativne posledice za celotno revolucionarno in progresivno gibanje.

Vprašanje: Med našimi narodi obstaja velika vznemirjenost. In pričakuje se sklep Zveze komunistov Jugoslavije. Kaj nam lahko v tej zvezi rečete?

Odgovor: Danes bo seja predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, pojutrišnjem 23. avgusta pa se bo sestal centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije, na katerem bomo zavzeli naše stališče tako v zvezi z dogodki v ČSSR kot tudi z našimi notranjimi vprašanji.

Vprašanje: Ali pričakujete, da bo prišlo do demonstracij v naši deželi?

Odgovor: Jaz mislim, in to je tudi mišljenje drugih tovarišev iz predsedstva, da moramo ohraniti mir in hladnokrvnost in zaradi teže, se ne bodo dovolile demonstracije, v katere bi se lahko vrinile tudi kake provokacije. Naš delavski razred in narodi imajo dovolj drugih možnosti, da izrazijo svoje nezadovoljstvo proti takemu postopanju proti neki socialistični deželi.

ODMEVI ČEŠKIH DOGODKOV V ITALIJI

Vse stranke, gibanja in osebnosti obsojajo neupravičeno invazijo ČSSR

Za danes je sklicana vladna seja - Vodstva raznih strank, od levice do desnice, so se takoj sestala ter razpravljala o položaju v Češkoslovaški

RIM, 21. — Čeprav so jutranji dnevniki večinoma že izšli brez najnovejših vesti iz ČSSR, se je vendar kmalu po vsej državi razširila vest o vdoru čet držav varšavskega pakta v češkoslovaško republiko. Ljudje so začeli natančneje poslušati oddaje vesti po radiu, nekateri listi pa so izšli v posebni izdaji.

Vest, kruta v svoji resničnosti, se je vendar zdela v začetku skoraj neverjetna. Ljudje se namreč niso mogli že takoj prvi hip sprijazniti z dejstvom, da je v današnji dobi kaj takega še mogoče, čeprav je marsikdo dobil s to vestjo potrdilo za skrito bojazen, ki se je porajala ob pisanju sovjetskega in drugega tiska iz vzhodnega bloka. Zatrjevanje o «blietzkriegu», ki naj bi ga pripravljala Zahodna Nemčija, je kaj sumljivo spomnilo na podobna znana in hrupna zatrjevanja leta 1938 in 1939, ki so dovedla do datuma, ki so se ga na današnji dan spominjali vsi Čehi, ki so grozoto tistega dne že mogli doživljati: 15. marca 1939. Tedaj je prišla invazija v Češko z zahoda. V spremenjenih okoliščinah je ČSSR danes doživela invazijo z ostalih meja. Okoliščine so drugačne, toda invazija je invazija in okupacija je okupacija. To čutijo Čehi in to so dovolj jasno povedali — kljub okupatorju v državi — in to čutijo vsi tisti ljudje, ki jim lastna svoboda ne more biti zgolj puhla fraza, temveč jim je neodtujljivi del njihove bitnosti.

Ko je glasilo KPI «L'Unità» izšlo v svoji drugi izdaji, je objavilo samo poročilo praškega radia ter dostavilo: «Dramatične vesti, ki smo jih prejeli v prvih jutranjih urah iz Prage, zbujajo vznemirjenost in globoko zaskrbljenost v italijanskem in mednarodnem delavskem gibanju. Tovariši iz vodstva KPI so bili sklicani na takojšnji sestanek, da pretresejo položaj.»

Glasilo PSU «Avanti» pa pravi v svojem komentarju med drugim, da je prišlo do še hujšega posega, kot je bil tisti svojčas na Madžarskem, kjer je komunistična vlada izgubila kontrolo nad položajem in je prišlo do odprte in nasilne vstaje. Socialistično glasilo dostavlja, da je ta poseg nesreča za vse: nesreča za junaško češkoslovaško ljudstvo, ki je že 30 let obsojeno, da nima miru; nesreča za sovjetsko ljudstvo, na katerega pada madež nasilja in na katerega bo padla teža nadaljnje zaostritve notranjega režima; nesreča za vse, ki se dosledno in vztrajno bore proti vsakemu nasilju hladne vojne, v katero bomo spet padli in v kateri bodo napetosti dosegle vrhove skrajne nevarnosti; nesreča za stvar miru v Vietnamu; nesreča za vse sile svobode in miru. List potem nadaljuje, da je s tem prišla ura tudi za italijanske komuniste. Kar danes od njih zahtevamo, piše «Avanti!», je jasna, nedvoumna oddaljitev od odgovornosti, odkrita in utemeljena obsodba posega, ki so ga oni sami imeli za nemogočega, ter izjava o popolni avtonomiji. «Avanti!» zaključuje svoj članek s pozivom na vse, naj bodo budni pred reakcionarnimi provokacijami, ki jih verjetno ne bo manjkalo in ki bodo v nesrečni odločitvi Moskve našle pretvezo za gibanje, usmerjeno k čisto drugim ciljem.

Zvečer se je sestalo vodstvo PSU, da bi preučilo položaj v ČSSR. Med drugim so se sestanka, ki mu je predsedoval sotajnik Martino, udeležili podtajnik Brodolini, vodja poslanske skupine Ferri ter poslanec Lombardi. Ni bilo Nennija ter podtajnika Cariglie, ki sta odšla v Kopenhagen na zasedanje socialistične internacionale, sotajnik Tanassi pa ni utegnil pravočasno priti v Rim. Na koncu zasedanja so soglasno odobrili sledeči dokument:

«Vodstvo Združene socialistične stranke, ki se je sestalo v Rimu 21. t.m., odločno in ostro obsoja invazijo ČSSR po četah SZ ter poljskih, vzhodnonemških, madžarskih in bolgarskih zaveznikov. Za to invazijo ni nikakega opravičila v mednarodnem položaju, pač pa bo ta invazija pomagala poslabšati mednarodni položaj in predstavlja dejanje odkrite kršitve načela narodne neodvisnosti in suverenosti narodov; nadalje je v nasprotju s pravico vsake države, da si v avtonomnih oblikah gradi svojo socialno in politično ureditev ter je njen očiten namen oviranje, da bi se v ČSSR razvijal pod vodstvom same Komunistične partije, ki je na oblasti, proces demokratizacije, ki se je pričel, da bi zajamčil nekatere temeljne svoboščine. Iz te nove tragedije, nadaljuje dokument, izhaja za vse socialiste, za vse demokrate, za vse sile obnovitve, tudi tiste v komunističnem gibanju, nedvoumna dolžnost, da še povečajo dejavnost v podporo vsem, ki se borijo, da bi socializem združili s svobodo. Socialistična stranka, zaključuje poročilo vodstva PSU, vabi vse delavce, naj odločno zahtevajo umik tujih čet iz ČSSR ter spoštovanje neodvisnosti češkoslovaškega ljudstva in njegove države».

Po sestanku vodstva PSI je poslanec Pellicani izjavil časnikarjem, da se z okupacijo ČSSR po tridesetih letih ponavlja praška tragedija Ponavljajo se metode, ki

(Nadaljevanje na 2. strani)

SOVJETSKA OPRAVIČILA ZA AGRESIVNI NAPAD

TASS se sklicuje na vabilo neznanih voditeljev ČSSR

Moskovska agencija je objavila poziv «predstavnikov vlade in partije ČSSR», pri čemer ni navedla niti enega imena - Zanikane govorice o ostavki Kosigina

MOSKVA, 21. — Danes dopoldne niso izšli sovjetski dnevniki in je vest o vdoru čet varšavskega pakta na češkoslovaško ozemlje sporočila agencija TASS, ki je proglas nato radio in TV večkrat ponavljal.

V poročilu je rečeno, da je TASS pooblaščena, da sporoči da so «voditelji vlade in partije češkoslovaške socialistične republike zaprosili Sovjetsko zvezo in druge zavezniške države, da nujno nudijo pomoč bratskemu češkoslovaškemu ljudstvu in to vključno pomoč oboroženih sil. Do te zahteve je prišlo zaradi nevarnosti za obstoječi socialistični režim v ČSSR in za ustavno državo. Ta nevarnost izhaja iz protirevolucionarnih sil, ki so se združile s tujimi silami sovražnimi socializmu».

V izjavi je nato govor, da je prišlo do večkratnih posvetovanj in da je obramba socialističnih pridobitev skupna mednarodna dolžnost vseh socialističnih držav in da je bilo to stališče svečano proglašeno v bratislavski izjavi.

Nadaljnje poslabšanje položaja v ČSSR «zajema življenjske interese Sovjetske zveze in drugih socialističnih držav, interese varnosti držav socialistične skupnosti. Nevarnost za sistem socializma v ČSSR predstavlja istočasno nevarnost za temelje miru v Evropi».

V izjavi je nato nadalje rečeno, da je pet vlad sklenilo, da se odzovejo omenjeni prošnji in da bodo «nudili potrebno pomoč češkoslovaškemu ljudstvu». Nato se nesramno trdi, da je ta sklep «docela v skladu s pravico držav, da se posamič,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Cinična izjava Malika v VS

NEW YORK, 21. — Uradno je bilo objavljeno, da se bo varnostni svet OZN sestal ob 23.30 (po italijanskem času). Sklicanje so zahtevale Kanada, Danska, Francija, Paragvaj, Velika Britanija in ZDA. Razpravljali bodo o dogodkih v ČSSR.

Varnostni svet se je sestal ob 0.30. V začetku seje je sovjetski predstavnik Malik cinično izjavil, da ni nikake osnove za kako akcijo OZN v zvezi s češkoslovaško krizo, kajti čete SZ in držav varšavskega pakta so vkorakale v ČSSR na zahtevo češkoslovaške vlade. Dostavil je: «Seveda, se bodo čete varšavskega pakta umaknile z ozemlja ČSSR, brž ko bo odstranjena grožnja za njeno varnost.»

Ta izjava se v bistvu ne razlikuje od izjav, s katerimi ameriški voditelji opravičujejo svoj poseg v Vietnamu...

NADALJEVANJA S PRVE STRANI

Tanki

hranijo mir in naj se ne upirajo močnejšim enotam, ki napredujejo.

Iz teh razlogov niso naša armada, varnostni organi in milica dobili nobenega ukaza za obrambo države.

Predsedstvo CK KPČ sodi, da ta akcija ni v skladu z nobenim načelom odnosov med socialističnimi državami in zanikuje vse norme mednarodnega prava.

Vsi voditelji češkoslovaške države, partije in ljudske fronte so ostali na svojih funkcijah, na katere so bili izvoljeni kot predstavniki ljudstva na temelju češkoslovaških zakonov in drugih norm, ki veljajo v ČSSR.

Ustavna predstavništva so takoj sklicala zasedanje ljudske skupščine in vlade ČSSR.

Predsedstvo CK sklicuje plenum CK, da bi proučil novi položaj.

Dogodki so se nato odigrali z dramatično logiko vojaške sile, ki zaseda tuje ozemlje. Nekaj minut pred sedmo uro zjutraj je prispela kolona sovjetskih tankov in padalcev na Hradčane, kjer je rezidenca predsednika republike Svobode. Kasneje se je izvedelo, da Svoboda ni imel možnosti, da bi se redno pogovarjal s svojimi sodelavci, čeprav je praški radio omenil neko izjavo po TV, katere vsebina pa ni znana. Zvečer je pričela krožiti vest, da so Svobodo aretirali.

Praški radio je namreč zvečer objavil vest: «Svet govori o krizi, toda gre za tragedijo. Kadar štirje dvajsetletni mladeniči aretirajo človeka, ki je bil poveljnik češkoslovaške vojske, kadar se češkoslovaški radio skriva v zasebnem stanovanju in upa, da med sosedi ne bo prodancev, kadar vrhovno vodstvo komunistične partije sklicuje svojo sejo na avtobusni postaji, mislimo, da smo do kraja popili grenko čašo razočaranj. Ta čaša je danes najbolj grenka, ker prihaja od naših najbližjih prijateljev.»

Omemba bivšega poveljnika armade se nedvomno nanaša na predsednika republike, pri čemer prihaja do vesti o aretaciji tudi iz drugih virov.

Okrog tričetrt na osmo uro je praški radio javil, da ne ve koliko časa bo lahko še redno oddajal, vendar se je zadeva z zasedbo radijske postaje zavlekla, ker se je pred radijskim poslopjem zbrala desettisoč glava množica, ki je skušala na najrazličnejše načine preprečiti vdor sovjetskih okupacijskih čet. Množica je postavila na cestah improvizirane barikade iz tramvajskih vozov, avtomobilov in drugega materiala ter odločno vzklikala sovjetskim vojakom, naj se vrnejo domov. Slišali pa so se tudi vzkliki «fašisti». Verjetno je zaradi tega nepričakovanega odpora prišlo do zasedbe radijske postaje šele nekaj po 12. uri, pa tudi potem je radijska postaja še vedno oddajala, čeprav ne več iz osrednjega oddajnika, ki je bil že v sovjetskih rokah.

Pred radijskim poslopjem je prišlo tudi do krvavih dogodkov. Poročajo, da so mladinci menda zažgali en ruski tank (druga poročila govore o treh), da je prišlo do streljanja s sovjetskimi brzostrelkami in do številnih ranjencev. V teh jutranjih urah je praški radio tudi sporočal vesti iz drugih krajev, da so jih zasedle čete Sovjetske zveze in ostalih štirih članic varšavskega pakta.

Ves dan so si nato sledili dramatični dogodki, informacije so se prepletale in mnoge nasprotovale, tako da položaj še vedno ni povsem jasen. Ni pa dvoma, da je češkoslovaško vodstvo vztrajalo na svojem prvem stališču, da zasedba ni v skladu z odnosi, ki bi morali obstajati med socialističnimi državami in da ostanejo vsi voditelji partije in države na svojih mestih. V tej zvezi je zanimivo, da so si podobne izjave sledile ves dan in da je češkoslovaška agencija ČETEKA ves dan redno oddajala vesti, čeprav so sovjetske čete zasedle vse ključne položaje. To je edini znak o tem, da so češkoslovaški voditelji bili deloma pripravljeni na to eventualnost, oziroma da so bili toliko previdni, da so tudi v primeru tuje okupacije omogočili delo češkoslovaške agencije.

Zgodaj zjutraj je prvi tajnik češkoslovaške partije Dubček prečital po radiu proglas, v katerem poziva državljane na mir in, v katerem je rečeno, da je na sedežu centralnega komiteja.

Zjutraj so letala s sovjetskimi oznakami metala nad Prago letake, v katerih je med drugim rečeno, da je «Novotny še vedno legitimni predsednik Češkoslovaške». To pa je tudi edini primer, da se omenja ime Novotnega, saj se ne omenja niti med fantomatičnimi podpisniki izjave, ki jo je objavila sovjetska agencija TASS in ki jo podrobneje navajamo na drugem mestu.

Zjutraj je ob 7.45 praški radio tudi sporočil, da sta podpredsednika skupščine podpisala poziv za zasedanje skupščine. Kasneje pa o tem zasedanju ni bilo ničesar več sporočenega in do njega verjetno ni prišlo.

Prezidij mestnega komiteja KP Prage je zjutraj izdal poziv komunističnim partijam po svetu, v katerem je rečeno, da se je prvikrat zgodilo, da je bila s strani komunistične države zagrešena agresija proti državi s komunistično ureditvijo, zaradi česar zahteva takojšen umik zasedbenih čet. Poziv se zaključuje z vzklikom «Naj živi proletarski internacionalizem».

Agencija ČETEKA je sporočila, da je minister za zunanje zadeve v soglasju s predsednikom republike Svobodo in v soglasju z vlado pooblastil veleposlanike ČSSR pri sovjetski, poljski, vzhodno-nemški, madžarski in bolgarski vladi, da uradno intervenira proti intervenciji oboroženih sil varšavskega pakta in da zahtevajo takojšen umik teh sil s češkoslovaškega ozemlja, da bi se «tako prenehala ilegalna okupacija Češkoslovaške».

Med več tragičnimi vestmi je tudi sporočilo, da so že ponoči aretirali tajnika CK KP ČSSR Čisarja. Na njegovem stanovanju naj bi ga prijela dva civilista in ga odpeljala neznano kam. Menijo, da je sedaj na sedežu tajne policije in da ga zaslišujejo. Čisar je bil med najbolj vnetimi pobudniki novega režima in ga je še zlasti podpirala mladina, ki ga je tudi predlagala za mesto predsednika republike, kar pa je sam odklonil in dejal, da bo bolj koristen, če se bo ukvarjal s partijskimi vprašanji.

Vzporedno z vestmi o okupaciji sovjetskih čet pa so prihajale iz vse države vesti, da celotno ljudstvo trdno podpira Svobodo in Dubčka in da priznava samo njiju za legitimna predstavnika Češkoslovaške. V mrzličnem ritmu so si sledile vesti o resolucijah sindikalnih organizacij, raznih združenj, partijskih roganizacij in o manifestacijah.

Pri tem je pomembno, da je prišlo tudi do številnih vesti iz vojaških enot in iz obrambnega ministrstva (ki ga prav tako stražijo sovjetske čete), da podpirajo Dubčka. Tako so poveljniki in člani motorizirane brigade «Jan Žižka» (gre za enoto, ki naj bi jo menda letos spomladi hotel izkoristiti Novotny, da bi s silo zadušil novi kurz) poslali telegram obrambnemu ministrstvu in prezidiju centralnega komiteja, v katerem izražajo vso svojo podporo prezidiju, programu partije, in voditelju Dubčku, predsedniku parlamenta Smrkovskemu, predsedniku vlade Černiku in predsedniku republike Svobodi. V izjavi je tudi rečeno, naj se takoj skliče izredni kongres komunistične partije.

V Pragi pa se je med tem ozračje pričelo stopnjevati, k čemur je prispeval tudi poziv intelektualcev, naj se ob 12. uri za dve minuti prekine z delom in naj takrat zatrobijo vsi avtomobili. Ponovno prihajajo vesti o manifestacijah po praških ulicah. Po cestah vozijo zasebni avtomobili, tovornjaki polni mladincev, ki mahajo s češkoslovaškimi zastavami, prirejajo improvizirana zborovanja in se pogovarjajo s sovjetskimi vojaki. Pogosto se čutijo vzkliki «fašisti, pojdite proč».

Združenje bivših protifašističnih bojevnikov je izdalo resolucijo, v kateri poziva vlado, naj se obrne na varnostni svet OZN, da bi zahtevala posredovanje za takojšnji umik okupacijskih čet in za obnovitev državne suverenosti.

Prezidij skupščine je nekaj po poldnevu poslal delegacijo na sovjetsko veleposlaništvo, kjer naj bi zahtevala, da se dovoli poslancem svoboda gibanja. Delegacija je odšla in je menda tudi prišla do sovjetskega veleposlanika, vendar zvečer o njej ni bilo več duha ne sluha.

Gasilci so danes intervenirali na raznih mestih v Pragi, kjer je prišlo do požarov. Zaradi streljanja je verjetno prišlo do ognja na strehi nacionalnega muzeja. Gasilci so pogasili tudi avtobuse, ki so pričeli goreti na križiščih, kamor so jih postavili demonstranti, da bi preprečili prehod sovjetskih čet.

Poročajo o številnih smrtnih žrtvah, čeprav njih točno število ni znano. Iz Košic tako poročajo, da je umrl sedemnajstletni mladenič, dvajset oseb pa je bilo ranjenih, med streljanjem, ko so se sovjetske čete vozile skozi mesto.

Novinarji agencije ČTK so imeli več intervjujev s sovjetskimi vojaki, v katerih so ponavljali stalno isto frazo: «Prišli smo vas osvobodit izpod Zapadne Nemčije, kot smo to storili 1945. leta». Po drugih cestah naj bi bili sovjetski vojaki zelo presenečeni, ker jih je prebivalstvo tako sovražno sprejelo.

Zvečer ob 21.33 je agencija ČTK sporočila, da so bile še tri osebe ranjene v bližini radijske postaje, ko so pričeli sovjetski vojaki streljati. Položaj je že vedno napet, saj je pred postajo stalno velika množica. Gasilcem je uspelo, da so pogasili požare v sosednih hišah. Do požara je prišlo, ko je pričel goreti neki sovjetski tank.

Aretacije

žav varžavske zveze.

Vlada priporoča prebivalstvu, naj ustvari pogoje za zagotovitev dobave živil, vode, plina, električne energije itn. v vseh predelih države, kljub morebitnim akcijam okupacijskih enot, da bi na ta način preprečili vsako nadaljno ekonomsko škodo.

«Dragi državljani — zaključuje izjava — nahajamo se v težkem trenutku. Prepričani smo, da boste popolnoma podprli vlado in vašo socialistično republiko. Z vašo pomočjo bo še možno dokončati prenovitvene naloge, ki smo si jih zastavili januarja letos. Vlada je prepričana, da bomo z vašo pomočjo dosegli ta cilj brez nepotrebnih in krvavih žrtev.»

Okrog 23.15 po italijanskem času so okupacijske čete odprle ogenj v Pragi. Streljanje je trajalo več minut in kaže, da je prišlo do spopada na Trgu Venčeslav. Bolnišnice so preko radia pozvale krvodajalce, da dajejo kri. Po drugih vesteh streljajo v zrak, skupina dvajsetih mladeničev pa s češkoslovaško zastavo mirno stoji pred sovjetskimi tanki. Sosednje ulice so povsem prazne.

PARIZ, 21. — Radio Praga je v oddaji, ki so jo slišali v Parizu ob 23.30 (po italijanskem času) oddajal naslednjo izjavo predsednika češkoslovaške republike generala Svobode: «Državljani Češkoslovaške, v teh tako težkih trenutkih za našo deželo se danes že drugič obračam do vas. Vojaške enote Sovjetske zveze, Vzhodne Nemčije, Poljske, Madžarske in Bolgarije so stopile na naše ozemlje brez privoljenja naših ustavnih organov, katerih naloga je zdaj, da dosežejo odhod teh oddelkov. Za jutri sem sklical plenarno zasedanje narodne skupščine in ves današnji dan sem imel pogovore s številnimi ministri naše vlade. Jutri se bodo ti pogovori nadaljevali in upam, da bom videl tudi predsednika vlade Černika. Obračam se do vas, da bi preprečili kakršnokoli provokacijo in kakršnokoli bitko. To predvsem zahtevam od naše mladine, kajti svojo zvestobo do socializma moramo dokazati z mirnim zadržanjem. Za nas poti povratka ni. Treba jo je nadaljevati. Ne bomo zgubili zaupanja. Komunistična partija in nacionalna fronta bosta nadaljevali bitko za boljšo bodočnost.

DUNAJ, 21. — Češkoslovaška agencija ČTK je ob 00.40 (po italijanskem času) sporočila, da so sedež te ustanove zasedle «tuje čete». Sporočilo nadaljuje «V tem trenutku se je svobodno delovanje ČTK končalo. Vesti, ki bodo prihajale odslej, ne bodo več točne».

Vse stranke

so bile uporabljene proti Madžarski pred dvanajstimi leti. Nato je dejal, da bi morala KPI take metode odkrito in v celoti zavreči, kar bi lahko imelo velik odziv v razvoju enotnosti italijanskega delavskega gibanja in bi se lahko pozitivno odražalo v sami italijanski notranji politiki. Končno je značilno, je dejal Pellicani, da je vodstvo PSU soglasno odobrilo dokument obsodbe, kar dokazuje, da je v temeljnih vprašanjih socialistična stranka več kot združena.

Pietro Nenni, ki je bil na počitnicah v Craus Sur Sierre, je danes dopoldne zapustil Ženevo ter odpotoval v Kopenhagen na zasedanje glavnega sveta socialistične internacionale.

Tu je imel govor v katerem je izrekel solidarnost italijanskih socialistov s češkim in slovaškim ljudstvom ter komunističnimi voditelji novega političnega kurza KPČ. Nenni je tudi med drugim dejal, da je upravičeno zahtevati zasedanje varnostnega sveta in tudi skupščine OZN.

Riccardo Lombardi, ki se je šele včeraj vrnil s počitnic v SZ in ČSSR, je časnikarjem izjavil: «Presenečen sem in ogorčen: mislil sem, da ne smejo in ne morejo tega narediti. Pravkar sem se vrnil iz Prage in ni bilo ničesar, kar bi dokazovalo, da se to mora zgoditi.

Vodstvo KPI se je zbralo že ob 10. uri dopoldne. Odsotni so bili nekateri od glavnih predstavnikov stranke, kot Longo in Giancarlo Pajetta, ki sta šele odpotovala iz SZ, in Amendola, ki je v Bolgariji. Pač pa so bili med drugimi prisotni Ingrao ter odgovorni za sekcijo zunanje politike v stranki Galluzzi.

Tiskovni urad vodstva KPI je sporočil, da se je danes dopoldne sestal politbiro KPI; sestanka so se udeležili tudi člani vodstva, ki so v Rimu. V poročilu o tem sestanku je rečeno, da je nerazumljivo, kako je moglo priti do hude odločitve o vojaškem posegu v ČSSR. Politbiro KPI ima za neopravičljivo to odločitev, ki ni v skladu z načeli avtonomije in neodvisnosti vsake komunistične partije ter vsake socialistične države ter z zahtevami obrambe enotnosti mednarodnega delavskega in komunističnega gibanja. V duhu proletarskega internacionalizma — in kljub bratovskemu odnosu italijanskih komunistov do SZ in KP SZ — čuti politbiro KPI dolžnost, da takoj izrazi svoje nesoglasje, prepuščajoč vodstvu partije bolj poglobljeno oceno polažaja ter njegovega nadaljnjega razvoja.

Češki dogodki so močno razgibali dejavnost tudi v vladnih krogih. Tako je predsednik republike sprejel ministrskega predsednika Leoneja, obenem pa je bila tudi sklicana vlada na sejo, ki bo jutri ob 11. uri. Leone pa je imel že dveurni razgovor z zunanjim ministrom Medicijem. Zunanji minister je časnikarjem izjavil, da dogodki v ČSSR ter način, kako je do njih prišlo, vsaj začasno narekujejo potrebo, da se še nekoliko razmisli glede podpisa pogodbe proti širjenju jedrskega orožja.

Predsednik vlade je danes sprejel veleposlanika SZ Nikito Ryjova, ki mu je navedel vzroke za vdor sovjetskih čet v ČSSR. Predsednik vlade je veleposlanik izrekel ogorčenje države zaradi vojaške okupacije ČSSR. Italijanska vlada je mnenja, da gre za izredno hudo dejanje, ki predstavlja kršitev listine OZN ter določil mednarodnega prava, hud atentat na svobodno odločanje narodov ter prelom v procesu pomiritve, za katerega je Italija vedno odkrito delovala.

Minister Mazza pa je po naročilu predsednika Leoneja že ob 6. uri sprejel sovjetskega veleposlanika, ki mu je sporočil, da so sovjetske čete vkorakale v ČSSR.

Češkoslovaško veleposlaništvo v Rimu pa je objavilo poročilo zunanjega ministrstva ČSSR, v katerem je rečeno, da je oborožen poseg vseh pet držav v ČSSR prišlo proti volji vlade, predsednika ljudske skupščine in drugih organov države Noben zakoniti organ državne oblasti v ČSSR ni dal za to dejanje svojega soglasja in še manj je tako dejanje zahteval.

Senator Ferruccio Parri je izjavil: «Nenadna okupacija «manu militari» Češkoslovaške po petih podpisnicah varšavskega pakta je dejanje nasilstva nad voljo, ki jo je izrazil ves narod in njegov delavski razred, za katero ni mogoče najti ne političnega ne ideološkega zadostnega opravičila. Sovjetski režim je s tem dal dokaz še hujšega povratka v stalinizem, kot je bila sama zadušitev madžarske vstaje.»

Izjave s katerimi obsojajo invazijo Češke, so dali še drugi številni politiki vseh strank, ki se kljub parlamentarnim počitnicam nahajajo v Rimu.

Že od zgodnjih jutranjih ur so bile pretrgane telefonske zveze med Prago in Italijo. Prav tako so bili odpovedani vsi odhodi letal v Prago ali iz Prage v Italijo.

Dopoldne se je sestalo tudi politično tajništvo KD. Na sestanku so razpravljali o dogodkih v ČSSR ter obsodili napad na češkoslovaško neodvisnost.

Številni češki ansambli — tako umetniški kot športni — so bili danes zelo neprijetno presenečeni, ko so bili obveščeni o dogodkih v svoji domovini: v Cataniji filharmonija iz Bratislave, v Arezzu dva zbora (126 oseb), ki se udeležujeta mednarodnega polifonskega natečaja, v Porto San Giorgio košarkarska ekipa praškega «Spartaka» in drugi.

Nekaj mladih pripadnikov radikalne stranke je odšlo danes dopolnde pred sedež sovjetskega veleposlaništva, kjer so v protest proti sovjetskemu posegu v ČSSR metali jajca v zid okrog veleposlaništva. Takoj so nastopili službujoči agentje, ki so demonstrante razkropili.

Tass se sklicuje

ali kolektivno, branijo kot je to predvideno v pogodbah o zavezništvu med bratskimi socialističnimi partijami». Ta sklep naj bi bil istočasno «v skladu z življenjskimi interesi naših držav, da se ohrani mir v Evropi proti silam militarizma, agresije in revanšizma». Izjava zaključuje, da se bodo čete umaknile, čim bodo «legalne oblasti v ČSSR mnenja, da nadaljnja prisotnost teh čet ni več potrebna».

Poleg tega je TASS objavila tudi zelo dolg «poziv češkoslovaškim državljanom», za katerega pravi, da so ga podpisali partijski in vladni funkcionarji, ki so tudi zaprosili za oboroženo intervencijo. Pri tem je izredno značilno, da so ta poziv objavili docela anonimno in da niso navedli niti enega imena.

V tem pozivu se sklicuje na januarsko zasedanje CK in se zagovarjajo takratni sklepi, kolikor so bili uperjeni proti režimu kulta osebnosti. Vendar pa se v tem proglasu govori tudi, da so «bili rezultati našega socialističnega razvoja v nevarnosti zaradi napadov sil, ki so izkoriščale nekatere napredne korake, ki jih je sprejela partija na že omenjenem zasedanju CK».

Sovjetska agencija TASS je zvečer objavila krajšo vest, v kateri trdi, da je češkoslovaško prebivalstvo mirno in da je menda celo «dobro sprejelo» sile, ki so pravočasno prišle na pomoč v borbi proti protirevolucionarnim silam». «Sovjetske in zavezniške čete so povsod dospele brez preprek. Vendar pa so v Pragi in nekaterih drugih krajih «protisocialistični in desničarski elementi skušali organizirati sovražne akcije proti zdravim silam češkoslovaške socialistične republike in proti zaveznikom, ki so jim prihiteli na pomoč».

Te pobude naj bi prišle do izraza na cestah, kjer se provocirajo vojaki, v širjenju lažnivih vesti in letakov in v izjavah po radiu in po televiziji. TASS pravi, da vodijo te pobude isti krogi, ki so se v preteklih mesecih borili v ČSSR proti socializmu.

Zanimivo je, da TASS navaja kot tako lažnivo vest, češ da nameravajo sile varšavskega pakta ponovno postaviti na oblast Novotnega in pri tem TASS pripominja, da to izhaja že iz proglasa češkoslovaškim državljanom, ki so ga že prej objavili in v katerem se trdi, da ne «bodo prekinili novega kurza, ki so ga pričeli januarja».

Češkoslovaška radijska postaja v Čeških Budjevicah je objavila vest, da sta predsednik sovjetske vlade Kosigin in obrambni minister maršal Grečko podala ostavko. Uradni moskovski krogi so to vest zanikali in dejali, da je «absurdna».

MOSKVA, 21. — Pet komunističnih partij držav, ki so soudeležene pri vojaški intervenciji na Češkoslovaškem, je poslalo danes vsem komunističnim partijam sveta posebno pismo, da bi z njim obrazložilo vzroke za ta vojaški ukrep. Zdi se, da sloni pismo v glavnem na istih argumentih, ki jih je pet partij poslalo češkoslovaški partiji po varšavskem sestanku 14. in 15. julija.

Ogorčenje jugoslovanske javnosti nad zasedbo Češkoslovaške

Zunanji minister Hajek je z dopusta v Opatiji odšel v Beograd - Odločna izjava Zveze sindikatov Jugoslavije - V Jugoslaviji je 50 tisoč češkoslovaških turistov - Uradno sporočilo češkoslovaške ambasade

BEOGRAD, 21. — Jugoslovanski listi v jutranjih izdajah niso še imeli vesti o agresiji na Češkoslovaško in so zato vsi največji listi dopoldne izšli s posebnimi izdajami, v katerih z velikimi naslovi opozarjajo in obsojajo zasedbo tujih čet ozemlja socialistične države. Agencija «Tanjug» pa je zjutraj objavila kratek komentar, v katerem pravi, da agresija na Češkoslovaško ni prišla povsem nepričakovano, saj je sovjetski tisk pred dnevi ponovno pričel s polemiko proti novemu razvoju v tej socialistični deželi.

Zaskrbljujoč je položaj okrog 50 tisoč češkoslovaških turistov, ki so sedaj v Jugoslaviji in ki s skrbjo v srcih poslušajo radijska poročila. Po vsej Jugoslaviji so za njih uredili centre za pomoč, ker se trenutno sploh ne morejo vrniti domov.

Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je objavilo danes sledeče sporočilo:

«Zveza sindikatov Jugoslavije, dosledna svojemu stališču, da je izključna in nepremagljiva pravica delavskega razreda in ljudstva ČSSR, da sami svobodno in neodvisno brez vsakega vmešavanja od zunaj odločajo o poteh svojega socialistićngea razvoja, z globokim ogorčenjem je sprejel vest o oboroženi intervenciji vojska petih članic Varšavskega pakta, ki so brez vednosti in privoljenja ustavnih organov vkorakale v to deželo. Delovni ljudje naše dežele, združeni v Zvezi sindikatov Jugoslavije, najbolj ostro obsojajo uporabo oborožene sile. Smatrajo, da je s tem dan hud udarec socialističnemu razvoju Češkoslovaške in povzročena ogromna škoda socializmu in razvoju v vsem svetu. Ni in ne more biti opravičila za uporabo sile, s katere koli strani proti neki neodvisni deželi, ki uspešno išče pot socialistične gradnje, ki bo v skladu z njenimi lastnimi pogoji. Resničnemu socializmu so tuje metode in praksa vmešavanja, pritiska in uporabe sile. Socializem se ravno krepi v boju proti takšnim metodam. Zveza sindikatov Jugoslavije izraža popolno solidarnost in daje polno podporo boju delovnih ljudi Češkoslovaške z njihovim legalnim partijskim in državnim vodstvom na čelu za obrambo njihove nacionalne suverenosti in neoviranega socialističnega razvoja svoje domovine in zahteva, da se takoj prekine oboroženo nasilje in okupacija in da pride brezpogojno in čim hitreje do umika tujih enot iz ČSSR. Delovni ljudje Jugoslavije upajo, da bo internacionalistična zavest in odgovornost delavskega razreda Sovjetske zveze, Poljske, Madžarske, Vzhodne Nemčije in Bolgarije prav v teh usodnih trenutkih prišla do izraza v politiki njihovih dežel s tem, da bodo dosegli hitro ustavitev intervencije in hitro odklanjanje njenih posledic. Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je prepričan, da bodo delovni ljudje naše dežele enotni v izvajanju politike Zveze komunistov Jugoslavije na čelu s tovarišem Titom in da bodo manifestirali enotnost v odločni podpori s stališčem izraženim v izjavi tovariša Tita, v zvezi z intervencijo na Češkoslovaškem.»

V zvezi z intervencijo na Češkoslovaškem in nalogami Socialistične zveze Jugoslavije o teh dogodkih je generalni sekretar Zveze konference SZDL Jugoslavije Beno Zupančič sklical sejo izvršnega odbora zvezne konference za jutri ob 14. uri. Zvezna konferenca je priporočila organizacijam Socialistične zveze, da številnim češkoslovaškim turistom, ki so v Jugoslaviji, nudijo vso materialno in drugo pomoč glede nastanitve in informacije v teh težkih trenutkih na Češkoslovaškem.

Ambasada ČSSR v Beogradu je danes izdala uradno sporočilo češkoslovaškega zunanjega ministrstva z naslednjo vsebino:

«1. Do intervencije petih držav na Češkoslovaško je prišlo proti volji vlade, predsednika republike, ljudske skupščine in drugih ustavnih organov. Za to ni dal privolitev nihče izmed utsavnih organov češkoslovaške oblasti, še manj pa jo je zahteval. Sovjetska zveza, Poljska, Nemška demokratična republika, Madžarska in Bolgarija so s tem aktom grobo prekršile osnovna načela mednarodnega prava. Prekršili so listino Združenih narodov o pravicah človeka, ki prepoveduje, da se v mednarodnih odnosih uporablja sila, ali grožnja s silo proti teritorialni neodvisnosti, ali politični neodvisnosti katerekoli države. Z invazjo na Češkoslovaško je na nezaslišan način prekršena njena nacionalna suverenost. Do invazije je prišlo v položaju, ko Češkoslovaška, kot mala država v srednji Evropi, ni nikogar ogrožala. Vse do začetka invazije na vsem ozemlju dežele je vladal mir in na noben način niso bili ogroženi interesi drugih dežel ali državljanov. Niti notranja niti zunanja politika ČSSR nista mogla biti, niti po mednarodnem pravu, niti po zdravem razumu, opravičilo za ta brutalni akt. Z invazijo in nasilno okupacijo suverene Češkoslovaške niso prekršene samo osnovna načela mednarodnega prava, ki veljajo za vse države brez razlike, ampak tudi Varšavski sporazum in bilateralni sporazum med ČSSR in petimi udeleženkami invazije, ki so jasno določali spoštovanje državne suverenosti in nevmešavanja v notranje zadeve.»

Jugoslovanski nogometni prvak «Crvena zvezda» je bila danes v Trnavi, kjer bi morala popoldne odigrati tekmo srednjeevropskega kupa s češkoslovaškim prvakom «Spartakom». Trnava je mestece 50 kilometrov severno od Bratislave. Dosiej še ni nobenih stikov z jugoslovanskimi igralci v Trnavi.

Še vedno nasprotujoče si vesti iz Bratislave

DUNAJ, 21. — Iz Bratislave so prispeli prvi potniki, ki govore o izredni koncentraciji sovjetskih tankov, ki so naravnost preplavili ulice glavnega mesta Slovaške. Izjave so kontraditorne. Nekateri govore o relativnem miru in disciplini prebivalcev Bratislave, drugi pa pravijo, da je prišlo do streljanja med katerim so bile ubite najmanj štiri osebe. Vsi pa se strinjajo, da je do invazije prišlo povsem nepričakovano in da prebivalci Bratislave z dostojanstvenim mirom opazujejo premikanje sovjetskih tankov. Potniki tudi pravijo, da so videli kako so mladinci načrtali na sovjetskih tankih kljukaste križe. Na meji proti Avstriji avtomobili in avtobusi v dolgih kolonah prehajajo čez mejo proti Dunaju. Številni pa hodijo peš preko mejnega prehoda s kovčki in z drugo prtljago v rokah. Številni tuji novinarji, ki so že od zjutraj na mejnem prehodu pa zaman poskušajo da bi prešli na češkoslovaško ozemlje. Samo tuji turisti lahko gredo iz ČSSR preko meje.

Globok odjek po vsej Sloveniji

(Od našega dopisnika)

LJUBLJANA, 21. — Vest o intervenciji čet petih držav varšavskega pakta in o okupaciji Češkoslovaške je globoko odjeknila po vsej Sloveniji. Prvemu začudenju in presenečenju so takoj sledile obsodbe in ogorčenje nad dejstvom, da se je pet dežel poslužilo tega agresivnega akta. V Ljubljani so se začeli zbirati ljudje na ulicah že v zgodnjih jutranjih urah. Kmalu so izšle tudi posebne izdaje «Ljubljanskega dnevnika», mariborskega «Večera» in ljubljanskega «Dela», ki so delno pojasnile nočne dogodke.

Družbenopolitične organizacije so že dopoldne sklicale sestanke po občinah in v večjih mestih. Tudi delovni kolektivi vseh večjih podjetij so imeli že v dopoldanskih urah seje delavskih svetov ali sestanke celotnih izmen.

Glavni odbor Rdečega križa Slovenije je prevzel organizacijo pomoči češkoslovaškim državljanom, ki se kot turisti trenutno mudijo v Sloveniji. Mnogi prebivalci Slovenije so kmalu po prvih vesteh začeli pošiljati na Rdeči križ prijave za pomoč češkim turistom, ki so v tej republiki.

Ansambel mestnega gledališča iz Ljubljane je poslal pismo republiški konferenci SZDL, hkrati pa je izvedel tihi pohod gledaliških umetnikov po ljubljanskih ulicah. Gledališčniki so nosili na prsih izpisana gesla protesta proti agresivnemu aktu nad Češkoslovaško.

Dopoldne je bila v Mariboru seja političnega aktiva. S sestanka so poslali brzojavko Centralnemu komiteju Zveze komunistov Jugoslavije in ambasadi ČSSR, v kateri izražajo vso podporo ljudstvu ČSSR in njihovim voditeljem. Vsi večji delovni kolektivi v Celju so organizirali protestne sestanke, s katerih so poslali brzojavke jugoslovanskemu vodstvu in ambasadi ČSSR. Tudi jeseniški železarji so zborovali. Protestni sestanki so bili tudi v vseh drugih krajih Slovenije.

Iz severne Slovenije tudi sporočajo, da se mnogi češkoslovaški turisti, ki so včeraj ali ponoči odpotovali proti domu, vračajo v Slovenijo. Tako je okrog 80 češkoslovaških turistov postavilo svoje šotore na mariborskem otoku v neposredni bližini Maribora.

Zvečer se je na trgu v študentskem naselju v Ljubljani zbralo nekaj tisoč ljudi na protestnem zborovanju v zvezi z vdorom sovjetskih čet na češkoslovaško ozemlje. Po zborovanju so v povorki krenili po ljubljanskih ulicah in vzklikali «Tito - Dubček», nato pa so se razšli.

Tretja redna konferenca «Mednarodne konfederacije za mir in razorožitev», ki bo začela delo jutri v Ljubljani ob prisotnosti okrog 60 delegatov nacionalnih organizacij književnikov in uglednih naprednih intelektualcev bo proučila najnovejši položaj na Češkoslovaškem. Osnovna tema konference, ki se bo končala v nedeljo, je «Revolucija in mir na svetu».

Na ljubljanskih ulicah je bilo danes nekaj tisoč češkoslovaških turistov, ki so med povratkom domov, zvedeli za tragične dogodke v domovini. Mnogi niso vedeli, kaj storiti, na obrazih mnogih je bilo moč videti solze. Ljubljančani jih z velikim razumevanjem ustavljajo in obveščajo o najnovejših podatkih iz njihove dežele. Mnogim so Ljubljančani ponudili pomoč v hrani in stanovanju, turistična Zveza Slovenije iz Ljubljane pa je že začela skrbeti za nastanitev in prehrano tistih, ki so ostali brez sredstev, oziroma so imeli še toliko sredstev, da bi se vrnili domov.

Češkoslovaški ministri Šik, Hajek in Vlašek prispeli v Beograd

BEOGRAD, 21. — Podpredsednik vlade ČSSR Oto Šik, minister za zunanje zadeve Jiri Hajek, minister za planiranje František Vlašek, ki so na počitnicah v Jugoslaviji, so zvečer prispeli v Beograd. Zvečer so izdali naslednje sporočilo: «Zavedamo se svojih ustavnih obveznosti. Nismo pa možnosti, da bi na ozemlju svoje domovine izvrševali svoje naloge, ki izhaja iz ustave se s polno odgovornostjo pridružujemo proglasu članov vlade kot tudi proglasu predsedstva skupščine, ki kot zakoniti predstavniki češkoslovaškega ljudstva obsojajo okupacijo Češkoslovaške s strani armad petih članic varšavskega pakta.

CEAUSESCU PRED MNOŽICO NA SOLIDARNOSTNI MANIFESTACIJI

Ni izgovorov in ni vzrokov za vojaško intervencijo v ČSSR

Žalostna vloga Poljske in Vzhodne Nemčije

BUKAREŠTA, 21. — Romunski predsednik in tajnik romunske komunistične partije Nicolae Ceausescu je danes ostro obsodil oboroženo intervencijo na Češkoslovaškem. «Oborožena intervencija na Češkoslovaškem je huda napaka in resna nevarnost za mir v Evropi in za socializem na svetu,» je rekel Ceausescu med govorom pred 10.000 osebami, ki so se udeležili solidarnostne manifestacije s ČSSR pred sedežem romunske komunistične partije.

«Nerazumljivo je, da socialistična država lahko krši svobodo in neodvisnost druge socialistične države,» je dodal Ceausescu. «Ni izgovorov, ni vzrokov za vojaško intervencijo, za intervencijo v notranje zadeve ČSSR» je še dodal romunski minister, ki je nadaljeval: «Treba je enkrat za vselej najti način, da se prepreči vmešavanje v notranje zadeve drugih partij. To se mora končati».

Ceausescu je tudi javil manifestantom, da so za jutri sklicali plenarno sejo romunske zbornice, kjer bodo razpravljali o položaju. Radio Bukarešta je javil, da je Ceausescu najavil ustanovitev posebnih oboroženih oddelkov, ki jih bodo sestavljali delavci, kmetje in intelektualci «za obrambo varnosti in svobode naše države». Radio je pripomnil, da je množica burno ploskala Ceausescuju, ko je ob zaključku svojega govora rekel: «Romunski državljani so združeni v zahtevi, da naj ne bo nobenemu in v nobenem primeru dovoljeno kršiti pravice druge države».

Še včeraj je Ceausescu med govorom v tovarni avtomobilov v Plostiju izjavil, da je «socializem na Češkoslovaškem in bodočnost naroda v dobrih rokah češkoslovaške komunistične partije in njenih voditeljev». Predsednik romunskega ministrskega sveta, ki je govoril o obisku v ČSSR, je delavcem izjavil, da češkoslovaška komunstična partija, njeni voditelji in delovno ljudstvo sledijo politiki obnove demokratičnega socializma, ki bo zagotovil narodu srečno bodočnost. Ceausescu je ob koncu izjavil, da bosta ostali Romunija in Češkoslovaška vedno dobri prijateljici.

V zvezi z ustanovitvijo posebnih oboroženih enot delavcev, kmetov in intelektualcev so na uradnih mestih izjavili: «Hočemo, da ima naš narod svoje oborožene enote za obrambo svojih revolucionarnih pridobitev, mirnega dela, neodvisnosti in varnosti socialistične domovine.»

Po dopisniku češkoslovaške tiskovne agencije iz Bukarešte je Ceausescu rekel danes zjutraj dobesedno: «Če pravijo, da je v ČSSR protirevolucija, bodo lahko jutri isto trdili o Romuniji. Vendar romunsko ljudstvo ne bo dovolilo nikomur, da bi kršil njegovo državno suverenost.

VARŠAVA, 21. — Poljaki so izvedeli, da so njihove čete vkorakale v ČSSR, iz poročila vlade, ki ga je oddajal varšavski radio. Poročilo, ki je bilo skoraj isto kot objava Tassa, javlja, da so včeraj poljske čete skupno z enotami sovjetske, vzhodnonemške, madžarske in bolgarske vojske vkorakale v ČSSR na podlagi «zahteve voditeljev partije in češkoslovaške vlade». Poročilo dodaja, da se bodo čete umaknile brž ko interesi socializma ne bodo več v nevarnosti in ko bodo pristojne oblasti ugotovile, da njihova prisotnost ni več potrebna.

Zaradi objave tega vladnega poročila so poljski časopisi izšli danes zjutraj z zamudo.. V vladnem poročilu je rečeno, da «so se češkoslovaški partijski in državni aktivisti obrnili na Poljsko, Sovjetsko zvezo in druge zavezniške države s prošnjo za takojšnjo podporo bratskemu češkoslovaškemu narodu». Ta poziv, pravi vladno poročilo, je posledica nevarnosti, v katero je zašel socialistični režim v ČSSR zaradi delovanja protirevolucionarnih zunanjih, socializmu sovražnih sil.» Poslabšanje položaja v ČSSR,» pravi poročilo, «je v nasprotju z življenjskimi interesi SZ in drugih socialističnih držav in z interesi varnosti skupnosti socialističnih dežel. Zaradi tega je vlada Poljske sklenila podpreti prošnjo in nuditi pomoč bratskemu češkoslovaškemu narodu. Ta skle pje v popolnem soglasju s pravico individualne in skupne obrambe kot je predvideno v sprejetih obveznostih med bratskimi socialističnimi državami».

SOFIJA, 21. — Vest o vkorakanju čet varšavskega pakta na ozemlje ČSSR je danes objavil bolgarski radio v svoji prvi oddaji. Poročilu, ki so ga večkrat oddajali, ni sledil noben komentar.

BERLIN, 21. — «20. avgusta so se socializmu zveste osebnosti partije in češkoslovaške države javno postavile v bran socialističnemu redu v državi proti protirevolucionarnim spletkam. To je bilo potrebno, ker je vodilna skupina komunistične partije zašla vedno bolj na desno in zaradi povečanega delovanja protisocialističnih sil, ki so sprožile politično krizo na Češkoslovaškem.» Tako se začenja skupno poročilo glavnega odbora partije socialistične enotnosti Vzhodne Nemčije, državnega sveta in ministrskega sveta NDR, ki sta ga v prvih jutranjih urah objavili vzhodnonemški radio in agencija ADN. «Zaradi zemljepisne lege — nadaljuje uradno poročilo — bodo državljani NDR razumeli, da bi se naša republika in druge bratske socialistične države znašle — če bi lahko protisocialistične sile pod vplivom zahodnonemškega imperializma nadaljevale, začenši na jugu, to je ob boku NDR, protirevolucionarno delovanje — v neznosnem položaju. Ljudstvo NDR ljubi Čehe in Slovake. Poznamo in cenimo slavne tradicije in revolucionarna dejanja češkoslovaškega ljudstva, kateremu nudimo bratsko roko in s katerim smo, posebno v težkih urah, solidarni.»

Poročilo pripominja, da se je češkoslovaška delegacija v Bratislavi izrecno obvezala, da bosta v bodočnosti partija in država delovali v korist češkoslovaškega naroda. «Žal — nadaljuje poročilo — ni skupina v predsedstvu partije, ki jo vodi Aleksander Dubček, ne samo ničesar ukrenila, temveč je celo povečala težnjo proti desni. Ta skupina se je v javnosti hlinila, da soglaša z bratislavskimi sklepi, istočasno pa je dopustila protisocialističnim silam možnost kampanje proti rezultatom bratislavskega sestanka.»

Poročilo se zaključuje z vzklikom solidarnosti in povezavi med ČSSR in NDR ter enotnosti in zavezništvu med socialističnimi državami, ki je jamstvo za mir in varnost na svetu.

Stavka pomorščakov družb v «Finmare»

RIM, 21. — Sindikalne organizacije CGIL, CISL, UIL in Federsind so napovedale nove stavke pomorščakov, ki so vkrcani na ladjah pomorskih družb skupine Finmare.

Od 21. do 27. avgusta bodo na posameznih ladjah za 48 ur prekinili delo.

Do nove protestne akcije je prišlo, ker je Intersind zavrnil predlog sindikatov, po katerem naj bi se pogajanja o spornih problemih začela že danes.

Stavka bo prizadela predvsem ladje družb «Italia», med katerimi so «Raffaelo», «Michelangelo», «Cristoforo Colombo» itd., «Llojd triestino» in «Adriatica».

Že danes je 700 moš posadke ladje «Raffaello», ki bi morala ob 11 uri odpluti iz Genove proti New Yorku, začelo 24-urno stavko. Prekoocenaska ladja bo zato odplula jutri zjutraj ob isti uri.

UKAZAL JE POBOJ TREH LJUDI

Krvoločen bandit v rokah karabinjerjev

Vsi člani njegove tolpe že leto dni v zaporu

LOCRI (Reggio Calabria), 12. — Karabinjerji so danes ob zori aretirali 64-letnega Antonia Macrija iz Siderna, proti kateremu je državni tožilec izstavil zaporni nalog zaradi uporabe vojnega orožja, množičnega uboja in drugih zločinov. Macrija so zasačili v stanovanju 49-letnega Domenica Fragomenija v kraju Stia pri Sidernu, katerega so tudi aretirali, ker je iskanemu banditu nudil zatočišče.

Antonio Macri je bil edini član tolpe, ki je 23. junija lani ubila nekaj ljudi, še na svobodi. Vsi njegovi pajdaši, 34-letni Salvatore Scriva, 55-letni Giuseppe Nirta, 37-letni Antonio Morabito, 33-letni Giacomo De Filippo, 34-letni Tommaso Scaduto, 46-letni Bruno Marafioti in 34-letni Antonio Di Cristina, so namreč že dolgo na varnem za rešetkami.

Po obtožbi so trije člani Macrijeve tolpe junija lani streljali iz avta fiat 1300, ki so ga nekaj ur prej ukradli, iz maščevanja z brzostrelko in s puško na skupino ljudi, ki je bila na trgu v Locriju. 48-letni Domenico Cordi, 37-letni Vincenzo Seracini in 39-letni Carmelo Siciliano, so obležali v mlaki krvi, dva druga pa sta bila resno ranjena. Morilci so se nato z vso hitrostjo oddaljili z avtom, katerega so karabinjerji našli na področju Milee vsega požganega.

Med preiskavo so karabinjerji ugotovili, da je tolpa izvršila poboj na ukaz Macrija, kateremu so dan prej neznanci poškodovali traktor.

Aretiranega Macrija so spravili za rešetke sodnega zapora v Locriju.

Zaradi zaužitja škropila

Grozna smrt dveh bratcev

NOCERA INFERIORE, 21. — Zaradi zaužitja neke škropilne snovi sta danes umrla dva bratca v starosti 2 in 4 let. Otroka sta spila nekaj tekočine, ki je bila v škatli na seniku. Kmalu zatem so ju napadli strahoviti želodčni krči. Štiriletni fantek je umrl doma, njegov brat pa v bolnišnici, kamor so ga nujno odpeljali.

Neuspel poskus državnega udara v Boliviji

LA PAZ, 21. — Bolivijska vlada je sporočila, da je zatrla poskus državnega udara, ki bi ga morali izvesti danes v prvih jutranjih urah. Vstajo naj bi vodil Marcos Vasquez Sempertegui, ki je bil do pred kratkim, ko ga je predsednik Barrientos odstavil, poveljnik generalnega štaba vojske.

Policija je aretirala veliko število ljudi. Vse bolivijske univerze so na ukaz vlade zaprli. V La Pazu vlada popoln mir.

Žrtev eksplozije posode s kisikom

SUSA, 21. — Zaradi eksplozije posode s kisikom v neki kovinski delavnici je umrl 61-letni lastnik, medtem ko so jekleni drobci ranili njegovega 23-letnega sina. Njega so najprej odpeljali v bolnišnico v Susi, odkoder so ga pa prenesli v turinsko kliniko.

INŽ. MILOŠ KODRIČ NA KMEČKEM TABORU NA OPČINAH

Kmečko združevanje in zadružništvo edina pot za napredek in ohranitev

Kak svetel preblisk, ki daje upati - Potreben je urbanistični načrt za ves Kras - Delovni kmet je pri nas tudi steber slovenstva

II.

Objektivna kritična analiza stanja v kmetijstvu bi bila nepopolna in netočna, če se ne bi dotaknili tudi uspehov, doseženih v naši borbi za drugačno politiko do kmeta v desetletnem obdobju, ki nas loči od prvega Kmečkega tabora.

Največji uspeh, ki smo ga v obravnavanem obdobju dosegli, je prav gotovo ustanovitev avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina. Z ustanovitvijo dežele se je začelo kmečko vprašanje konkretneje in pozitivnejše obravnavati in reševati. Sprejeta je bila že vrsta ukrepov in zakonov v korist kmetijstva. Med drugim je začela delovati v okviru dežele tudi Ustanova za razvoj kmetijstva, le žal, da sedi v njej samo en predstavnik Slovencev ter da slovenski kmetje sploh niso zastopani, kljub temu, da je bilo že neštetokrat poudarjeno, da ima naša dežela posebni statut prav zaradi nas Slovencev. V novi zakonodajni dobi bo moral deželni svet, v katerem sedita dva slovenska predstavnika, sprejeti konkretne zaščitne ukrepe v korist slovenskih kmetov. Isto moramo zahtevati tudi od ostalih izvoljenih krajevnih organov, v katerih ravno tako sedijo zastopniki Slovencev. Krajevne ustanove morajo razpolagati z zadostnimi sredstvi in morajo biti avtonomne v svoji kmečki politiki.

Nadaljnji uspeh predstavlja tudi imenovanje predstavnika kmetov in naše Kmetijske zadruge v deželni komisiji za zadružna vprašanja.

Pomemben korak naprej v razvoju kmetijstva predstavlja tudi osnutek zakona glede ukrepov za razvoj žlahtnih kultur, ki ga je v svoji prvi poslovni dobi sprejel deželni svet. Ta zakon so z navdušenjem sprejeli tudi slovenski kmetovalci. Posebno v naši pokrajini, kjer se je zaradi razvoja urbanizma in industrije znatno skrčila površina dobre obdelovalne zemlje, bo ta zakon omogočil nujni prehod od ekstenzivnega na specializirano kmetijstvo; bo omogočil večji zaslužek kmetovalcem, kar bo brez dvoma zadrževalo beg z zemlje. Seveda za uspešno izvajanje tega zakona bo morala nova deželna uprava določiti večja finančna sredstva. Sedanja sredstva za razne prispevke so očitno nezadostna. Ravno tako nezadostna so sredstva za rešitev kočljivih vprašanj organizacije v kmetijstvu, zlasti kar se tiče prodaje kmetijskih pridelkov, da bi se končno skrčile velike razlike med odkupnimi in prodajnimi cenami, kar bi bilo le v korist delovnih ljudi tako podeželja kot mesta. Za uspešno rešitev tega vprašanja so predvsem nujni prispevki in organizacijska pomoč za zadružne pobude. Potrebna je tudi politična volja za nujno spremembo struktur in odstranitev starih usedlin, ki zavirajo razvoj našega kmetijstva.

Razvoj žlahtnih kultur pri nas zahteva še rešitev cele vrste drugih problemov. Opozoriti moramo na nujnost rešitve vprašanja poljskih poti, vprašanja namakanja zemljišč in cene vode, ki jo morajo kmetje še vedno plačevati po enaki ceni kot za domačo rabo. Ponavljati moramo svojo zahtevo za ustanovitev eksperimentalnega vrtnarskega in cvetličarskega centra ter nujnost, da se imenujejo funkcionarji, uradniki in tehniki, ki obvladajo slovenski jezik na vseh sektorjih in krajih, kjer živijo in delajo Slovenci. Treba je končno vsestransko upoštevati etnični značaj naših kmetovalcev.

V zadnjih letih se opaža vedno večje zanimanja za ohranitev zelenega kmetijskega pasu okrog mesta. Podvzeti so bili tudi ukrepi v tem smislu. Tržaška občina je na pr. s sprejemom novega regulacijskega načrta prepustila za kmetijsko udejstvovanje obsežnejše površine ter tako zavarovala zemljišča, zlasti v zgornji okolici pred gosto gradnjo hiš, pred neusmiljenim prodiranjem asfalta in cementa. Nadvse hvale vredne so glede zavarovanja mestne okolice za kmečko dejavnost pobude strokovnjakov — botanikov in geologov, ekonomistov in zdravnikov, sociologov in psihologov. Prizadevanja teh naših zaveznikov moramo mi kmetje izkoristiti in še bolj odločno zahtevati čimprejšnjo uveljavitev medobčinskega regulacijskega načrta celotnega kraškega ozemlja. Urbanistični načrt Krasa morajo soglasno sprejeti občine Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor, Dolina ter tržaška občina, kar se tiče njene zgornje okolice, upoštevajoč pri tem življenjske interese kraškega delovnega človeka. Usoda našega Krasa je usoda vsega njegovega prebivalstva, kajti naravno okolje je neločljivo od ljudi, ki v njem živijo. Sodobna urbanistična ureditev celotnega podeželja mora stremeti za tem, da se našim kmetom omogoči čimbolj človeka dostojno življenje, da se čimbolj ublaži razlika med mestom in podeželjem.

Velike koristi za zaščito Krasa in hkrati s tem tudi za stvar zadružništva predstavlja ustanovitev zadruge «Naš Kras» s sedežem v Repnu v restavrirani starinski kmečki hiši. Naloga te zadruge je zaščititi in valorizirati etnične naravne značilnosti našega Krasa, potencirati kraško gospodarstvo, zlasti kar se tiče kmečke in turistične dejavnosti, ter da doprinese k razširjevanju zadružne misli med ljudstvom in k snovanju novih zadružnih oblik. Zadruga «Naš Kras» je obenem važno kulturno in vzgojno žarišče. Želeti je, da se čim večje število slovenskih kmetov včlani v to zadrugo.

Dosedanje pobude v prid našega kmetijstva so že obrodile prve sadove. Vse nas razveseljuje in bodri dejstvo, da se je že marsikdo zopet vrnil na zemljo in se pridno lotil gojitve zelenjave in cvetic. Marsikje se vidi tudi kak nov vinograd in celo kak nov sadovnjak. Vrtnarstvo si že uspešno utira pot celo v Osapski dolini in na Krasu. Toda uspehi v tem smislu bi lahko bili še večji, če ne bi bili prepuščeni sami sebi, brez pomoči in nasvetov strokovnjakov. Znani so celo primeri odkrite diskriminacije glede zaposlitve slovenskih agronomov tu na Tržaškem ter primeri premestitve dobrih in nam prepotrebnih strokovnjakov v druge kraje. Zato si ne delajmo utvar in ne čakajmo križem rok na nadaljnji razvoj in se ne zanašajmo le na tujo pomoč. Predvsem se moramo sami specializirati v svoji stroki, se neprestano učiti naprednega kmetijstva. Z združenimi močmi, z zadružništvom in s trdno voljo ter vztrajnostjo in pridnostjo bomo kmalu popravili, kar smo zamudili. Sicer pa že s tem, da smo se kljub vsem mogočim težavam in vihram, ki so se usule na nas, še dandanes mogli obdržati na lastni zemlji, smo izvršili velikansko zgodovinsko narodnoobrambno delo. To je naša velika zasluga.

Problem sodobne in demokratične ureditve našega kmetijstva ni danes le gospodarski problem, ni le problem podpor, posojil, strokovnjakov, izobrazbe itd. pač pa tudi politični problem, za rešitev katerega je pa predvsem nujna demokratična enotnost kmetov.

V tem letu smo zaznamovali v prizadevanju za demokratično enotnost kmetov velik uspeh. Na letošnji jubilejni kmečki tabor prihajajo naši kmetje končno zopet združeni v enotni kmečki organizaciji. Letošnjega marca je namreč bil skupni občni zbor Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov, na katerem sta se obe strokovni organizaciji združili v novo, enotno demokratično zvezo. To je razveseljiv dogodek v naši borbi za demokratičen in sodoben razvoj kmetijstva; to je dober začetek in upam, da nam bo služil kot odskočna deska za dosego glavnega cilja — kmečkega združevanja in zadružništva.

Na tej poti smo že veliko zamudili; v vseh povojnih letih smo očitno premalo storili v tej smeri; skorajda nič nam ni zalegel zgled naših očetov, ki so bili vse do navala fašizma glavni steber zadružništva v Julijski krajini; skorajda nič nam ne zaleže primer naprednejših dežel v tem pogledu, kot so Danska, Holandska, Francija, primer naprednejših pokrajin v sami Italiji; skorajda nič nam niso zalegli številni izleti in obiski zadrug, zadružnih kleti in mlekarn širom po Italiji, kjer smo se lahko prepričali, kakšne in kolikšne koristi imajo kmetje od zadružništva.

Tudi tu pri nas so kljub specifičnim razmeram majhna kmečka posestva naših neposrednih obdelovalcev na razpotju: prva cesta pelje k napredku in to s pomočjo raznih oblik združevanja, druga pa, če se bo še naprej delalo po starem, k životarjenju in celo k propadu. Druge izbire danes ni!

Le posestva, ki se na katerikoli način in v katerikoli obliki združujejo, bodo mogla povečati proizvodnjo z istočasnim znižanjem proizvodnih stroškov in bodo kos tuji konkurenci ter si tako zvišali dohodke. Dokazano je, da najbolj zaležejo naložbe, potrebne za znižanje proizvodnih stroškov, ravno za družnim posestvom. Vzemimo za primer zadružne hleve, ki so danes v vsakem oziru najnaprednejša oblika kmetovanja. Kmečka družina, ki odda živino v zadružno rejo, je osvobojena vsakdanjega bremena, ki ga zahteva delo v hlevu; nastane tako nov kmet, kmet-gospodar, ne pa suženj svojega dela. Z zadružnim hlevom so kmet in člani njegove družine neposredno deležni vodstva industrializiranega kmečkega posestva, ne da bi pri tem zgubili vloge svobodnih gospodarjev. Ekonomski dobiček od zadružnega hleva za kmeta ni samo v dohodkih prodaje mleka in klavne živine. Njegov ekonomski dobiček je treba poiskati tudi v drugih dohodkih na lastnem posestvu. Mislim tu predvsem na specializirane kulture, ki jih lahko obdeluje, izkoriščajoč čas, ki bi ga drugače porabil okrog reje živine.

Zadružni hlev je le ena izmed oblik kmečkega združevanja. V kmetijstvu obstaja še dosti drugih možnosti: od zadružnih kleti pa do zadrug za napeljavo vode, zadrug za poljske poti, konzorcijev za skupne akcije, za posojila in podpore, fitosanitarnih zadrug itd. Sijajen primer združevanja naših kmetov je svoj čas predstavljal konzorcij razlaščencev iz dolinske občine. Koristno delo opravljajo pri nas tudi zavarovalnice goveje živine ter zadružne gostilne, le žal, da se ne ustanavljajo pri njih zadružne kleti.

Močna gospodarska organizacija je postala naša Kmetijska zadruga v Trstu. Ta solidna ustanova uživa ugled in zaupanje ne le doma, ampak v vsej državi in v tujini. Pri njej najdejo naši kmetje dejansko zaslombo. Ta naša glavna zadružna ustanova ne skrbi le za gospodarski dvig kmetov s ceneno prodajo semena in industrijskih proizvodov, ampak jim nudi tudi strokovne nasvete in tehnično oskrbo. Kmetijska zadruga igra tudi važno kulturno vzgojno vlogo med kmeti.

Izkoriščam priliko, da s tega mesta pozovem vse neposredne obdelovalce zemlje, vse majhne in srednje kmete, najemnike, kmečke delavce, zadružne ustanove, ki že delujejo v kmetijstvu na enotno akcijo za snovanje primernih oblik dogovora in sporazuma med proizvajalci, primernih oblik združevanja na področju dela, predelave in prodaje pridelkov, na področju naložb in reform v kmetijstvu, na področju zadružniškega razvoja. Zamuda v razvoju združevalnih oblik na deželi se da še nadomestiti. Demokratično razpoloženje kmetov je primerno za združevanje, potrebna je le spodbuda s strani kmečkih organizacij, Kmetijske zadruge in drugih združenj. In ko bo skupina kmetov našla pot združitve in napravila na tej poti že prve, odločilne korake, ne bo to le ekonomski, ampak tudi politični uspeh, dokaz zaupanja v lastne moči, dokaz socialnega in nacionalnega napredka.

Iz združevalnega prizadevanja in zadružnega prepričanja kmečkih ljudi moramo tvoriti njihovo zadrugarsko enotnost. Le tako združeni se bomo mogli neposredno spoprijeti z nasprotnimi družbenimi silami, jih premagali ter tako za vselej uveljavili postulat, da morajo biti le delovni kmetje glavni dejavnik obnovitvenega in razvojnega procesa v kmetijstvu, tvorci socialnega napredka, svobode in demokracije na podeželju.

Pa še nekaj! V naših razmerah je politični pomen kmečkega združevanja še bolj širok. Za nas slovenske kmete ne more biti prave demokracije, prave svobode brez nacionalne svobode. Le-ta je danes vedno bolj ogrožena. Naši nasprotniki predobro vedo, da so delovni kmetje glavni steber slovenstva pri nas in da bi z omajanjem tega stebra zadali Slovencem hud udarec. V ta namen izrabljajo vsa mogoča sredstva: od naseljevanja tujcev v naše kraje pa do nasilnega razlaščanja, od razbijanja naše demokratične enotnosti pa do zaviranja zadružnega razvoja; vedo, da pomeni nastajanje kmečkih združenj krepitev naše nacionalne zavesti, večanje naše ljubezni do domače zemlje. Prav zato se moramo zavedati tudi narodnoobrambnega pomena kmečkega združevanja.

Problemi našega kmetijstva, problemi našega zadružništva bodo torej še nadalje zelo važen del naše socialno politične borbe. Od izida te borbe bo odvisen naš obstoj.

KONEC

PROBLEMI ITALIJANSKEGA ŠOLSTVA

Na eni strani uspehi na drugi nove težave

Obvezne nižje srednje šole ne obiskuje dokajšen odstotek šoloobveznih otrok - Pomanjkanje učilnic in učnih moči

RIM, 21. — Med najbolj perečimi problemi, s katerimi se ukvarjajo rimska vlada in vse politične stranke, je problem šolstva. Pravzaprav je bil problem šolstva na dnevnem redu cele vrste vlad, le da je stanje na visokih šolah letos spomladi izbilo sodu dno in v zvezi s tem je ta hud problem prišel v ospredje in bo v bližnji bodočnosti, letos jeseni, spet na dnevnem redu. Seveda se bodo jeseni v glavnem ukvarjali s problemom visoke šole in morda tudi z nekaterimi problemi višjih srednjih šol in to kar zadeva učni program, šolsko strukturo in nekatere druge, lahko rečemo, obrobne zadeve. Toda o tem bomo govorili tedaj, ker se bomo danes ustavili sicer tudi pri problemu šole, vendar le osnovnih in srednjih šol, v glavnem pri številkah, ki dokazujejo, kako je bil storjen kak korak naprej, kar pa z druge strani rojeva nove probleme.

Državni statistični urad je pred nedavnim objavil nekaj statističnih podatkov, iz katerih izhaja, da obiskujejo sedaj v Italiji osnovno šolo, to se pravi šolski pouk do četrtega razreda, vsi šoloobvezni otroci. Ti podatki veljajo za lansko šolsko leto. Pred petnajstimi leti ni obiskovalo osnovne šole okoli 5 odstotkov šoloobveznih otrok. To je vsekakor uspeh.

Toda hkrati moramo zabeležiti tudi dejstvo, da nižja srednja šola, ki je v zadnjih letih postala obvezna, ni dostopna vsem šoloobveznim otrokom. Statistični podatki, ki so nam na voljo, dokazujejo, da obiskuje nižjo srednjo šolo, torej tudi tiste razrede srednje šole, ki so bili vključeni v obvezno šolo, 86 odstotkov šoloobveznih otrok moškega spola in 78 odstotkov deklic. Gre za šoloobvezne otroke od 11. do 14. leta starosti. Ti podatki torej pravijo, da 14 odstotkov dečkov in kar 22 odstotkov deklic ne obiskuje nižje srednje šole, ki je prav tako obvezna.

Kje so vzroki za to? Prav gotovo se bo našlo nekaj odstotkov otrok, dečkov in deklic, ki ne obiskujejo te šole iz enostavnega razloga, ker jih nihče, ker jih predvsem starši k temu ne navedejo ali celo prisilijo, je pa tudi določen odstotek dečkov in deklic, ki jim je obisk te šole onemogočen in to iz najrazličnejših razlogov, predvsem zato, ker teh šol v nekaterih krajih ni, ali pa da so od posameznih selišč tako oddaljene, da so delu otrok nedostopne.

In vendar velja poudariti, da se je tudi na tem področju napravil kak korak naprej v primerjavi s prvimi leti.

Kaj pa višja srednja šola, ki po zakonu ni več obvezna?

Po podatkih iz državnega statističnega urada je bilo v šolskem letu 1966-67 vpisanih v višje srednje šole 41 odstotkov dečkov in mladeničev v starosti od 14. do 18. leta in 30 odstotkov deklic in deklet iste starosti. Tudi glede tega so zanimivi podatki, če jih primerjamo s prejšnjimi leti. V šolskem letu 1959-1960 je bilo vpisanih na italijanskih višjih srednjih šolah 486.000 dečkov in mladeničev, šest let pozneje pa se je njihovo število dvignilo na 894.000, kar je za 75 odstotkov več. Še boljši so rezultati kar zadeva dekleta, ki jih je bilo 1959-1966 vpisanih 295.000, medtem ko jih je bilo šest let pozneje vpisanih kar 597.000, to se pravi za 102 odstotka več. V samih šestih letih se je torej število deklet, ki obiskujejo višje srednje šole, podvojilo. To posredno dokazuje, da se je tudi v nekaterih predelih Italije, ki so bili do sedaj zaostali, ženska emancipirala.

Po nekaterih podatkih, ki so bili objavljeni pred časom, se je problem nepismenosti v nekaterih zaostalih predelih Italije tudi izboljšal. To velja predvsem za nekatere predele juga in za otoke, kjer so delovali tečaji za odrasle. Deloma je k temu pripomogel tudi tečaj, ki ga že toliko let vrši italijanska televizija in ki je v nekaterih krajih, kjer so tudi krajevne oblasti posredovale, imel določen uspeh. Skratka kaže se napredek, ki pa vendarle še ne pomeni, da je problem šolstva v Italiji rešen. Problem bo zahteval še veliko dobre volje in tudi izredno veliko materialnih sredstev. V Italiji namreč še vedno primanjkuje na desettisoče učilnic in še več učnih moči. Sicer je bil glede tega pred leti določen zelo velik proračun za daljše obdobje; kaže pa, da se to ne izvaja tako, kot je bilo predvideno. Ker pa se, kot smo zgoraj ugotovili, vpisuje v srednje šole vedno več dijakov in dijakinj, se s tem problem učilnic in učnih moči še bolj zaostruje in marsikateri račun, ki je bil napravljen pred časom, sedaj ne drži več. Zato napredek, ki ga z ene strani pozdravljamo, povzroča na drugi strani probleme. Zato se vprašanje šolstva ponovno uvršča med najbolj pereče zadeve italijanske notranje politike.

V Metliki veliko partizansko slavje

V nedeljo 1. septembra bo v Metliki veliko partizansko zborovanje ob 25. obletnici ustanovitve XV. SNOUB — Belokranjske in oficirske šole glavnega štaba NOV in POS. Na slavju, ki se bo začelo ob 6. uri z budnico in koncertom godbe na pihala, bodo ob 9. uri odkrili v osnovni šoli v Metliki spominsko ploščo ter odprli spominsko razstavo XV. SNOUB. Ob 10. uri bo zborovanje v parku ob Cesti bratstva in enotnosti. Govoril bo predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher.

Na metliškem slavju bodo sodelovali bivši partizani iz vseh enot, ki so se borile na tistem področju. Precej pa je slavje pomembno tudi za številne bivše partizanske borce s Tržaškega, ki so bili vključeni prav v XV. SNOUB.

Pri metliški proslavi bodo sodelovali metliška mestna godba na pihala, mladinski pevski zbor z Jesenic, pevski zbor France Prešeren iz Kranja, krajevni folklorni ansambli in tamburaši.

XV. SNOUB — Belokranjska je bila ustanovljena v septembru leta 1943 na področju metliške občine. Ob ustanovitvi je štela 1.100 borcev, ki so bili v glavnem Belokranjci.

Njeno prvo operativno področje je bilo v Beli krajini pri Žumberaku. Prodirala je tudi na Hrvatskem v smeri proti Ozlju in Karlovcu, kjer je uspešno razbijala ofenzive Nemcev in ustašev.

Proti koncu leta 1943 je prešla na Notranjsko ter vodila bitke v smeri proti Grosuplju in Ljubljani, kjer je minirala ceste in druge prevozniške objekte. Konec marca 1944 se je umaknila proti Gorjancem, da bi blokirala Novo mesto. Nenadoma pa se je znašla pred Štampetovim mostom, ki ga je v sodelovanju z drugimi edinicami razbila. Sledile so številne bitke na Dolenjskem, v Suhi krajini in na Notranjskem.

L. 1945 je brigada imela ostre borbe s sovražnikom na najrazličnejših področjih: Kočevski Rog, kočevski hribi, Grčarice in končno pri Orlah pri Ljubljani. Od borcev, ki so bili v sestavi brigade ob ustanovitvi, jih je danes **le še malo živih.**

Madžarski folklorni ansambel v Ljubljani

Na lanskih ljubljanskih poletnih kulturnih prireditvah je bila osrednja prireditev med folklornimi nastop sovjetskega folklornega ansambla «Moisejev» iz Moskve. Letos pa bo tak velik folklorni nastop dvodnevno gostovanje madžarskega državnega folklornega ansambla iz Budimpešte, ki bo nastopil v dvorani Tivoli 29. in 30. avgusta. Reprezentančni madžarski poklicni ansambel, ki je na svojih turnejah po svetu obšel že domala vsa glavna mesta držav v Evropi, Aziji, Severni in Južni Ameriki in če seštejemo kilometre njegove poti jih je več kot 500.000, je nastopil že pred več kot 3 milijoni gledalcev. Tako je bil v Veliki Britaniji, Argentini, Avstriji, Belgiji, Braziliji, Kitajski, Čilu, ČSSR, ZDA, Franciji, Finski, Nizozemski, Iraku, Kanadi, Poljski, Mehiki, Monacu, Vzhodni in Zahodni Nemčiji, Italiji, Peruju, Romuniji, Švici in v Sovjetski zvezi. V Jugoslaviji gostuje tokrat prvič.

Umetniško delo ansambla, ki bo ob koncu tega meseca gostoval v Ljubljani, se opira na glasbeno izročilo narodov živečih v madžarski pusti. Folklorno bogastvo, ki je tam nastalo, je dovolj bogato, da koreograf pri svojem oblikovanju vseh nastopov madžarskega državnega folklornega ansambla res more zajemati iz bogate zakladnice ljudskih običajev. Temperametni plesi, med njimi najbolj znan čardaš, in melodije, ki so navdihnile velike madžarske skladatelje Liszta, Bartoka, Kodalyja in druge, dajejo ansamblu neizčrpen vir, da res more kot predstavnik naroda in njegove umetnosti pod izrednim vodstvom Miklosa Rabaia, ki mu je bil Igor Moisejev učitelj, prikazati vsaj del.

Folklorni ansambel odraža v svojih nastopih človeško veselje in različne navade in je obenem vrh in svetovni potnik, ki prinaša svetu tisto, kar sta si velika ustvarjalna genija madžarske glasbene ustvarjalnost, Bela Bartok in Zoltan Kodaly zamislila ob začetku tega stoletja z gibanjem za ohranitev ljudske umetnosti. Gibanje je rodilo iz leta v leto več amaterskih folklornih skupin in pevskih zborov. In vrhunec njunega skupnega dela je prav madžarski ansambel, ki pride na gostovanje.

V Ljubljani bomo v dveh večerih lahko videli vsaj glavne značilnosti folklore, nastale v Panonski nižini in ob njenih robovih. Od kompozicij, ki temeljijo na znanem temperamentnem madžarskem čardašu, preko mojstrovin zborovske madžarske glasbe in slišali bomo tudi ciganske pesmi.

IVAN REGENT:

SPOMINI

90.

Seveda je bilo Cankarjevo predavanje dobro, čeprav po mnenju učitelja K. Široka, ki je bil na predavanju, predavanje ni imelo tistega uspeha kakor prejšnja predavanja, enakega uspeha pa ni imelo zato, ker na predavanju ni bilo delavcev, ki so bili na fronti. Navzočnost delavstva pa je pomenila velik del uspeha. Tisti pa, ki so Cankarju na predavanju 1918. leta v Trstu zelo ploskali in ga po predavanju povabili za zakusko, prav gotovo niso mislili tako, kot je mislil Cankar v svojem predavanju. Cankar je tudi na navedenem predavanju želel in je tudi odkrito povedal, da si želi, da bi gibanje za rešitev narodnega vprašanja vzel v roke proletariat in ga rešil po svoje. Povedal je, da so «mladi» mislili, «da bi prav stranka novih ciljev in mladih idej, prav socialnodemokratična stranka prva stopila na fronto, da bi prav ona bila poklicana voditeljica in glasnica v boju za narodno odrešenje in vstajenje». Dalje pravi Cankar, da so mladi mislili: če so nam druge stranke s tako lahkoto in deloma po naši krivdi vzele kmeta in malomeščanstvo — naj stopi na plan krepko organizirano slovensko delavstvo, ki je vajeno preizkušenj in trpljenja.

Cankar se je motil. «Mladi» niso mislili tako, kakor je mislil Cankar, in tudi stari ne. «Mladi» in stari so nekaj mesecev po tem predavanju šli v narodne svete, ki so jih vodili klerikalci in liberalci. Cankar tega ni mogel odobravati in ni odobraval. Zato se ne čudim, ko mi je nekaj časa pred koncem prvem svetovne vojne, ko sem se sestal z njim v Ljubljani v gostilni Pri fajmoštru, zaupal, da so ga tisti večer po njegovem zadnjem predavanju na zakuski v Trstu objemali in poljubovali. Potem se je nekaj časa zamislil in dodal: «Že tedaj sem bil prepričan, da tisti poljubi niso bili iskreni!» Jaz sicer ne pravim in ne mislim, da niso bili iskreni, vendar so narodnjaki Cankarja po svoje razumeli. Tudi «mladi» in stari socialisti so ga po svoje razumeli. Namesto pod vodstvom v boju vztrajnega delavstva so «združevali» narod pod vodstvom klerikalcev in liberalcev. Razume se, da se Cankar s tem ni mogel strinjati.

Pred svojo smrtjo je bil Cankar nekaj časa gost zdravnika dr. Reje v Bazovici pri Trstu. Tje smo ga šli nekajkrat obiskat. Zvedeli smo iz ust dr. Reje, da Cankar pije več kot bi smel in več kot navadno, in sicer tudi zato, ker se gre zvečer pogovarjat z delavci o socializmu. Vendar je Cankar takrat že pešal. Zadnjikrat sem ga videl na Rožniku, ko je zares veselo pritekel nasproti Malki in meni. Preden je Cankar prišel, naju je gospodinja gostilne naprosila, naj Cankarju ne nudiva pijače, ker sme pred kosilom spiti kvečjemu četrt litra. Z Malko sva se tega držala in moram priznati, da dokler sva bila sama z njim in dokler ni prišla družba študentov, Cankar ni silil k pijači. Govorila sva na vrtu več kot eno uro in se tudi med drugim pogovarjala o njegovem zadnjem predavanju v Trstu. Moram priznati, da ne po moji volji ali želji. In tudi tu na Rožniku je Cankar ponovil misel, ki jo je bil že poprej izrekel pri fajmoštru: «Lahko mi verjameš, da si pri predavanju v Trstu nisem niti od daleč želel, da bi šla stranka v narodne svete sodelovat s klerikalci in liberalci. Želel pa bi si, da bi gibanje za osvobojenje naroda vzela v roke socialistična stranka, da bi to stvar vzel v roke proletariat.»

Njegovo zamisel so uresničili narodi Jugoslavije pod vodstvom komunistične partije v osvobodilnem boju, ki je trajal od 1941. do 1945. leta in jo izpolnjujejo še danes, ko ustvarjajo materialne in duhovne pogoje socialistične družbe in v njej načelo narodne enakopravnosti. Se pravi: narodi se morajo osvoboditi le s svojimi močmi in z dolgotrajnim in težkim bojem ter z vztrajnim delom po osvoboditvi, ki utegne biti še težje in dolgotrajnejše. Položaj ob koncu prve svetovne vojne ni bil godén za združitev Jugoslovanov. Kdor le malo pozna zgodovino in potek prve svetovne vojne, bo vedel zakaj ne.

O Cankarju se je govorilo in pisalo, da so njegovi spisi težko razumljivi. Mnogi so se zelo čudili, ko so prvič brali na lepakih in letakih, da bo Cankar predaval v Delavskem domu, da bo torej predaval delavcem, in sicer o kulturi in o drugih težkih literarnih in zgodovinskih temah. Trdili so, da ga delavci ne bodo razumeli. To so trdili tudi po naslednjih Cankarjevih predavanjih navzlic temu, da so delavci napolnili dvorano ob vsakem njegovem predavanju. Pa ne samo ob njegovih predavanjih. Naslove tem Cankarjevih predavanj in nekatera imena drugih predavateljev sem navedel zato, da bi naše sedanje občinstvo vedelo, kakšne težavne in zahtevne teme predavanj in kakšne predavatelje je prihajalo množično poslušat tržaško delavstvo že pred prvo svetovno vojno. Po nekem Cankarjevem predavanju je neki delavec kar glasno rekel: «Čudno, da so med Slovenci ljudje, ki trdijo, da je Cankar težko razumljiv. Mi pa ga kar dobro razumemo».

Naj ob zaključku še povem, da Cankarjevo predavanje «Slovenska proza in slovenski jezik» ni objavljeno niti v Zbranih spisih, katere je uredil Izidor Cankar, in niti ne v Izbranih spisih, ki so izšli pri Cankarjevi založbi 1951. V tej poslednji zbirki pa je objavljeno Cankarjevo predavanje «O Trubarju in Trubarjevih slavnostih», ki ga v starih Zbranih spisih zaman iščemo. Prav tako ni nikjer objavljen zaključek Cankarjevega predavanja, ki je bilo v Trstu 25. aprila 1907. leta, se pravi nista objavljena ne celotno besedilo napada na Edinost ne zaključek predavanja, ki ga je Cankar govoril na pamet.

DELAVSKO GIBANJE IN NARODNO VPRAŠANJE

Ko sem 1902. leta stopil v Jugoslovansko socialnodemokratsko stranko, se je večina njenih članov v Trstu obnašala do narodnega vprašanja in do narodnega gibanja več ali manj agnostično. Trdili so — deloma upravičeno — da bo narodno vprašanje končno pravilno rešeno šele v socialistični družbi, kar je nedvomno res. Niso pa razumeli progresivnega značaja narodnega gibanja Slovencev in Hrvatov v Julijski krajini, ki je bilo v bistvu gibanje zatiranih, in niso razumeli, da se je bilo treba — čeprav smemo upravičeno trditi, da bo narodno vprašanje rešeno pravilno šele v socializmu — vendar že tedaj boriti za pravilno rešitev tega vprašanja. Stališče tedanjih socialnih demokratov je seveda bilo treba razumeti. Socialni demokrati v Julijski krajini niso bili intelektualci. Bili so navadni neizobraženi delavci, večinoma nekvalificirani, z izredno nizkim življenjskim standardom, ki so si ga povsem upravičeno želeli izboljšati. Ne bi bilo prav, če bi se kdo danes čudil, da se ti delovni ljudje niso zanimali za narodno vprašanje. Morali so se boriti predvsem za to, da rešijo svoje golo življenje.

(Nadaljevanje sledi)

RADIO TELEVIZIJA

ČETRTEK, 22. AVGUSTA 1968

RADIO TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slov. narodne; 12.00 Melodije; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Italijanščina; 18.00 Zborovsko petje; 18.15 Umetnost in prireditve; 19.30 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Šport; 20.35 Ball: «Dih svežega zraka»; 21.50 Sklad be davnih dob.

TRST

12.05 Tamburaški zbor; 12.25 Tretja stran; 13.15 Juke box; 13.45 Donizetti: «Don Pasquale»; 14.25 Arhivski drobci.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 15.00, 20.15 Poročila; 8.30 Jutranja glasba; 9.00 Popevke; 9.30 Romantične skladbe; 10.00 Pod senčnikom; 11.00 Plošče; 11.30 Današnji pevci; 12.00, 12.50 in 15.10 Glasba po željah; 14.00 Beležnica; 16.30 Lahka glasba; 17.30 Radijski oder; 18.00 Današnji gostje; 18.40 Narodni plesi; 19.00 in 20.30 Prenos RL; 23.10 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.05 Zvočni trak; 10.05 in 11.30 Ura glasbe; 12.05 Kontrapunkt; 13.23 Preizkušajo se diletanti; 14.45 in 15.10 Pesmi z neapeljskega festivala; 16.25 Papežev obisk v Kolumbiji; 17.10 Glasba za mladino; 19.15 Roman; 20.20 Operetna glasba; 21.05 Orkestri.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.50 Orkester; 9.40 Glasbeni album; 10.00 Roman; 10.40 Plošče in skeči; 11.38 Plošča za poletje; 14.05 Juke box; 15.15 Sopranistka H. Güden; 18.20 Enciklopedija; 19.00 Glasbeno govorni spored; 20.06 Jazz; 21.15 Pevci; 22.43 Angleške plošče.

III. PROGRAM

10.00 Mendelsohn; 10.25 Polifonska glasba; 10.55 A. Skrjabin; 12.55 Antologija interpretov; 14.30 Dvorakova glasba; 16.25 Haendel in Fischer; 17.45 Na sporedu B. Smetana; 18.15 Lahka glasba; 18.35 Priče naše dobe; 19.15 Koncert; 20.30 Weill: «Il volo transoceanico» in «I sette peccati».

FILODIFUZIJA

8.00 Novak in Prokofjev; 9.40 Musorgski; 10.10 Na sporedu Scarlatti; 12.30 Sopranistka Mirella Freni; 13.05 Šostakovič.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 20.30 Poročila; 7.50 Danes za vas; 9.08 Operna matineja; 10.00 Počitniško popotovanje; 10.30 V planinski koči; 11.15 Pri vas doma; 13.10 Iz Foersterjevega «Gorenjskega slavčka» 13.40 Pihalni orkestri; 14.30 Priporočajo vam...; 15.05 Zabavne melodije; 16.40 Violinistka N. Rovanova; 17.00 Vsak dan za vas; 18.05 Simf. koncert; 19.00 Aktualnosti; 19.15 Glasba in turizem; 20.15 Alenka Pinterič; 21.00 Domače pesmi; 22.00 Sto let slov. lirike; 22.40 Glasbeni nokturno; 23.10 Hrvatska in srbska glasba; 24.05 J. Krainar: Pesmi.

ITAL. TELEVIZIJA

18.00 Prihod papeža v Kolumbijo; 19.45 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Film: «87 squadra»; 21.50 Za prosti čas; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

17.00 Plavalne tekme; 18.30 Program za mladino; 21.00 Dnevnik; 21.15 Kalifornija; 22.05 Pevsko tekmovanje.

JUG. TELEVIZIJA

18.35 Buffalo Bill, film - 19.00 Po Sloveniji - 19.20 Stih, legenda, pesem, narodna glasba - 19.45 Slovensko javno mnenje 68, reportaža - 20.05 Zabaval vas bo Boby Solo - 21.00 Dnevnik z dodatkom - 21.45 Vijavaja - 21.50 Pickwickovci, dramatiziran roman - 22.50 Phil Woods kvartet - 23.10 Poročila.

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Bodite bolj zmerni v svojih zahtevah. V družini vse normalno.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Novi vabljivi predlogi. Previdni bodite, ko sklepate nova poznanstva.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Zaupali vam bodo težko delo, vendar se boste s tem izkazali. Nervoza v družini.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Zberite vse svoje moči, da se vam ne zgodi kaj neprijetnega. Razpoloženje v družini kot po navadi.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Proti svojemu prepričanju ne storite ničesar, tudi če vas v to silijo. Ljubosumni boste.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Upoštevajte razmere, v katerih živite in se po njih ravnajte. Mir v družini.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Od vas bodo zahtevali več kot vi zmorete. Ne zapravljajte časa v neprimerni družbi.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Neko sporočilo vam bo zagotovilo nadaljnji uspeh. Ne prevzemajte se.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Nepredvideni dogodki vam bodo zmešali štrene. Drugič več pozornosti.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Veliko boste delali, se močno trudili, rezultat pa bo pičel. Novosti v ljubezni.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Naj vas tekmeci ne spravijo na led. Spoznali boste prijetno osebo.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Vaše želje so prevelike. Zaradi tega pogosto ostanete razočarani.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 23,4, najnižja 16,3, ob 19. uri 23,2 stopinje, zračni tlak 1021,4 rahlo pada, vlaga 57%, veter 8 km vzhodni, nebo 2/10 pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 22,4 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 22. avgusta
TIMOTEJ
Sonce vzide ob 6.14 in zatone ob 20.02 — Dolžina dneva 13.48 — Luna vzide ob 3.58 in zatone ob 19.43
Jutri, PETEK, 23. avgusta
ZDENKA

TRŽAŠKI ODMEVI TRAGIČNIH DOGODKOV NA ČEŠKOSLOVAŠKEM

Ves demokratičen Trst je solidaren z ljudstvom in vodstvom Češkoslovaške

Napredne in delavske stranke ter CGIL ogorčeno obsojajo vojaško intervencijo
Župan izraža solidarnost tržaškega prebivalstva - Izjava in poziv predsednika Zveze češkoslovaških časnikarjev Vladimira Kašparja, ki se mudi v Trstu

Ko smo prejšnjo noč nekaj pred 3. uro zjutraj zaključevali redakcijo, do nas še niso prišle prve agencijske vesti o vdoru sil varšavskega pakta v Češkoslovaško. Če bi nam kdo dejal, da se kaj takega pripravlja, bi mu tudi ne mogli verjeti, saj bi se le misel, da bi kaj takega bilo mogoče, upirala vsaki pošteni in trezni razsodnosti.

Toda že v prvih zgodnjih jutranjih urah se je po radijskih valovih z bliskovito naglico razširila vest o nezaslišanem nasilju nad Češkoslovaško in takoj postala predmet sprva zaskrbljenih, nato pa vedno bolj ogorčenih reagiranj tudi tržaške javnosti in še posebno tistega njenega naprednega dela, ki je spričo interesov, ki jih ima za zdrave odnose med socialističnimi državami in za njihovo svobodno izbiranje lastnih poti k skupnemu socialističnemu cilju današnje in bodoče družbe, upravičeno še posebno zaskrbljen zaradi tragičnih novic iz bratske Češkoslovaške.

Po domovih, na ulicah in v javnih lokalih je bila včeraj ves dan na ustih vseh beseda Češkoslovaška. Prve pomanjkljive vesti so še dopuščale upanje, da gre le za tragičen nesporazum, toda nadaljnje vesti so tragično dogajanje neizprosno potrjevale, z njimi pa sta rastla tudi zaskrbljenost in ogorčenje. Druge izdaje listov, ki so na veliko sporočili vest o vdoru sovjetskih sil v Češkoslovaško, so bile dobesedno razgrabljene.

Posebno pozornost tržaškega meščanstva so vzbujali nekateri avtomobili češkoslovaških turistov, ki so jih dogodki dohiteli v tujini. V teku včerajšnjega dneva je preko raznih mejnih prehodov prišlo iz Jugoslavije okrog 100 češkoslovaških turistov, namenjenih bodisi v razna italijanska turistična središča, bodisi samo na kratek skok iz sosednje republike. Čim so izvedeli za dogodke v njihovi domovini, so se nekateri takoj vrnili v Jugoslavijo, nekateri pa so iskali informacij na raznih uradih tržaške kvesture, da bi zvedeli kakšne so možnosti povratka naravnost v domovino. Nihče od njih ni doslej zaprosil za politični azil v Italiji.

Zelo globoko je vest o vojaški zasedbi Češkoslovaške s strani sil varšavskega pakta odjeknila seveda med slovenskim delom prebivalstva, ki še ni pozabilo, s kolikšnim navdušenjem je Praga pred nedavnim sprejela jugoslovanskega predsednika Tita, pa tudi zaradi tega, ker si med nami Slovenci in Češkim in slovaškim narodom bratske vezi stvar dolgoletne tradicije.

Vse napredne tržaške politične stranke so že v teku včerajšnjega dneva odločno obsodile nezaslišno okupacijo Češkoslovaške. Tržaška federacija je v popoldanskih urah na ciklostiliranih letakih razširila izjavo političnega urada centralnega komiteja KPI, v kateri ta obsoja napad in izraža solidarnost z obnovitvenim procesom, ki ga je začelo v zadnjem času novo vodstvo češkoslovaške komunistične partije. Sinoči pa so bili številni sestanki na raznih partijskih sekcijah, na katerih so člani obravnavali nastali položaj in zavzemali na njih stališča.

Najvažnejši sestanek je bil na sedežu partije, kjer se je sestal številen aktiv federacije. Prisotni so skoraj soglasno odobrili stališče političnega urada centralnega komiteja KPI. Sestanek se je zaključil pozno v noč.

Socialistična stranka proletarske enotnosti je objavila izjavo, v kateri pravi: «PSIUP izraža spričo resnosti dogodkov na Češkoslovaškem, svojo obsodbo oborožene intervencije držav varšavskega pakta, katere namen je vmešavati se v pot, ki so jo ubrali češkoslovaški tovariši in ki so se pripravljali, da to izbiro potrdijo na skorajšnjem kongresu partije.»

Tržaška federacija združenih PSI-PSDI pa je objavila izjavo, v kateri pravi med drugim, da izvršni odbor tržaške federacije PSI-PSDI, ki se je sestal, da bi proučil položaj na Češkoslovaškem, soglasno izraža svoje ogorčenje in svojo odločno obsodbo oborožene intervencije SZ in njenih zaveznikov proti češkoslovaški republiki. Sporočilo ugotavlja, da se v vzhodni Evropi s silo zaustavlja proces liberalizacije in demokratizacije, ki se je odvijal na Češkoslovaškem po smernicah, ki jih je začrtala nova skupina voditeljev, ki je ob podpori ljudstva zamenjala staro stalinistično skupino. S tem svojim dejanjem Sovjetska zveza zapostavlja razvoj politike mirnega sožitja in liberalizacije lastnim interesom velesile.

Tržaški socialisti — pravi sporočilo — zatrjujejo, da lahko obstaja socializem samo v svobodi in demokraciji; obsojajo involucijo v mednarodni politiki, ki je tako v Grčiji kot na Češkoslovaškem podvržena posegom blokovskih sil ter pozivajo vse meščane in delavce, naj dvignejo svoj glas v obrambo človečanskih in delavskih pravic proti degeneracijam moderne družbe.

Razpoloženje tržaškega delavstva ob dogodkih na Češkoslovaškem je tolmačilo tajništvo Nove delavske zbornice — CGIL, ki se je sestalo opoldne in objavilo izjavo glavnega zveznega tajništva CGIL v katerem odločno nasprotuje intervenciji vojaških sil varšavskega pakta v Češkoslovaški socialistični republiki in pravi:

«Nedopusten vojaški poseg, katerega cilj je dejanska podpora stari birokraciji, ne more zavreti razvoja sil, ki iščejo pristno utrditev socialistične družbe v demokraciji, pač pa tvega, da se v notranjosti države okrepijo protisocialistične manjšine, v širšem smislu pa dejansko podpira provokatorska stališča imperialističnih sil.

V tem resnem trenutku ostaja CGIL zvesta načelom mednarodne solidarnosti, obrambe miru in neodvisnosti narodov, načelom ki so jo vedno navdihovala.»

Ob koncu svoje izjave tajništvo CGIL izraža delavcem in sindikatom Češkoslovaške solidarnost italijanskih delavcev in izraža upanje, da se bo našla rešitev ob popolnem spoštovanju avtonomije češkoslovaškega ljudstva.

Tajništvo Nove delavske zbornice CGIL je v smislu izjave glavnega tajništva odposlalo zvezi češkoslovaških sindikatov brzojavko naslednje vsebine:

«V imenu tržaških delavcev izražamo bratsko solidarnost češkoslovaškemu delavskemu razredu z željo, da se bo v tem resnem položaju našla rešitev ob popolnem spoštovanju neodvisnosti in suverenosti češkoslovaškega ljudstva.»

Razpoloženje tržaškega ljudstva je s posebno izjavo tolmačil tudi župan inž. Marcello Spaccini. Župan je v svoji izjavi med drugim dejal, da se na «Češkoslovaškem z brutalno vojaško okupacijo skuša zatreti svobodo in demokracijo, ki ju je v zadnjih mesecih uveljavilo ljudstvo s pogumnim in enotnim nastopom. Na razvoj — pravi župan — smo gledali z upanjem in z zaskrbljenostjo obenem: z zaupanjem, da bodo odnosi s sosednimi vzhodnimi državami v znamenju medsebojnega spoštovanja: z zaskrbljenostjo, ker nas je primer Madžarske zgovorno opozarjal. Še enkrat je prevladala bolj nasilna in manj človečanska alternativa.»

«V teh urah doživljamo tesnobnost češkoslovaškega ljudstva, ki je Trstu blizu ne samo zemljepisno, temveč tudi zaradi globokih gospodarskih in duhovnih vezi. Temu civiliziranemu kulturnemu ljudstvu, ki je s tolikim navdušenjem stopilo na pot polno lepih upanj, gre danes naša solidarnost zaradi tragične usode», toliko bolj — je rečeno nadalje v županovi izjavi — ker Trst polaga vse svoje življenjske upe na mir, na spoštovanje med ljudmi, na strpnost in na solidarnost med ljudstvi.

Izjave v kateri obsojajo oborožen poseg sil varšavskega pakta na Češkoslovaškem, so izdale tudi druge politične stranke kot na primer Krščanska demokracija, liberalci, itd.

V popoldanskih urah se je zglasil v našem uredništvu predsednik Zveze češkoslovaških časnikarjev, član češkega narodnega sveta in delegat za 14. kongres češkoslovaške komunistične partije, Vladimir Kašpar, katerega so dogodki dohiteli med obiskom pri stanovskih tovariših v Trstu. Naprosil nas je, naj bi tudi v našem listu objavili njegovo naslednjo izjavo:

«V tem trenutku, ko nimam možnosti, da bi se povezal s svojo domovino, želim uporabiti to javno sredstvo, da izrazim svojo popolno solidarnost s stališčem, ki ga je zavzelo vodstvo Zveze češkoslovaških časnikarjev. Le to odločno protestira proti nezakoniti vojaški zasedbi Češkoslovaške s strani vojska držav varšavskega pakta.

Vse kar sem doslej lahko slišal preko valov še nezasedenih češkoslovaških radijskih postaj potrjuje, da naše ljudstvo soglasno podpira svojo, na zakonit način postavljeno vlado, predsednika Svobodo, prvega tajnika CK KPČ Dubčka in zahteva takojšen umik tujih vojaških čet z našega področja.

Kot predsednik Zveze češkoslovaških časnikarjev sem povsem prepričan, da bodo moji kolegi na radiu, televiziji in časopisih, ki v teh dramatičnih trenutkih dokazujejo velik pogum in dostojanstvo, napravili vse kar je v njihovih močeh, da glas svobode in demokracije ne bo zatrt v naši deželi.

Tanki ne smejo pregaziti naporov, da bi socializmu na Češkoslovaškem vrnili njegovo humano podobo.

Pozivam vse demokratične in napredne časnikarje vsega sveta, naj podpro pravično stvar češkoslovaškega ljudstva s tem, da v slehernem človeku prebudijo njegovo vest.

Muenchenska tragedija se ne sme za nobeno ceno ponoviti!»

POROČILO POVELJSTVA MESTNIH REDARJEV

Kampanja za varnost prometa je dala zadovoljive rezultate

Promet je nadzorovalo 67 motoriziranih patrulj, ki so prevozile 7511 km, 637 navadnih redarjev in še 87 dodatnih redarjev

V dopolnitev poročila prometne policije o avtomobilskem prometu in delovanju policijskih organov na pokrajinskih cestah v razdobju od 9. do 19. avgusta, ki smo ga objavili v naši včerajšnji številki, posredujemo danes poročilo poveljstva mestnih redarjev o poteku kampanje za varnost prometa v omenjenem razdobju.

Poveljstvo mestnih redarjev ugotavlja v svojem poročilu, da je kampanja, ki jo je sprožilo ministrstvo za prevoze, in ki jo je v Trstu nadzoroval prefekt dr. Cappellini, žela popolen uspeh. Pozitivne rezultate je dala predvsem pobuda, da se ob praznikih promet preusmerja po potrebi na razne ceste, ki tečejo vzporedno z obalno cesto št. 14 («trbiška» in pokrajinska cesta Sesljan - Nabrežina - Prosek). To velja seveda samo za avtomobilski promet v smeri proti mestu. V smeri Trst - Tržič pa je promet tekel brez posebnih težav, ker so avtomobilisti upoštevali nasvete prometnih oblasti.

Poveljstvo mestnih redarjev je sporazumno s prometno policijo reševalo vprašanja prometa v okviru mesta. V ta namen je poskrbelo za nadzorstvo nad naslednjimi cestnimi vozlišči v mestu: Ul. Fabio Severo na križiščih z Ul. Marconi in Foro Ulpiano; Ul. Carducci na križiščih z Ul. Coroneo in Trgom Oberdan; v Miramarskem drevoredu (v Rojanu in na Trgu della Libertà); na obrežju, v Istrski ulici, na Trgu Dalmazia ter v Ul. C. Battisti. Poveljstvo meni, da bi moralo preusmerjevanje prometa z obalne ceste na druge veljati še v vseh prazničnih dneh v septembru.

V poročilu se poudarja nadalje, da je letos avtomobilski promet zelo narasel, in sicer za 9,3 odst. v primerjavi z lanskim letom. Medtem, ko je število vozil znašalo lani 76.948, je doseglo letos 84.117 vozil. Temu številu je treba dodati še okoli 20 ali 25 odst. vozil s tujo registracijo. Poveljstvo domneva, da je v 11 dneh kampanje krožilo po tržaških ulicah 1.617.000 avtomobilov.

Mestna redarska služba je pri nadzorovanju prometa uporabila 67 motoriziranih patrulj, ki so prevozile vsega skupaj 7.511 km, 637 navadnih redarjev in 87 redarjev, ki so bili dodeljeni za okrepitev službe na najvažnejših prometnih vozliščih. Vsega skupaj je bilo opravljeno 11.074 službenih ur.

Letošnji obračun prometnih nesreč je ugodnejši kot lanski. Če se je število nesreč povečalo za dve enoti, se je na drugi znižalo za dve enoti število ranjenih: lani 61 nesreč s 5 ranjenci, letos 63 nesreč s tremi ranjenci. Dejstvo, da se število nesreč ni v bistvu povečalo in da je bilo manj ranjencev kljub veliko večjemu prometu, pomeni, da so bili sprejeti ukrepi za varnost prometa učinkoviti. Največ nesreč je bilo zaradi neupoštevanja pravil o razdalji med vozili in prednosti vožnji. Kot vedno, so se nesreče dogajale največ v opoldanskih in večernih urah.

V omenjenem razdobju so mestni redarji kaznovali z globami 1753 kršiteljev prometnih predpisov, kar je za 109 enot manj kot lani. Med kampanjo so mestni redarji razpečali 1.500 letakov z gesli, ki jih je narekovalo ministrstvo za prevoze ob letošnji kampanji za varnost prometa.

V dopolnitev podatkov o letošnji kampanji naj navedemo še dejavnost karabinjerjev. Ti so ugotovili 52 prometnih nesreč, od katerih je bila ena sama smrtna (nesreča pri Dolini, kjer je izgubil življenje Slavko Sancin) in 23 z 31 ranjenci. Nesreč s samo gmotno škodo je bilo 27. Orožniki so ugotovili in kaznovali 763 prometnih prekrškov ter kontrolirali 5.132 vozil. V kampanji je sodelovalo 652 agentov z 277 motornimi vozili.

Nesreča učenke pri kopanju

Pri skoku v morje v nekem kopališču na Trajanovem nabrežju se je včeraj zjutraj okrog 10.30 ponesrečila 11-letna učenka Laura Bortolini, ki stanuje v Ul. Felluga 43/1. Deklica je s čelom udarila v kamen na morskem dnu, da so jo morali starši pospremiti v splošno bolnišnico. Tu so jo pridržali na nevrokirurškem oddelku, kjer se bo zdravila deset dni.

OB POSTAVLJENEM CESTNEM BLOKU PRI SESLJANU

Policija ustavila še štiri ustaške begunce iz Francije

Izid njihovega zasliševanja še ni znan, vendar je očitno, da gre za prijatelje obeh žrtev iz Ul. Boccaccio

Nepredirna zavesa molka še vedno prekriva preiskavo tržaške policije in Interpola o tragični eksploziji v Ulici Boccaccio, pri kateri sta v petek zvečer zgubila življenje jugoslovanska begunca, člana teroristične ustaške organizacije, ki deluje v Franciji.

Kljub zadržanju preiskovalnih organov se je razširila vest, da je policija ustavila štiri jugoslovanske begunce, ki živijo v Franciji in ki so baje zaposleni pri pariški avtomobilski tovarni «Citroen», kjer sta delala, kot je znano, tudi Krtalić in Zmaor. Njihov avtomobil, star fiat 1300 s francosko registracijo, so ustavili v bližini Sesljana na cestnem bloku, ki ga je postavila policija s pomočjo karabinjerjev in prometne policije. Po nepotrjenih vesteh se zdi, da so cestni blok vzpostavili, ker je tržaška policija dobila opozorilo Interpola, da se je večja skupina v Franciji in Nemčiji živečih jugoslovanskih beguncev odpravljala proti Trstu, kjer je mislila baje prirediti protijugoslovansko demonstracijo. Te vesti bo mogoče preveriti šele, ko se bo preiskava zaključila in bodo oblasti seznanile javnost z njenimi rezultati.

Potnike ustavljenega fiata so odvedli na kvesturo, kjer so jih celo noč zasliševali. Ti so priznali, da so se odpravili v Trst, ko so izvedeli za smrt dveh prijateljev. S seboj so imeli tudi manjšo vsoto denarja, ki so jo nabrali v Franciji in ki bi morala služiti za pogreb umrlih beguncev. Policija ni hotela javiti imen četvorice (eden se piše menda Damjanović), ki je še vedno v tržaški kvesturi. Ni izključeno, da so imeli begunci nekakšne skrite namene, ki jih skušajo preiskovalni organi sedaj ugotoviti. Zdi se tudi, da so bili štirje neke vrste izvidnica večje skupine ustaških beguncev, ki smo jo prej omenili.

Poleg ustavitve četvorice niso dali cestni bloki, ki so jih namestili na trbiški cesti in na državni cesti št. 14 (obalni cesti), nobenih rezultatov. Agenti so pregledali veliko število avtomobilov s francosko in nemško registracijo, v katerih pa so se peljali le miroljubni turisti. Možno je, da so ostali člani skupine izvedeli za cestni blok (o njem so poročali nekateri časopisi), in da so se zaradi tega raje obrnili in se vrnili v izhodiščne kraje, ali pa, da so prišli v Trst po stranskih in nezastraženih poteh.

Cestne bloke so odstranili včeraj ob 12. uri.

Neobičajno gibanje ustaških elementov proti našemu mestu naj bi tudi pričalo, da sta bila Zmaor in Krtalić vidni osebnosti ilegalne teroristične organizacije v Franciji, mogoče celo njena voditelja.

Medtem je Nedeljko Zmaor, brat umrlega begunca, opravil večji del formalnosti za prenos bratovega trupla v Jugoslavijo. Zadevno dovoljenje bi morala policija izdati že jutri ali pojutrišnjem, ko bi se morala pripeljati v Trst tudi Zmaorjeva žena. Krtalićevo truplo pa so pokopali na tržaškem pokopališču.

Vespist v dekle na zebrastem prehodu

32-letni Bruno Birti iz Ul. dell'Eremo 175/1 je včeraj popoldne na Korzu Italia z vespo podrl 18-letno Adriano Baros iz Ul. Cesca 7, ki je prečkala cesto na prehodu za pešce v bližini trgovine Pitassi. Pri sunku se je prevrnil na cesto tudi vespist, tako da sta se morala oba zateči po pomoč v splošno bolnišnico. Zdravniki so dekletu ugotovili rano na zatilju, znake možganskega pretresa in udarec na desnem komolcu ter jo pridržali na nevrokirurškem oddelku s prognozo okrevanja v enem tednu. Birtiju, ki se je pobil po desni roki in ramenu, so dali prvo pomoč: okreval bo v petih dneh.

SINOČI V UL. CAPITOLINA

Tepisti barbarsko pretepli mladeniča

Ul. Capitolina je bila sinoči prizorišče nezaslišanega tepističnega dejanja: skupina mladih razgrajačev, ki se vsako noč zbirajo pred letnim kinom kapucinov ter motijo nočni mir, so do krvi pretepli mladeniča ter mu povzročili hude poškodbe.

22-letni Andrea Cainazzo, ki stanuje v Ul. Navali 19/1, je okrog 22.30 hodil mimo omenjenega kina, ko je zagledal skupino kakih petih ali sedmih mladeničev, ki so nadlegovali priletnega moškega. Stopil je do njih in jih nahrulil, tedaj pa ga je eden od tepistov porinil nazaj, da je Cainazzo padel na tla ter si pri tem zlomil desni gleženj.

Ko je ležal ranjen na tleh, ga je drugi tepist, mulat, začel brcati ter mu povzročil še druge poškodbe na levem očesu in po udih. Tepisti so se nato razšli, mladenič pa je ustavil mimoidočega avtomobilista, ki ga je pospremil v bolnišnico. Zdravniki so ga tu pridržali na ortopedskem oddelku, kjer se bo moral zdraviti 40 dni.

O dogodku so bili obveščeni karabinjerji postaje v Istrski ulici, ki so se takoj odpravili do Ulice Capitolina ter preiskali vse področje okrog griča Sv. Justa.

Prav gotovo bodo karabinjerji zlahka identificirali krivce podlega dejanja, saj so okoliški prebivalci še predobro poznali tepiste, ki so vsak večer do pozne ure razgrajali, motili mimoidoče ljudi in včasih tudi poškodovali sedeže tamkajšnjega kina.

CVETLIČNA RAZSTAVA V MIRAMARSKEM PARKU

Pritlikave rastline Bonsai v okviru devetega ciklusa

Novi ciklus bo za javnost odprt v soboto, 24. t. m. - Slikarska dela Nina Perizzija - Druga faza cvetenja vrtnic

Sinoči se je v zimskem vrtu Miramarskega parka zaključil osmi ciklus mednarodne cvetlične razstave 1968, čez nekaj dni pa se začenja deveti ciklus, v katerem bodo tako imenovane «pritlikave rastline» zamenjale okrasne rastline, ki so bile v središču zanimanja osmega ciklusa.

Deveti ciklus, ki bo za občinstvo odprt v soboto 24. t.m., bo trajal do 27. septembra. Obiskovalci bodo lahko občudovali pri nas zelo redke, toda nenavadno zanimive primerke pritlikavih dreves, ki pa so zelo razširjena na Japonskem, kjer imajo že staro zgodovino, ki se izgublja v legendah. Mišljeno na splošno so ta drevesca, ki jih na Japonskem imenujejo «Bonsai», rastline, ki jih z delikatnimi in potrpežljivimi gojitvenimi posegi prisilijo, da ostanejo mnogo manjše kot sicer. Za japonske gojitelje in na splošno za vse prebivalce sončne dežele, so «Bonsai» zvesti prijatelji, ki jih spremljajo v življenju, na potovanjih, v slabih in dobrih časih. Njihova značilnost je tudi, da so lahko prilagodljivi raznim ambientalnim pogojem. Potrebno je samo dobiti seme ali iz skalnih razpok iztrgati že nekoliko večjo rastlino, dodati pest zemlje, nekaj zrnc gnojila, primerno posodo in dolgo let potrpežljive in ljubeznive nege. Ta drevesca so namreč rezultat tisoč in tisoč dni potrpežljivosti: 20 let je majhna starost za Bonsaije, za te čudovite primerke pritlikavih drevesc, ki lahko živijo do dva tisoč let in tako združujejo prizadevanja mnogih generacij.

Tehnika gojenja se na Japonskem prenaša od očetov na sinove. V bistvu je ta tehnika že umetnost, ki se odraža v harmoniji razmerij, saj Bonsaiji ohranjajo življenjska načela narave, le da so izražena v minimalnih, toda vedno gracioznih in elegantnih razmerjih.

V zimskem vrtu Miramarskega parka bodo prikazani pritlikavi iglavci, ki jih bodo razstavili cvetličarji iz Bielle. Ob tej osrednji razstavi bo tudi vrsta sporednih prireditev. Razstava «Umetnost in narava» bo posvečena delom Nina Perizzija. Otroci bodo imeli za temo zvončke. Razstavljeni bodo tudi japonski eksotični ptiči, v zgornjem delu parka pa se začenja druga faza cvetenja okrog 6000 grmičkov najrazličnejših vrst vrtnic.

SESTANEK POKRAJINSKE POSVETOVALNE KOMISIJE ZA ZDRAVSTVO IN SKRBSTVO

Sprejete spremembe in dopolnitve k sklepu za socialno pomoč otrokom

Komisija je odobrila tudi razne sklepe, ki se nanašajo na psihiatrično bolnišnico in manjše ustanove

Pred dnevi se je sestala pod predsedstvom pokrajinskega odbornika prof. Maria Foschija posvetovalna komisija za zdravstvo in javno skrbstvo pri pokrajinskem svetu, ki je obravnavala številna vprašanja, ki zadevajo psihiatrično bolnišnico in ukrepe v korist otrok. Posebno pozornost je komisija posvetila predlogom sprememb in dopolnitev nekemu sklepu pokrajinskega sveta v lanskem letu.

V 1. točki predvideva ukrep dodelitev posebne hrane otrokom do enega leta starosti. Ta hrana se dodeli na predlog otroških posvetovalnic ustanove O.N.M.I. Ukrep predvideva nadalje enkratno dodelitev zibelke, oblačil in perila novorojenčkom. Za to dodelitev bo poskrbel krajevni pokrajinski odbor O.N.M.I., kateremu bo pokrajinska uprava poravnavala stroške vsake tri mesece. Vsaka dodelitev bo morala biti seveda podprta z dokaznimi listinami.

Točki 5 in 6 predvidevata dodelitev nagrade očetu, ki je pozakonil, ali priznal otroka, kateremu pokrajinska uprava nudi podporo. Nagrada se prizna, ker bo s pozakonitvijo, oziroma priznanjem, odpadla nadaljnja pomoč pokrajinske uprave. Višina nagrad, ki so prikazane v posebni razpredelnici, bo odvisna od tega, če je prišlo do pozakonitve, oziroma priznanja v prvem letu otrokovega življenja, ali pa kasneje do 15. leta.

Šesta točka predvideva obdarovanje otrok, ki jih podpira pokrajinska uprava, ob božičnih praznikih. Vsak od prizadetih bo prejel zavoj s poprečno vrednostjo 4.200 lir. V glavnem bo šlo za oblačila, delno pa tudi za slaščice, igrače in knjige.

Sedma točka predvideva enkratno poročno nagrado v znesku 75.000 lir mladeničem in mladenkam do 25. leta, katerim je uprava že dajala podporo, ker niso bili priznani, ali jih je priznala samo mati in ki so v težkem gospodarskem položaju.

V naslednji točki pa je predvidena vsakoletna dodelitev štipendij v najvišjem znesku 100.000 lir (vsega skupaj pol milijona lir) mladeničem in mladenkam do 25. leta starosti, ki so že uživali pokrajinsko podporo, so v težkem gospodarskem položaju ter z uspehom študirajo na višjih šolah.

Prisotni člani komisije so živahno razpravljali o vseh formalnih in bistvenih vprašanjih tega ukrepa. V debato so posegli odbornik Foschi, podpredsednik prof. Apih, ter svetovalci: komunista Kapelj in Weiss, demokristjani Franzin, Gostissa in Coslovich, liberalec Beltrame in misovka De Vecchi. Vsi so sprejeli predložen ukrep.

Na kraju je komisija odobrila razne sklepe, ki zadevajo zasebne licitacije v znesku 54 milijonov lir za dobavo kruha, mesa, sadja in zelenjave, premoga in tekočega goriva pokrajinski psihiatrični bolnišnici in manjšim ustanovam. Predlog sklepa je utemeljil podpredsednik prof. Apih.

Zaradi odsotnosti odbornika Fogherja pa so odložili ukrepanje o sklepu v korist 22. kongresa Italijanskega združenja živino-zdravniških ved, ki bo v Gradežu od 26. do 29. septembra.

Prispevki za sodelovanje na tujih velesejmih

V skladu s svojimi prizadevanji, da bi pospešila izvozne dejavnosti, je tržaška trgovinska zbornica sklenila podeliti poseben finančni prispevek trgovinskim in industrijskim podjetjem, ki bodo sodelovala na skorajšnjih sejemskih prireditvah v Zagrebu (od 12. do 22. septembra), Monakovem (od 21. do 29. septembra) in Gradcu (od 28. septembra do 6. oktobra). Prispevki bodo sorazmerni z obsegom najetih razstavnih površin.

Podjetja, ki želijo prejeti prispevek, naj vložijo ustrezno prošnjo najkasneje do 20. oktobra letos. Prošnji je treba priložiti originale najemninskih pogodb, ki jih bo zbornica po pregledu vrnila. Za podrobnejša pojasnila naj se interesenti obrnejo na pristojen urad zbornice.

Nalezljive bolezni

Zdravstveni urad tržaške občine je v razdobju od 12. do 18. avgusta zabeležil naslednje število primerov nalezljivih obolenj: tifoidna mrzlica 2 (1 izven občine), ošpice 3, norice 2 (1 izven občine), vnetje priušesne slinavke 2 (1 izven občine), srbečica 1 (izven občine), nalezljivo vnetje jeter 2 (1 izven občine), akutni sklepni revmatizem 1 (izven občine).

V NEDELJO, 1. SEPTEMBRA

Izlet v Ljubljano na razstavo vina

Potovalni urad «AURORA» priredi v nedeljo, 1. septembra 1968 avtobusni izlet na Bled in v Ljubljano združen z ogledom mednarodne vinske razstave.

Cena za vožnjo, kosilo, ogled Blejskega gradu, vstop na razstavišče in pokušnjo vin je 3.500 lir.

Prijave sprejema potovalni urad «AURORA» v Ul. Cicerone 4, tel. 29243.

V soboto koncert godbe finančnih straž

V soboto 24. t. m. bo prišla v Trst godba na pihala finančnih straž, ki bo priredila koncert v okviru proslav 50-letnice priključitve Trsta k Italiji. Godbeni korpus finančnih straž sestavljajo 104 godbeniki. Ustanovljen je bil 1. 1925, ko ga je vodil dirigent Giuseppe Manente, bivši dirigent egiptovske kraljevske godbe. Leta 1932 mu je sledil dirigent Antonino D'Elia, ki je vodil godbo do leta 1959 in imel z njo številne nastope v Italiji in v inozemstvu. L. 1950 je vodstvo godbe končno prevzel dirigent Olivio Di Domenico, profesor za kompozicijo in godbeno strumentacijo pri konservatoriju Santa Cecilia.

Koncert bo v soboto ob 21. uri na dvorišču grada Sv. Justa. Program, razdeljen v dva dela, obsega skladbe Rossinija, Bacha, Kodalyja, Verdija, Di Domenica in Respighija.

ŠTUDIJSKO ZASEDANJE O PREVOZIH V EGS

Problemi in posledice uvajanja kontejnerjev v blagovnem prometu

Predaval je strokovnjak prof. Silvain Wickham iz Lyona - Danes predavanje o vplivih pomorskega prometa na razvoj pristanišč

«Kontejnerji in posledica njihovega uvajanja v promet»: to je bila osnovna tema, o kateri so včeraj razpravljali na univerzi, v okviru 9. mednarodnega študijskega zasedanja o organizaciji prevozov v Evropski gospodarski skupnosti. Predaval je ravnatelj Inštituta za gospodarska raziskovanja na lyonski univerzi prof. Silvain Wickham, ki je obravnaval to sodobno področje mednarodnih prevozov iz različnih zornih kotov. Strokovnjak je prikazal prednosti kontejnerskega prometa po morju, po kopnem in po zraku ter orisal probleme, ki jih čedalje širše uvajanje kontejnerjev v mednarodne trgovinske tokove povzroča glede usklajevanja tehničnih in zakonskih predpisov v posameznih državah. Pri tem se govornik ni zadržal le ob specifičnih problemih Evropske gospodarske skupnosti, temveč je zajel celotno svetovno tržišče. Govoril je tudi o verjetnostnem razvoju prometa zlasti na relaciji Severna Amerika — severna Evropa v prihodnjih letih, ter omenil dosežke, ki se v svetovnih prevozih, predvsem pa v prometu s kontejnerji, predvidevajo do leta 1970. Do tega časa bo treba rešiti tudi vrsto vprašanj, ki so se pojavila prav z nastopom prvih kontejnerjev: tako vprašanje združevanja prevozniških podjetij, skupno tarifno politiko, celo vrsto carinskih problemov in vzpostavitev novih poslovnih zvez s čezmorskimi deželami.

Danes je na sporedu predavanje o vplivih pomorskega prometa na razvoj pristanišč. govoril bo svetovalec pri študijskem centru za razširitev Antwerpna dr. Leon Van Huffel. Letoviščarska in turistična ustanova pa bo v večernih urah priredila za slušatelje tečaja plesni večer na gradu Sv. Justa. V petek sta zopet na vrsti dve predavanji, in sicer predavanje ljubljanskega strokovnjaka, rektorja fakultete za arhitekturo na ljubljanski univerzi prof. Branka Žniderščiča, in sicer o novih predpisih za gradnjo cest v Jugoslaviji, ter predavanje strokovnjaka La Verde o prevozih surovega petroleja po naftovodih v Evropi. S tem se bo zaključil prvi teden tečaja, ki bo trajal, kakor znano, do 6. septembra.

V soboto se bodo predavatelji in slušatelji udeležili izleta v Istro. Ob 7.15 se bodo vkrcali na «Edro», ki jih bo popeljala v Umag. Tu bodo prestopili na avtobus, ki jih bo prepeljal naprej v Buje, nato pa v Limski zaliv ter v Rovinj. Med povratkom se bodo ustavili še v Izoli.

Kaznivi prekrški v preteklem mesecu

Tržaška kvestura je včeraj objavila običajno mesečno poročilo o ugotovljenih prekrških in kaznivih dejanjih. V preteklem mesecu juliju so agenti kvesture, letečega oddelka in komisariatov Javne varnosti ugotovili sledeča kazniva dejanja: nasilstvo proti javnemu organu (20 primerov), odpor proti javnemu organu (4), žalitev javnega organa (7), hlinjenje kaznivega dejanja, namerno neupoštevanje sodnikovega ukrepa, uvoz ponarejenih izdelkov v državo (3), ponarejanje (3), nasilna poltena dejanja, nespodobna dejanja (6), pohujševanje mladoletnika, splav s pristankom žene, prešuštvo (4), priležništvo (2), kršitev dolžnosti vzdrževanja družine (6), pretepanje (3), povzročitev telesnih poškodb (8), prepir (4), nenameren uboj (3), nenamerna povzročitev telesnih poškodb (50), žalitev, grožnje, kršitev stanovanjske nedotakljivosti, tatvina z obtežilnimi okoliščinami (24), poskus tatvine z obtežilnimi okoliščinami (3), povzročitev materialne škode (3), sleparstvo (4), oderuštvo, nezakonito prilaščanje (3), prilaščanje izgubljenih predmetov, odkup ukradenih predmetov (4), kršitev določb za disciplino volilne propagande (5), kršitev zakona o cestnih blokih (15), shod s prevratnimi nameni (78), neupoštevanje ukrepov oblasti (73), prosjačenje, vinjenost.

Policijski agenti so aretirali 37 oseb, izvršili 48 zapornih ukazov in ugotovili 107 raznih prekrškov ter 1357 prekrškov prometnega zakonika. Našli so tudi ukradeno blago za skupno vrednost 13 in pol milijona.

V avtobusu je padla

Deset dni se bo morala na nevrokirurškem oddelku splošne bolnišnice zdraviti 60-letna Anna Toso vd. Carpinetti iz Ul. Bonomea 113. Žena se je poškodovala v avtobusu podjetja «Sergas», katerega voznik je v Videmski ulici nekoliko preostro zavrl. Carpinettijeva je zgubila ravnotežje in se pobila po glavi in prsnem košu, da se je morala nekaj ur po nesreči zateči v bolnišnico po pomoč.

Šolske vesti

Državni trgovski tehnični zavod «Ziga Zois» — Trst sporoča, da je vpisovanje za šolsko leto 1968/69 vsak delavnik od 10. do 12. ure. Podrobnejša pojasnila dobite v tajništvu zavoda. Vpisovanje se zaključi 25. septembra t.l.

Na oglasni deski pri šolskem skrbništvu je na vpogled odlok, ki se nanaša na mesta za poverjenike in suplente v državnih otroških vrtcih za leto 1968/69. Rok za izročitev prošenj zapade 30. septembra. Prošnje je treba poslati na šolsko skrbništvo v občini, v kateri ima posamezni prosilec rezidenco.

Šolsko skrbništvo sporoča, da je bil 14. t.m. razobešen na oglasni deski ustanove v Ul. Duca D'Aosta 4, spisek prosilcev za poverjena mesta in suplence za poučevanje telovadbe na srednjih šolah tržaške pokrajine v šolskem letu 1968/69. Spisek je na vpogled občinstvu vsak delavnik od 11. do 12. ure. Kdor bi imel kaj ugovarjati spisku, se lahko pritoži do 24. avgusta Za sestavo in izročitev pritožb veljajo pravila, ki jih uvaja ministrski odlok št. 33 z dne 19. februarja 1968.

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo vsi popravni izpiti — sprejemni za klasični licej, vstopni in razredni — v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1967/68 **dne 2. septembra ob 8.30 s pismenim izpitom iz slovenščine.**

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnó **zrelostni izpiti** — v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1967/68 dne 14. septembra 1968 ob 8.30 s pismenim izpitom iz **italijaščine.**

Poletne prireditve

PARK MIRAMARSKEGA GRADU: predstave «Luči in zvoki». Ob 21.30 «Maximilian of Mexico» v angleščini; ob 22.45 «Massimiliano e Carlotta» v italijanščini. Avtobus «M» iz Barkovelj, postajališče tramvaja «6» proti parku ob 21. in 22.15 ter od parka proti Barkovljam po predstavah.

Kino

Nazionale 16.00 «7 spose per 7 fratelli». J. Powell, H. Keel. Technicolor.
Grattacielo 16.30 «King Kong, il gigante della foresta». Technicolor.
Fenice 16.00 «Cimarron». Glenn Ford, Maria Schell. Technicolor.
Eden 16.00 «Lontano dal Vietnam». Film Jean Luc Godarda.
Excelsior 16.00« Un colpo da otto». J. Hawkins, N. Patrick. Technicolor.
Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 16.00 «Il giardino delle torture». J. Palance. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Alabarda 16.30 «Vietnam, guerra e pace». Technicolor. Dokumentarni film.
Moderno 16.30 «Gente di notte». G. Peck, B. Crowford. Technicolor.
Filodrammatico 16.30 «Viscount; furto alla Banca Mondiale». K. Mattews. Colorscope.
Aurora 16.30 «I cavalieri dello spazio». Iz serije «Znanost in fantazija».
Cristallo 16.00 «La leggenda di Lobo». Walt Disney. Technicolor.
Capitol 16.30 «Le 1000 freccie per il re». Technicolor.
Impero 16.00 «Dawy Crockett». Znani film W. Disneya. Technicolor.
Vittorio Veneto 17.00 «Mirage». Gregory Peck, D. Baker. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Garibaldi 16.30 «Invito ad una sparatoria». Detektivski film.
Astra 16.00 «Le dolci signore». Zabavni film.
Ideale 16.30 «Scusi, lei e favorevole o contrario». A. Sordi. Technicolor.
Abbazia 16.30 «Colpo doppio del Camaleonte d'oro». Technicolor.

Izleti

ALPINISTICNI TABOR

Alpinistični odsek SPDT prireja tabor alpinistov in planincev od 1. do 8. septembra na Creti Grauzaria. Tabor je namenjen vsem ljubiteljem planin. Vpisovanje in informacije v Ul. Geppa 8. Mesta so omejena.

* * *

Ob priliki tabora organizira SPDT 1 septembra avtobusni izlet na Creto Grauzario. Udeleženci izleta bodo lahko ob odhodu prisostvovali dvigu taborne zastave.

* * *

V sporočilu openskega krajevnega odbora združenja partizanov ANPI, ki smo ga objavili predvčerajšnjim, je bilo pomotoma napisano, da bo združenje priredilo izlet v Skopje z letalom v dneh 12. in 13. septembra. V resnici bo izlet 12. in 13. oktobra.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 21. avgusta 1968 se je v Trstu rodilo 16 otrok, umrlo pa je 8 oseb.

UMRLI SO: 52-letni Felice Paoletti, 74-letna Maria Favretto vd. Macorini, 61-letna Nives Chitter vd. De Grandis, 25-letni Josip Krtalić, 73-letna Anna Baiss por. Marini, 67-letni Renato Petronio, 74-letni Rodolfo Perzoli, 79-letni Lodovico Franch.

NOCNA SLUZBA LEKARN
(Od 19.30 do 8.30)

All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8, Cipolla, Ul. Belpoggio 8, Marchio, Ul. Ginnastica 44, Miani, Miramarski drevored 117 (Barkovlje).

DNEVNA SLUZBA LEKARN
(Od 13. do 16. ure)

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14, Manzoni, Trg Sonnino 4, INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2, D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19/c.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina Ivana Zega darujeta Anda in Stanko Andolšek 2000 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

tržaška knjigarna
TRST — Ul. sv. Frančiška 20
Tel. 61-792

bo do 25. avgusta
ZAPRTA
zaradi prenovitvenih del.

RAZSTAVA V PROSTORIH LETOVIŠČARSKE USTANOVE V SESLJANU

Tudi obrtništvo naše dežele hodi vštric z duhom novega časa

Razstavljeni primerki odražajo iskanje novih izrazov z očitnimi umetniškimi izrazi

Če velja dejstvo (in izkušnje to dokazujejo), da je vsaka umetnost, pa najsi gre za glasbo ali slikarstvo, za gledališče ali poezijo, podvržena nenehnim in nujnim spreminjajočim se časovnim tokovom, velja to tudi za obrt kot tako, konkretno pa za drugo deželno razstavo obrti, ki so jo priredili na pobudo sesljanske in letoviščarske ustanove v Sesljanu.

Na razstavi, ki bo odprta skoraj mesec dni, sodeluje 12 obrtnikov-umetnikov odnosno ustreznih podjetij in sicer šest iz Furlanije in šest s Tržaškega. Takoj v začetku je treba pripomniti, da vsi razstavljeni eksponati odražajo vestnost in prizadevnost deželnih obrtnikov, ki so se, z razliko od podobnih v drugih pokrajinah, postavili vštric z novim duhom, ki v zadnjem času preveva v svetu umetnosti in ustvarili izdelke, ki spretno nihajo med starim in novim. Seveda tradicija s tem ni opeharjena, obrtništvo kot tako pa tudi ne. Zato ni tudi nič čudnega, če se na preprostih, platnenih podzglavnikih širijo beat-gesla, če so lesene cigaretne doze obarvane s prav tako kričečimi beat-barvami; sicer pa se v vsem razstavnem prostoru prepletajo značilne oranžna, rumena in vijoličasta barva. Taka prizadevanja so zlasti vidna v lesenih izdelkih, v umetnih risbah na svili in opremah. Poleg teh pa zavzemajo vidno mesto tudi filigranski primerki z najrazličnejšimi motivi in oblikami, izdelki iz kovanega železa ter pohištva, ki pa seveda zaradi svoje obrtniške specifičnosti ostanejo nekako še vedno v duhu tradicije.

Kaj nam konkretno prikazuje letošnja deželna razstava obrti? V prvi vrsti prav gotovo značilen vpogled v tovrstno umetnost naše dežele z druge pa, kot smo že omenili, resnost in odgovornost razstavljavcev, ki so se prav gotovo spoprijeli z nelahko nalogo — to namreč, da nudijo domačim kupcem, zlasti pa turistom taka dela, v katerih naj bi se spretno križali tradicija in nov duh.

Zlatarske primerke (v glavnem gre za edine primerke) razstavljajo Busulini Dessy Margherita, Moreale Renza in Baldon Franco, vsi iz Furlanije; Bartolami Michele in Bruno Alzetta podjetja Pulchra pa sta prisotna z izdelki iz kovanega železa predvsem s tipičnimi furlanskimi krožniki in podobno kuhinjsko opremo. Zanimive in mogoče malce naivne so keramike Renza Ciullinija podjetja Lalla Ceramiche. Ciullini je vnesel v keramično obrtno umetnost nekaj sodobnih slikarskih smeri; keramične collages, nevsakdanje nakite in nekaj manjših skoraj pop-artističnih kemičnih izdelkov. Feruglio Gloria razstavlja raznovrstno opremo, Marisa Legiša pa je prisotna v tkalstvu.

Najzanimivejši pa so nedvomno izdelki podjetja Magdale Serigrafia Artigiana, saj so mogoče najadekvatnejši izraz novih obrtniških smeri. Omenjeno podjetje razstavlja na dveh velikih lesenih podstavkih celo vrsto najrazličnejših predmetov vse v smislu povezave med starim in novim. Prisrčne so zlasti posebne optične prizme, brišače s tiskanimi umetnimi risbami, zlasti z otroškimi motivi, predpasniki s stiliziranimi figurami ter drugi leseni predmeti z naslikanimi podobami zodiaka, ki bi jih pravzaprav težko imensko določili.

Vsako ali skoraj vsako vez s tradicijo pa razbijejo bakreni izdelki podjetja Studio 5 (Giorgio Capitanio) saj so v svojem bistvu že male spretno izdelane bakrene skulpture, kakršne danes lahko vidimo samo v umetniških galerijah moderne umetnosti.

Deželna razstava obrti je torej vsekakor presegla vsa pričakovanja, saj s svojimi res originalnimi in umetniškimi razstavnimi izdelki lahko zadovolji tako ljubitelja tradicionalnega obrtništva kot tistega, ki si želi nekaj več, nekaj, kar bi bolj odgovarjalo njegovemu duhu in času, v katerem živi. Škoda le, da ne bodo te razstave prenesli ali da bi jo celo organizirali v središču mesta, ker bi bila tako bolj dostopna širšemu občinstvu.

s. v.

Od danes do sobote «Miljsko poletje»

V organizaciji občinskega odbora za pospeševanje turizma, bo v Miljah danes, jutri in v soboto tega tedna II. izdaja «Miljskega poletja».

V okviru te prireditve, ki naj bi postala tradicionalna, bo vrsta nastopov, katerih glavni akterji bodo posamezne skupine miljskega karnevala, ki se bodo pomerile med seboj v humorističnih tekmah, kot na primer v vleku vrvi, v tekmovanju gondol, v tekih z vrečami, v kolesarskih tekmah, v ekvilibrizmu na vrvi, v plezanju na visoki mlaj z darili itd. Vsa ta tekmovanja bodo v miljskem portiču, v Ul. Roma in pa na Trgu Marconi v poznih popoldanskih in v večernih urah.

Za zabavo bodo skrbeli tudi domači orkestri in godbe na pihala. Postavili bodo tudi kioske za prodajo domačih vin in jedil. Kioski bodo začeli delovati že v četrtek ob 17. uri, ob 20. uri pa bo defile sodelujočih skupin miljskega karnevala.

V ponedeljek v Gorici občinska seja

Kakor smo že včeraj poročali, bo v ponedeljek ob 18.30 seja občinskega sveta, na kateri bodo razpravljali o edini točki dnevnega reda: o odobritvi idejnega načrta deželne palače, ki ga je sprejela posebna komisija strokovnjakov.

Skoraj gotovo pa bodo na tej seji podali izjave o položaju na Češkoslovaškem tudi načelnik političnih skupin.

Usad nad Krogljami

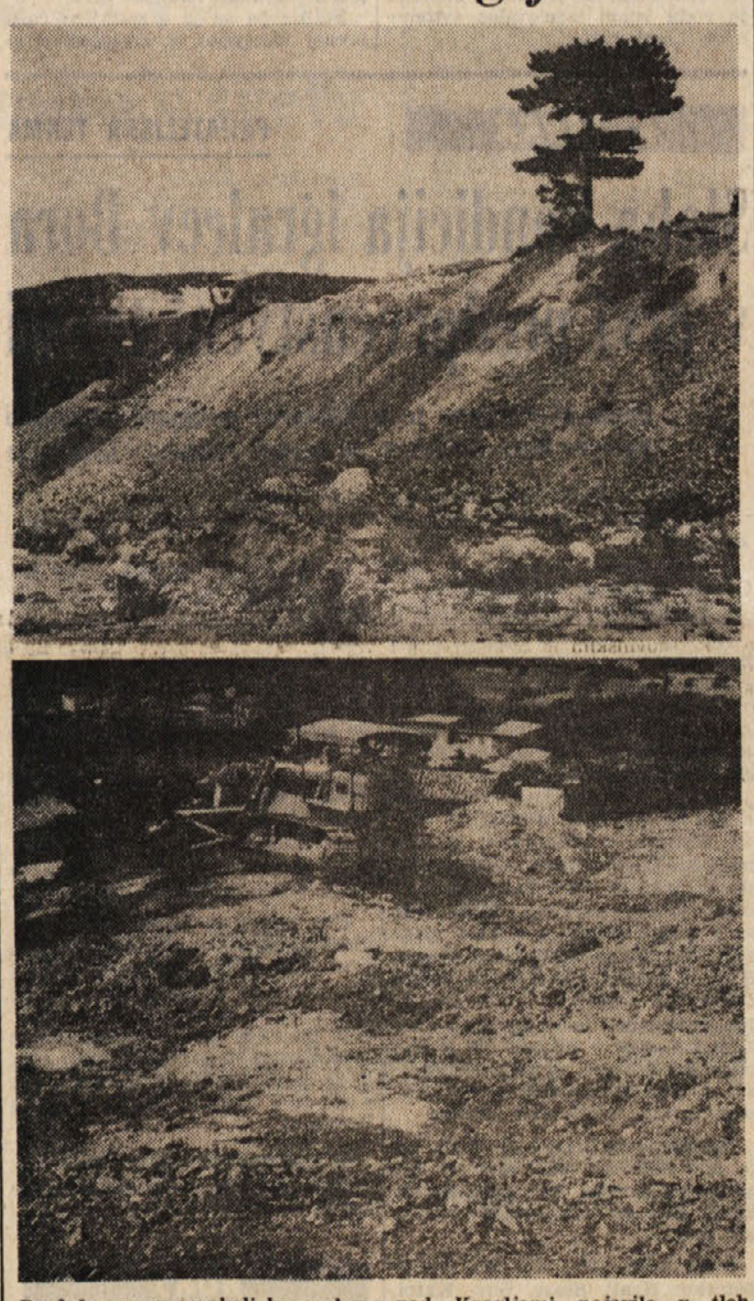

Pred časom so se okoli kamnoloma nad Krogljami pojavile v tleh razpoke, ki so postajale čedalje širše in globlje. Svet je začel počasi drseti v dolino. Delo v kamnolomu so iz varnostnih razlogov prekinili, tržaška pokrajina pa je poslala na kraj delavca z buldožerjem, da izravna nevarno področje

LOTTO

Omenili smo, da obstaja velika matematična verjetnost, da bo zaželena številka izžrebana v enem od 24 zaporednih tednov. Kako naj torej igramo, da bi na koncu zaslužili 9,5-krat vloženo vsoto? Spodnja razpredelnica nam pojasnjuje način:

Teden	Igrana vsota	Dobiček
1	—1	+10
2	—1	+ 9
3	—1	+ 8
4	—1	+ 7
5	—1	+ 6
6	—1,5	+10
7	—1,5	+ 8,5
8	—1,5	+ 6
9	—2	+10,5
10	—2	+ 8,5
11	—2	+ 6,5
12	—2,5	+ 9,5
13	—2,5	+ 7
14	—3	+ 9,5
15	—3	+ 6,5
16	—3,5	+ 8,5
17	—4	+10
18	—4	+ 6
19	—4,5	+ 7
20	—5	+ 6,5
21	—5,5	+ 6,5
22	—6	+ 7
23	—6,5	+ 6
24	—7,5	+ 9,5
	—73	

Iz razpredelnice je razvidno, da moramo razpolagati z vsoto, ki odgovarja 73-krat prvič igranemu znesku, da bomo — če bo številka izžrebana šele v 24. tednu — zaslužili 9,5-krat prvič vloženo vsoto. Primer: prvič igramo 100 lir. Šesti teden bi morali igrati 150 lir in tako dalje do 24. tedna, ko bomo igrali 750 lir. Do tega dne smo vložili 7.300 lir. Dobiček bo pa znašal 8.340 lir, ako odštejemo vloženo vsoto in davke bo znašal čisti dobiček 950 lir.

Iz gornjega izvajanja lahko torej zaključimo, da sanje nimajo prav «velike» vloge pri izbiri srečnih številk. Verjetnostni račun je osnova za dokaj točna predvidevanja, kljub temu, da lahko nastanejo pri izidu ali druge številke velike zamude (kakor je primer številke 67 na Cagliariju). Predno bi pa dali za gotovo to številko — saj do danes je še nismo svetovali našim čitateljem — bomo morali pogledati še nekatere druge podatke.

O. K.

KINO «IRIS» PROSEK
Predvaja danes, 22. t.m. ob 19.30 barvni film v risankah:
DESERTO CHE VIVE
(Puščava, ki živi)
Tri nagrade Oscar — Izredna predstava Walta Disneya

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Z dolgim kuhinjskim nožem je grozil gostom v lokalu

Kazenski sodniki so mu znižali prvotno kazen

Tržaško kazensko sodišče (predsednik Lugnani, tožilec Pascoli, zapisnikar Abba, obramba R. Ghezzi) je v prizivu obravnavalo kazenski prekršek, ki ga je zagrešil 31-letni Vittorio Di Lernia iz Ul. delle Docce 5.

V jutranjih urah 27. aprila letos je Di Lernia prikolovratil v bar Mimo v Ul. S. Cilino. Moški je bil tisti večer obiskal že vrsto lokalov pri Sv. Jakobu in v središču mesta ter je bil okoli polnoči že popolnoma v rožicah. To njegovo stanje je takoj opazila lastnica lokala, 65-letna Livia Mecchia vd. Giussi, ki je zaslutila, da se bo zgodilo kaj nevšečnega. In res je moški začel nadlegovati goste. Zgrabil je za brisačo, si obrisal usta in jo potem zalučal v goste. Nekateri so se uprli takemu početju ter ga na zahtevo lastnice bara postavili pred vrata. Še prej pa mu je Mecchiova vzela naočnike. Pozneje je dejala policistom, da je to storila, da bi mu preprečila nadaljnje razsajanje.

Di Lernia pa se je silno raztogotil. Odšel je na dom ter se kmalu potem vrnil z dolgim kuhinjskim nožem v rokah. Medtem so gostje zaprli vrata, da bi mu preprečili vdor v lokal. Po pripovedovanju lastnice lokala je baje 55-letni Michele Muggeo poklical policijo.

Policijski agenti so uvedli preiskavo ter prišli do zaključka, da je Di Lernia izustil hude grožnje proti Muggeu in lastnici lokala ter so ga zato prijavili sodišču zaradi tega prekrška, zaradi pijanosti in nošnje hladnega orožja.

Pred okrajnim sodnikom, ki je razsojal v tej zvezi po hitrem postopku 2. maja letos, pa je obtožba groženj glede Mecchiove odpadla, ker je sama ženska to zanikala, in tudi obtoženec je dejal, da jo spoštuje, ker je dobra. Glede vseh ostalih prekrškov pa ga je sodnik spoznal za krivega ter ga obsodil na 2 meseca zapora in 3 mesece ter 10 dni pripora. Ker je bil v pripornem stanju, je ostal v koronejskih zaporih.

Di Lernia se je pritožil proti razsodbi. Dejal je, da ni grozil nikomur in da je šel po nož le zato, ker je bil razkačen zaradi naočnikov. Še posebej je prosil sodnike, naj mu prizanesejo, ker je njegova priletna in betežna mati ostala sama doma.

Kazensko sodišče je deloma spremenilo prvotno razsodbo. Znižalo je celotno kazen za en mesec ter bodo zato izpustili Di Lernio na svobodo v prvi polovici septembra.

* * *

Pred istimi sodniki se je zagovarjala 47-letna Maria Nicoli iz Benetk, ki je bila obtožena skupaj z 22-letnim pomorščakom Dilvom Sfrisom iz Chioggie prekrškov pijanosti in nedovoljenega ljubimkanja na javni ulici.

Policijski agenti so zasačili žensko in moškega okoli poldruge ure 20. junija letos v Ul. Ghega. Žensko je pregledal zdravnik ter ugotovil, da je bila popolnoma vinjena. Za moškega pa je bil tak pregled odvečen, ker je bilo njegovo stanje očitno. Sfriso je priznal vse prekrške. Nicolijeva pa je vztrajno trdila, da jo lahko sodijo samo zaradi pijanosti. Na tla je padla, je trdila, ko je iskala dokumente v torbici.

Okrajni sodnik ni mnogo pomišljal, ko si je moral soditi, saj je bila krivda na dlani, upoštevajoč posebno Sfrisovo izjavo. Zato je spoznal oba za kriva ter je obsodil Nicolijevo na 2 meseca in 15 dni zapora ter na isto kazen pripora. Sfrisu pa je odmeril 2 meseca zapora in 10.000 lir denarne kazni.

Proti razsodbi se je pritožila samo Nicolijeva, ki je zahtevala naj jo sodniki oprostijo, ker dejanja ni zagrešila, ali pa vsaj zaradi pomanjkanja dokazov. Sodniki so potrdili prvotno razsodbo.

Goriško-beneški dnevnik

OGORČENJE IN ZASKRBLJENOST...

Češkoslovaški dogodki osupili vso demokratično goriško javnost

Goriške Slovence vežejo s češkoslovaškim ljudstvom tradicionalne bratske vezi - Sedaj še večje pričakovanje nastopa praškega pevskega zbora

Goričani so vest o vdoru čet varšavskega pakta v Češkoslovaško sprejeli s hudim ogorčenjem. Prve vesti so poslušali po cesti ob radijskih transistorjih. Okoli 10. ure se je pojavila prva posebna časopisna izdaja, kateri so popoldne sledile posebne izdaje tudi drugih listov. Meščani so se v skupinah zbirali okoli kioskov ter po prebiranju listov ter poslušanju radijskih poročil pričeli dogodek komentirati. V vrstah delavskih strank so ljudje brezpogojno na strani pravične borbe češkoslovaškega ljudstva za svojo neodvisnost, svobodo in nacionalno pot v socializem, ki so jo tako odločno branili ravno v zadnjih mesecih.

Obenem pa izražajo zaskrbljenost, kakšne posledice bodo dogodki imeli na mednarodni položaj in še posebej na italijansko notranjo politično življenje, kjer so nesrečni manevri vzhodnega bloka v imenu socializma vedno prinašali naprednim strankam hude volilne izgube in politične težave, medtem ko so se z njimi okoriščale nazadnjaške sile.

Še prav posebno pa so vznemirljive vesti o dogodkih na Češkoslovaškem prizadele goriške Slovence, ki so do Čehoslovakov vedno gojili bratska čustva ter se mnogi izmed njih spominjajo še časov pred prvo svetovno vojno, zlasti pa po njej, ko so ustanavljali sokolska telovadna društva.

Simpatije goriških Slovencev so lani osvojili pevci Kühnovega mešanega zbora, ki so na mednarodnem tekmovanju Seghizzija zasedli prvo mesto. Letos bi morali nastopiti v Gorici med njihovim potovanjem v Arezzo, vendar bo — tako so nam zagotovili — do njihovega nastopa prišlo po Arezzu. Upamo, da ne bodo nastopile medtem težave, zavoljo katerih bi bili prikrajšani za njihovo petje in tudi njihovo bivanje med nami.

Lani so med nastopi v Gorici bivali v Slovenskem dijaškem domu, kjer jim je Slovenska prosvetna zveza pripravila topel sprejem. Med gosti in goriškimi Slovenci, ki so se sprejema udeležili, se je razvil živahen pogovor, med katerim tolmač ni bil potreben, saj so šle besede iz srca v srce. Dobro smo se razumeli z njimi in upamo, da jih bomo imeli prihodnji teden spet priliko srečati, da bi jim izrekli naše simpatije in naše priznanje za njihovo težko borbo za nacionalno neodvisnost, nevmešavanje v notranje zadeve drugih ter samosvojo pot v socializem.

Goriške federacije strank so na češkoslovaške dogodke hitro reagirale. Kakor so nam povedali na federaciji KPI, so razmnožili stališče političnega urada stranke, ki obsoja okupacijo, ter letake razdelili pred tovarnami v Tržiču in Gorici.

Enotna socialistična stranka PSU je objavila tiskovno sporočilo, ki obsoja napad na neodvisno socialistično državo.

Univerzitetni krožek iz Gorice z obžalovanjem ugotavlja, da je prišlo do zasedbe socialistične države in da predstavlja ta dogodek napad na vse socialistične sile sveta.

Natečaj ONMI

Pokrajinski odbor ONMI v Gorici javlja, da je odprto vpisovanje v prvi letnik dvoletne šole za otroške vzgojiteljice pri šoli «Palmira Talenti» v Rimu, ki spada v sklop iste ONMI. V šolo, ki je povezana z internatom, se lahko vpišejo mladenke z dovršeno nižjo srednjo šolo za prvi tečaj, ki daje diplomo otroške negovalke. Starost za mladenke je od 18. do 30. leta. Za sprejem v šolo bo potreben sprejemni izpit. Kogar ta šola zanima dobi podrobnejše podatke na sedežu ONMI v Gorici, Korzo Italija 55/II.

IZ GORIŠKEGA MATIČNEGA URADA

Včeraj so v goriškem matičnem uradu prijavili rojstvo treh otrok in tri smrti.

Rojstva: Piero Polese, Sergio Pelesson in Cinzia Driadi.

Smrti: branjevec 47-letni Angelo Chiades, mehanik 56-letni Antonio Battistel in kirurg 60-letni Giovanni Branco.

PO PODATKIH ZA MESEC MAJ

Obmejna blagovna menjava se je občutno skrčila

Uvoza za 80 milijonov, izvoza za 176 milijonov

Na podlagi podatkov za mesec maj 1968, ki jih je pred dnevi objavila goriška trgovinska zbornica, je razvidno, da so v maju uvozili z navadnim dovoljenjem dva kontingenta mleka v vrednosti 504.000 lir, s carinskim dovoljenjem pa goveje meso, konje za delo, drva, kraft papir in les za obdelovanje v vrednosti nad 79 milijonov lir.

Izvozili pa so z Goriškega v Jugoslavijo v istem mesecu blago v vrednosti 176.028.204 lir, in sicer južno sadje (nad 47 milijonov lir), drogerijsko blago (nad 16 milijonov lir), tekstil (nad 14 milijonov lir), oblačila (nad 11 milijonov lir), gumijeve izdelke (3 milijone lir), električni material (11 milijonov lir), inštalaterski material (nad 3 milijone lir), nadomestne dele za avtomobile (nad 11 milijonov lir), kmetijske stroje (4 milijone lir), orodne stroje (13 milijonov lir), tovornjake in prikolice (nad 7 milijonov lir), ustrojene kože (nad 7 milijonov lir), ploščice (7 milijonov lir) itd.

Sporočilo CISL

Sindikat CISL javlja, da je izvedel ob priliki imenovanja svojih zastopnikov v pokrajinski odbor INAIL (Državnega zavoda za zavarovanje delavcev), da se prejšnji odbor ni sestal niti enkrat v prejšnjih treh letih.

Vodstvo sindikata CISL ostro obsoja tako ravnanje s strani vodstva pokrajinskega odbora INAIL, ker je mnenja, da morajo člani odbora vsaj enkrat na leto izvedeti za poslovanje zavoda na Goriškem in tudi vedeti za število in vzroke nesreče na delu, ki se dogajajo v naši pokrajini.

Tečaja za karoserje in električarje

INIASA (Obrtni center za vzgojo vajencev) s sedežem v Gorici, Ul. Malta 2 javlja, da bo priredil tudi letos dnevne in večerne tečaje za vajence. Pričetek bo oktobra, zaključek pa junija prihodnjega leta.

Center ima tečaje za karoserje in za delavce pri električnih aparaturah avtomobila. Vanj se lahko vpišejo mladinci z izpoljenim 15. letom, ali s 14., če so dovršili nižjo srednjo šolo. Vpišejo se lahko tudi nezaposleni, pri katerih pa je višja starostna mera 40 let.

Direkcija centra javlja, da je šolanje brezplačno, gojenci izven Gorice imajo pravico do povračila potnih stroškov in do enega dnevnega brezplačnega obroka hrane. Šolo financirata ministrstvo za delo kot deželna uprava.

Direkcija centra vabi mladeniče, da se vpišejo v tečaja, ki trajata dve šolski leti in izjavlja, da so vsi, ki so doslej dokončali to šolo, dobili takoj delo, kajti število mehaničnih delavnic se vedno veča, saj se veča tudi pri nas število motornih vozil.

Z motociklom sta zapeljala s ceste

Z motorjem sta zapeljala s ceste 18-letni Giuseppe Maligoj iz Ulice Ascoli 1 ter 22-letni Claudio Visintin iz Ul. Brigata Casale 7. Maligoj se je popraskal po trebuhu, Visintin pa po levi roki. Prvi se bo doma zdravil 8 dni, drugi pa šest.

VPRAŠANJE KOMUNISTIČNIH DEŽELNIH SVETOVALCEV

Zaradi neurejene zakonodaje avtoprevozniki zaposlujejo na avtovlakih le po enega šoferja

Težnja Skupnega evropskega trga, da poceni cestne prevoze - Zahteve delavcev po večji varnosti

V našem listu smo že poročali o interpelaciji, ki sta jo pred časom vložila na deželni odbor svetovalca Bergomas in Zorzenon, je deželni odbornik za transport Salvatore Varisco dal pred nekaj dnevi odgovor, ki kaže mnenje deželnega odbora.

Gre za problem števila šoferjev pri avtovlakih. Cestni zakonik določa, da morata biti v avtovlaku vedno prisotna dva šoferja. Izjemo tvori le avtovlak, čigar prikolica s tovorom ni težja od 35 kvintalov, če ima ista prikolica posebne zavore, ali pa če ni težja od 25 stotov pri prikolici z navadnimi zavorami.

Leta 1962 je ministrstvo za prevoze privolilo v vožnjo avtovlakov in sorodnih vozil samo z enim šoferjem v nekaterih primerih in sicer pri vlačilcih s prikolico, čigar popolna teža s tovorom ne presega sto stotov, pri cestnih traktorjih s prikolico, čigar teža ne presega sto stotov, pri avtovlakih in pri vlačilcih s prikolico s katerimkoli tovorom, le če je bil cilj vožnje v razdalji manjši od 150 kilometrov. V tem primeru je moral imeti šofer pri sebi vozni dokument.

Ker je letos stopila v veljavo vrsta pravilnikov o vožnji na področju držav Skupnega evropskega trga, mu (enako kot v Jugoslaviji in Avstriji, op. ur.) je 4. marca letos ministrstvo za prevoze izdalo okrožnico, omenjeno na 31. avgust letos, na podlagi katere naj omenimo, da so dovolili za katerokoli vozilo (torej ne le za vlačilce s prikolico), da lahko vozi samo en šofer avtovlak ali drugo vozilo v slučaju, da vozi tovor katerekoli teže v 24 urah v razdalji največ 150 kilometrov.

To možnost so seveda izkoristila avtotransportna podjetja in tako znižala število zaposlenih šoferjev. Resnici na ljubo je treba povedati, da se pri naših avtoprevoznikih ta praksa uvaja že leta in leta, ko je treba voziti tovore po Jugoslaviji ali Avstriji ali v druge nadaljnje države.

Svetovalca Bergomas in Zorzenon sta zahtevala, naj deželni odbor zavzame negativno stališče do take procedure pri centralni vladi. Deželni odbornik Varisco je s tem v zvezi odgovoril, da bo deželni odbor to zahteval, sicer le do takrat, dokler ne stopijo v veljavo nova določila za cestni prevoz na področju evropske skupnosti. Vedeti je namreč treba, da veljajo v vseh državah evropske skupnosti, razen v Italiji, drugačne norme za cestni prevoz, zaradi česar je tudi prevoz cenejši. V najkrajšem času bodo izdali prvih 1200 prevoznih dovoljenj za avtovlake, ki bodo lahko nemoteno krožili po celotnem ozemlju šestih evropskih držav. Logično je, da se bodo morali vsi podjetniki in šoferji ravnati po enakih pravilih, tako v Belgiji kot v Italiji. Odbornik Varisco pravi v svojem govoru, da upa, da bo nova splošnoevropska disciplina za tovorne prevoze upoštevala tudi zahteve delavcev, ki delajo na tem področju, posebno kar se tiče njihove varnosti.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Soranzo, Verdijev korzo 57 — tel. 28-79.

TRŽIČ

Danes je v Tržiču odprta lekar na «Rismondo», dr. Rismondo, Via Toti 52, tel. 72-701.

RONKE

Danes je odprta lekarna All'Angelo, dr. Olivetti, Ul. Roma 22, tel. 77019.

ZAKLJUČNI VELIKOŠMARENSKI OBRAČUN

Zavoljo discipliniranega prometa razmeroma malo prometnih nesreč

Avgust, predvsem pa september, utegneta biti še dovolj topla za kopanje

Tako kot prometna policija, ki smo o njeni dejavnosti pisali v včerajšnji številki, so tudi karabinjerji opravili važno delo v razdobju med 9. in 19. avgustom, ko je bila tudi po naših cestah v teku kampanja za večjo prometno varnost in so posamezni organi posvečali večjo pažnjo normalnemu odvijanju prometa. Prav tej dejavnosti je treba pripisati dokaj majhno število nesreč z edino smrtno žrtvijo v Gradežu.

Karabinjerji so v tem času razpolagali s 240 možmi, ki so prevozili 33 tisoč kilometrov. Prisodili so vsega skupaj 814 glob ter posredovali v 15 prometnih nesrečah, v katerih je bilo 11 ranjenih, medtem ko so se štiri trčenja primerila brez telesnih posledic za voznike.

Najhujše je sedaj že za nami in nesreč ni bilo toliko. Seveda pa lahko pričakujemo ponovni, vendar nekoliko manjši počitniški odnosno izletniški val v soboto in nedeljo, ko se bodo turisti vračali s počitnic, ali pa se zaradi izboljšanja vremena, na katerega so morda čakali, šele odpravili zdoma. Poletje pač še ni mimo in lepih toplih dni bomo — tako vsaj upamo — imeli še nekaj. Avgust, ki je najbolj privlačen, še ni mimo in tudi septembra je moč k morju, zlasti kadar se turist odpelje nekoliko bolj na jug.

PO PODATKIH TRGOVINSKE ZBORNICE

V prvi polovici meseca julija na Goriškem 460 meničnih protestov

Slovenci se redko pojavljajo v seznamu oseb z meničnimi protesti

V prvi polovici letošnjega julija so na Goriškem zabeležili 460 meničnih protestov, ki so po občinah takole razdeljeni: Kopriva 1, Krmin 9, Doberdob 7, Fogliano 6, Gorica 149, Gradiška 15, Gradež 26, Mariano 1, Tržič 166, Romans 2, Ronke 20, Zagraj 17, San Canzian 22, Števerjan 2, Šlovrenc 2, San Pier 2, Štarancan 11, Turriaco 1, Villesse 1.

Če podrobneje pregledamo javni seznam meničnih protestov ugotovimo, da gre v večini primerov za menice z majhnimi vsotami, ki jih zainteresirani — zasebniki ne plačajo trgovcem za nakup določenega blaga. Menice z večjimi vsotami pa zanimajo zlasti trgovce, in to ne toliko v Gorici ali v severnem delu pokrajine, kot raje v Tržiču in Gradežu. Najvidnejše mesto v tem seznamu zavzema bivši lastnik mestne avtoprevozne službe v Tržiču Tazio Bonezzi (ki je tudi zapleten v znano afero avtobusov v Tržiču) z menicami v vrednosti 1.900.000 lir. Drugo neplačano menico za 1 milijon lir ima neka Fabris Stella, prav tako iz Tržiča. Tretjo protestirano menico za 1 milijon lir ima neki Gherbaz Mariano iz Fossalona v občini Gradež.

Zanimivo je pri tem seznamu in tudi pri prejšnjih seznamih, ki jih Trgovinska zbornica izdaja vsakih petnajst dni, da je skoro odsotna slovenska manjšina. V seznamu goriške občine je malokatero slovensko ime, med imeni v doberdobski občini najdemo tujce, v sovodenjski občini ni nobene protestirane menice. Znak, da Slovenci kupujejo in plačujejo po svoji dejanski moči.

Včerajšnji dogodki so povzročili val globokih simpatij vsega našega prebivalstva z borbo češkoslovaškega ljudstva za svojo svobodo. Na češkoslovaško ljudstvo so naši ljudje vedno gledali s simpatijami in jim je bilo vedno težko, ko so postali žrtev okupatorjev: tako leta 1939, ko so jo zasedle nacistične čete, kakor sedaj, ko skušajo čete varšavskega pakta preprečiti samostojni socialistični razvoj, za katerega se je to ljudstvo odločilo.

Kot znak te simpatije je tudi tale fotografija, ki nam jo je včeraj prinesel znanec. Prikazuje sokolsko telovadno društvo, ki so ga po češkem vzgledu ustanovili v Gradišču na Vipavskem. Slika je bila posneta leta 1923. «Prinašam vam v objavo tole sliko, nam je dejal, ker vem, da je dosti goriških Slovencev, ki jih tragedija naših bratov prav gotovo zelo boli.»

Kino

Gorica

VERDI. 17.15: «90 notti e giorni per il mondo», dokumentar «sexy» v barvah; prepovedan mladini pod 18. letom.

CORSO. 17.15: «Prega Dio... scava la fossa», Robert Woods in Cristine Penz, ital. kinemaskopski barvni film prepovedan mladini pod 14. letom.

MODERNISSIMO. 17.30—22: «Rififi ad Amsterdam», Rayer Browne in Aide Power, italijanski kinemaskopski barvni film.

VITTORIA. 17.30: «L'astronave degli esseri perduti», James Donald in Barbara Schelley, ameriški barvni film.

CENTRALE. 17.30: «Un dollaro di fuoco», Michael Riva in Diana Garson, italijanski kinemaskopski barvni film; prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

AZZURRO. 18.30: «I diafonaidi vengono da Marte», Franco Nero, v barvah.

EXCELSIOR. 17.30: «Una vergine per il principe», V. Gassman in V. Lisi v barvah.

PRINCIPE. 18.30 «Trappola per sette spie», J. I. Bastien in C. Giufre, v kinemaskopu in barvah.

Ronke

EXCELSIOR. 20—22: «Inferno a Caracas», George Ardisson.

RIO. Zaprt.

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO!

šport šport šport šport šport

PLAVANJE

ITALIJANSKO DRŽAVNO PRVENSTVO

Tržačan Franco Del Campo 2'13"8 na 200 m hrbtno

Del Campo je popravil državni rekord za 1"8 - Calligarisova je postavila nov mladinski rekord na 200 m prosto 2'20"

MILAN, 21. — Najboljši rezultat drugega dne italijanskega državnega plavalnega prvenstva je postavil Tržačan Franco Del Campo, ki je z zmago na progi 200 m hrbtno postavil čas 2'13"8. Del Campo je tako popravil svoj lastni dosedanji državni rekord, ki ga je postavil 2. avgusta 1967 v Sabadellu s časom 2'15"6.

Drugi rekord današnjega dne je zrušila naraščajnica Novella Calligaris iz Padove. Na progi 200 m prosto se je sicer uvrstila šele na tretje mesto, kljub temu pa je njen čas nov italijanski naraščajniški in mladinski državni rekord. Naraščajniški rekord je bil doslej last Cianchijeve (2'24"2), mladinski pa Di Tomasove (2'21"2).

V ženskih disciplinah je več tekmovalk plavalo bolje od dosedanjih rekordov prvenstev, tako Sacchijeva na 200 m prosto, Tricaricova na 200 m prsno in Fillova na 200 m metuljček.

Današnji boljši rezultati so bili naslednji:

MOŠKI

200 m prosto
1. Pietro Boscaini (SS Lazio) 2'01"7
2. Fabrizio Nardini (SS Mediter) 2'03"8
3. Massimo Vassallo (SS Lazio) 2'05"0

200 m hrbtno
1. Franco Del Campo (US Triestina) 2'13"8 (n. .d rekord)
2. Franco Chino (RN Patavium) 2'16"8
3. Roberto Chimisso (RN Patavium) 2'20"9

200 m prsno
1. Massimo Sacchi (NC Milano) 2'38"3
2. Maurizio Giovannini (Esercito) 2'39"0
3. Simeone Camalich (CN Livorno) 2'43"1

200 m metuljček
1. Angelo Tozzi (Fiamme oro) 2'14"1
2. G. Piero Fossati (Can. Napoli) 2'14"2
3 Antonio Attanasio (Can. Napoli) 2'20"7
4. Spangaro 2'20"9

ŽENSKE

200 m prosto
1. Mara Sacchi (NC Milano) 2'18"8
2. Patrizia Pasetti (NC Milano) 2'20"3
3. Novella Calligaris (RN Patavium) 2'20"5 (n.d.r. za narašč. in mladinke)

200 m hrbtno
1. Raffaella Rasi (SS Lazio) 2'42"2
2. Cinzia Spitoni (Roma Nuoto) 2'42"6
3. Daniela Colnago (NC Milano) 2'44"4

200 m prsno
1. M. Rosaria Tricarico (RN Napoli) 2'54"4
2. Laura Schiezzari (CS Fiat) 2'57"6
3. Paola Alibertini (SS Lazio) 2'57"7

200 m metuljček
1. Cristina Fill (RN Trento) 2'39"3
2. Daniela Tomassini (RN Patavium) 2'39"8
3. Annalisa Bellani (Can. Olona) 2'41"4

OD 31. 8. DO 9. 9. V PADRIČAH

Otvoritev novega igrišča Gaje z več mednarodnimi tekmovanji

Na sporedu bodo nastopi tujih in domačih ekip v odbojki, košarki, teku, balinanju, ruskem kegljanju, bližanju in v igri med dvema ognjena

Vzporedno s širjenjem športnega življenja med zamejsko slovensko mladino v Italiji rastejo tudi novi sportni objekti, ki so si jih v mnogih krajih zgradili na lastno pobudo, z lastnimi sredstvi in s prostovoljnim delom. Tako je zraslo že več zelo lepih odbojkarskih igrišč v raznih krajih na Tržaškem in Goriškem, v začetku septembra pa bodo svečano otvorili še eno tako napravo in sicer v Padričah.

Tamkajšnja mladina si je tik za zadnjimi hišami ob cesti, ki vodi iz Padrič proti Gropadi zgradila izredno lep športni objekt, na katerem bo več igrišč. Tako bo stalo tam sredi zelenja in dreves odbojkarsko in košarkarsko igrišče, ki bo imelo tla obložena z marmorjem, poleg njega bosta dve balinarski igrišči, ob objektu pa bo tudi manjša zgradba, kjer se bodo lahko tekmovalci preoblekli. Novi objekt ne bo služil le športnemu udejstvovanju domače mladine, ki je včlanjena v športno društvo Gaja, ampak tudi za plese in razne druge vaške, posebno prosvetne prireditve na prostem.

Vodstvo Gaje je sklenilo otvoritev igrišča proslaviti izredno svečano in z vrsto tekmovanj, ki bodo trajala kar več kot teden dni. Zato je tudi polmenovalo vsa ta tekmovanja «športni teden Gaje».

Prireditev bo imela tri osrednje točke: odbojkarsko srečanje med domačo moško šesterko Gaje in Izole, s katerim bodo otvorili novo igrišče; večer mednarodne odbojke, na katerem bi po predvidevanjih in zagotovilih povabljenih ekip morale nastopiti italijanska moška državna reprezentanca, nacionalna reprezentanca Slovenije, češkoslovaška ekipa Slavija iz Prage in pa reprezentanca Trsta ali pa dežele Furlanije - Julijske krajine; nočni tek za «Pokal Gaje» od Padrič do Gropade in nazaj na 2 km dolgi progi, ki naj bi v bodoče postal tradicionalen in po možnosti z mednarodno udeležbo.

Poleg teh treh osrednjih točk športnega tedna Gaje bodo vmesni spored izpopolnili z vsakodnevnimi tekmovanji domačih moštev in gostov iz Slovenije tudi v drugih športnih panogah.

Tako bo izredno zanimiv balinarski turnir, katerega se bodo poleg domačih udeležili tudi tekmovalci Rožne doline iz Ljubljane, sežanskega Tabora, Kopra itd.

Sežanski Tabor bo nastopil v Padričah tudi v moški košarki proti Boru.

Več ženskih in moških ekip se je že prijavilo za turnir v odbojki.

Otroci bodo prišli na svoj račun s tekmovanjem v igri med dvema ognjema, kjer bodo lahko nastopali dečki, kot tudi deklice.

Društva se bodo lahko prijavila tudi za tekmovanje v bližanju (s štiričlanskimi ekipami) in ruskem kegljanju (s tričlanskimi moštvi).

Otvoritve novega igrišča pa mladina ne bo pozdravila le s športnimi tekmovanji, ampak tudi z razvedrilom in zabavo. Organizacijski odbor bo namreč več večerov organiziral na novem igrišču ples, na katerem se bodo lahko športniki, pa tudi nešportniki zavrteli ob zvokih glasbe kasno v noč.

Vsa prireditev bo predvidoma trajala od 31. avgusta do 9. septembra. Prirediteji so ves spored že točno začrtali, vendar se lahko zgodi, da pride do manjših nepredvidenih sprememb, ki pa seveda ne bodo bistveno vplivale na potek športnega tedna Gaje.

Ker je vsa prireditev zamišljena zelo široko bo gotovo privabila veliko število nastopajočih, pa tudi gledalcev, s čimer je bil najbolje poplačan velik organizacijski napor, ki so ga mladi organizatorji vložili v to manifestacijo.

PADALSTVO

Svetovno padalsko prvenstvo bo novembra 1970 na Bledu

Mednarodna letalska zveza je potrdila kandidaturo Bleda za to veliko prireditev

Mednarodna letalska zveza ZAI je na svojem zasedanju v Gradcu v Avstriji, kjer je v teku 9. svetovno padalsko prvenstvo, potrdila kandidaturo slovenskega letoviškega kraja Bleda za 10. svetovno padalsko prvenstvo leta 1970. Na predlog Jugoslovanov bo to prvenstvo meseca septembra, točnejši datum pa bodo določili kasneje.

Vse pa kaže, da bo potekalo blejsko svetovno prvenstvo z nekoliko bolj skrčenim tekmovalnim sporedom, kot letošnje na letališču Thalerhof pri Gradcu. Svetovna prvenstva so namreč zavzela preobširen obseg in se bodo zato na posebni konferenci Mednarodne letalske zveze, ki bo leta 1969 v Parizu ali Ljubljani, domenili za delno skrčenje tekmovalnega sporeda.

NOGOMET

Predprvenstvene tekme italijanskih moštev

V okviru priprav na bližnje državno nogometno prvenstvo so nekatera italijanska moštva odigrala več predprvenstvenih srečanj.

Izidi:

V Busto Arsiziu: Milan - MTK Junior (Madžarska) 13:0 (6:0)

V Riminiju: Inter - Rimini 4:0 (3:0).

V Vidmu: Cagliari - Udinese 2:0 (0:0)

V Bergamu: Ponte San Pietro - Atalanta 0:0.

KOLESARSTVO

Svetovni rekord italijanskih vozačev

RIM, 21. — Na kolesarski prireditvi na olimpijskem dirkališču v Rimu je italijanska ekipa v postavi Bosisio, Chenello, Mobiatto in Poloni postavila nov svetovni rekord v zasledovalni ekipni kolesarski vožnji za amaterje. Omenjeni štirje tekmovalci so prevozili 4.000 metrov dolgo progo v 4'25" s poprečno hitrostjo 54,336 km na uro.

Stari svetovni rekord so postavili lani v Rimu Italijani Castello, Chenello, Pancino in Roncaglia s časom 4'26"8.

TENIS

Lahke zmage favoritov

ORTISEI, 21. — Na mednarodnem teniškem turnirju v Ortiseiu so danes med moškimi posamezniki Jovanović, Mulligan in Pietrangeli z lahkoto premagali svoje nasprotnike.

Med mešanimi dvojicami, ki so se uvrstile danes v višje kolo sta bila tudi para Franulović - Facchini in Tiriac - Jovanović.

JADRANJE

Cobau in Apollonio vodita v Trstu

TRST, 21. — Tržaška posadka Cobau-Apollonio je zmagala danes v Trstu v drugi vožnji italijanskega državnega jadralnega prvenstva za razred «Leteči Holandec». Cobau in Apollonio, ki tekmujeta za društvo «Triestina della vela» in sta že lani zmagala na državnem prvenstvu, zdaj po drugi vožnji vodita tudi na skupni lestvici.

OLIMPIJSKE VESTI

Znan je že poimenski seznam jugoslovanskih olimpijcev

Prva skupina bo odpotovala v Mehiko 17. septembra - Verjetno bodo seznam reprezentantov še dopolnili - Med potniki tudi Miloš Strgar

Že v naši včerajšnji izdaji smo poročali o številu jugoslovanskih reprezentantov, ki se bodo v raznih disciplinah udeležili letošnjih olimpijskih iger v Mehiki. Danes priobčujemo podroben seznam 75 športnikov, ki so jim že določili mesto v reprezentanci.

Atleti (8): Todosijević in Milek (višina), Farčić (10.000 m in maraton). Nikolićeva (800 m), Urbančičeva (kopje), Hrepevnikova (višina), Fočićeva in Lubejeva (peteroboj, daljava, 80 m ovire).

Kolesarji (4): Valenčič, Škerlj, Bilić in Kuvalja (ekipno in posamezno).

Boksarji (5): Pajković (peresnolahka), Vujin (lahka), Veselinović (polwelterska), Parlov (srednja) in Miloš (težka).

Telovadci (7): moška vrsta — Cerar, Brodnik, Kersnič, Šrot, Vratič in eden od trojice Anić, Vidović, Küssel; ženske — Šiljepica.

Košarkarji (12): Daneu, Čermak, Pazmanj, Plečaš, Ražnjatović, Skansi, Rajković, Ćosić, Marojević, Korać, Žorga, Cvetković in Solman. Enega izmed teh igralcev bodo izločili iz ekipe pozneje.

Rokoborci (8): grško-rimski slog — Marinko, Damjanović, Čović, Horvat, Nenadić in Simić; prosti slog — Dimovski in Šutev.

Vaterpolisti (12): Stipanić, Hebel, Trumbić, Bonačić, Poljak, Lopatny, Janković, Sandić, Marović, Perišić, Dabović in Miškov.

Plavalci (6): Vrhovšek, Kurbanovic in plavalke Šegrt, Bjedov, Gašparac in Boban.

Strelci (4): Lončar, Grozdanović, Paunović in Epifanić.

Kajakaši (2): Radmanović in Šuvački.

Veslači (5): četverec s krmarjem — Josip in Romano Bajlo, Guberina, Janjušević in Brkušić.

Jadralci (2): razred «leteči holandec»: Grego in Nikolić.

Izbira reprezentantov je bila dokaj težka, saj je trajala več kot 8 ur. Seznam potnikov v Mehiko pa še ni dokončno zaključen. Še vedno je mogoče, da bodo še koga priključili k že določenim imenom, ali pa tudi črtali s seznama.

Tako so še potencialni olimpijci atleta Medjimurec in Silagy, plavalca Kuridža in Klemen za štafeto 4x100 m mešano, kajakaša Radmanović in Savicki in celotna veslaška posadka četverca. Pri kolesarjih so Kuveljo uvrstili med potnike pogojno: če bodo ostali trije odpotovali, bo odšel tudi on, da bi lahko nastopili tudi v ekipni vožnji. Če pa bo eden med ostalo trojico zbolel, potem tudi Kuvelja ne bo potoval.

Svojo kandidaturo za odhod v Mehiko so postavili tudi odbojkarji, ki so menili, da bi se na igrah lahko uvrstili na šesto mesto. Sestavljavci olimpijske reprezentance pa so menili, da je šesto mesto prenizka uvrstitev in tako Jugoslavija v Mehiki jeseni ne bo imela svojih odbojkarjev.

Jugoslovansko reprezentanco bo vodil predsednik JZOTK Miroslav Prelić, med sodniki pa bo tudi pri nas dobro znani telovadni strokovnjak Miloš Strgar. Spremljevalci bodo razdeljeni tako: 6 funkcionarjev, 3 zdravniki, 5 sodnikov in 17 trenerjev.

Jugoslovanski tekmovalci bodo odpotovali v Mehiko z letali v treh skupinah: 17. in 21. septembra ter 1. oktobra. Vrnili pa se bodo (tudi v treh skupinah) 23., 28. in 30. oktobra.

Skupno s tekmovalci in njihovim spremstvom bo odpotovalo tudi 13 športnih časnikarjev in še 6 drugih Jugoslovanov, ki so člani raznih mednarodnih športnih organizacij.

OBVESTILO

Organizatorji športnega tedna Gaje vabijo vsa društva, ki se nameravajo udeležiti tekmovanja v moški in ženski odbojki, ruskem kegljanju, balinanju, bližanju in teku, da se prijavijo na sedežu Gaje v Padričah št. 27, do 28. t.m. Sedež društva je odprt vsak ponedeljek, sredo in petek od 19.30 do 21. ure.

Športni teden Gaje bo v prvem tednu meseca septembra v Padričah.

VODNO SMUČANJE

Rekord na progi Pulj-Cervia ni uspel

CERVIA, 21. — 29-letni draguljar iz Sirakuze Saro Cianci je včeraj poskusil postaviti nov rekord v prekojadranski vožnji na vodnih smučeh na progi Pulj - Cervia. Zaradi razburkanega morja pa mu podvig ni uspel in Cianci je prispel na cilj (potem, ko je zaradi visokih valovov med potjo dvakrat padel) v 3.18'06" in s poprečno hitrostjo 39,300 km na uro, kar je precej slabše od rekordnega časa. Motorni čoln, ki je vlekel Ciancija je vodil znani izdelovalec avtomobilov Lamborghini.

KOLESARSTVO

Optimizem jugoslovanskih vozačev za nastop na olimpijskih igrah

Valenčič, Bilić, Škerlj in Kuvelja se bodo v Mehiki aklimatizirali mesec dni

Jugoslovansko kolesarsko prvenstvo v Ljubljani se je zaključilo. Večina kolesarjev je odpotovala, ostali so le olimpijski reprezentanti ter spremljevalci. Tako sem imel priložnost govoriti z nekaterimi izmed njih. Pogovora so se udeležili zvezni kapetan Veselin Petrović, trener državne reprezentance Zvone Zaloškar, kolesarja Rudi Valenčič in Franc Škerlj ter Janez Žirovnik, ki se je na olimpijskih igrah v Rimu uvrstil na osmo mesto ter je tako dosegel najvidnejši rezultat v zgodovini jugoslovanskega kolesarstva. Pogovor se je v glavnem sukal okrog razmer v kolesarstvu, o posameznih kolesarjih ter seveda o pripravah za Mehiko.

Kolesarstvo je bilo v Jugoslaviji do pred nekaj leti med precej zapostavljenimi športi. Mladina se je raje posvečala drugim disciplinam, ki so bile bolje organizirane. Za kolesarstvo se pa ni preveč zanimala, kajti v njem ni bilo pravega navdušenja. Manjkali so osnovni pogoji za kako resnejše delo.

Stanje pa se je v zadnjem času precej izboljšalo, v kolesarstvo so začeli prihajati uspehi. In to ne le na domačih tleh, temveč tudi v tujini. Res je, da Jugoslovani zmagujejo na domačih mednarodnih dirkah, ne znajo pa se izkazati v tujini, posebno v Italiji, Franciji in ostalih zahodnih državah, kjer je ta športna zvrst bolj razvita ter obstajajo razen amaterjev tudi profesionalni kolesarji. V teh državah dosežejo amaterji starostno mejo svoje kategorije pri največ 23-25 letih, nato pa presedlajo v profesionalni tabor ali pa obesijo kolo na klin.

V Jugoslaviji, dokler kolesarijo, spadajo ti športniki vedno med amaterje. Z leti si nabirajo izkušnje, ne morejo pa se meriti s svojimi vrstniki, ki so med profesionalci. Prisiljeni so tekmovati z neizkušenimi fanti, na tujem pa jim mladi nasprotniki na kolesu skoro vedno prekrižajo račune. To velja posebno za krajše enodnevne dirke. Nekoliko drugače je na etapnih dirkah. Tu pride do izraza posebno vzdržljivost in trezno računanje, za kar pa morajo imeti kolesarji določene izkušnje. To se je pokazalo leta 1966 na dirki po Laziu, kjer je Škerlj več dni držal prvo mesto na lestvici, ter bi lahko zmagal, če ne bi ostal brez pomoči tovarišev. Tako ga je prekosil Italijan Panizza, ki je sedaj dober profesionalec.

K slabim uspehom pa večkrat pripomore tudi slaba kakovost koles ter drugega športnega materiala. Že na mnoga svetovna prvenstva ter olimpijske igre so šli Jugoslovani neprimerno opremljeni. Tuje države svoje predstavnike za take pomembne prireditve opremijo s brezhibnim in najmodernejšim materialom; tako imajo izredno lahka kolesa, posebne gume, skoraj «brezteže» drese. Zagotavljajo pa, da bo na letošnjih olimpijskih igrah ta podrejenost jugoslovanskih kolesarjev odpravljena. S te strani ne bo torej mogoče vec nobeno opravičevanje. Odgovornost za uspehe ali neuspehe bo slonela le na ramenih kolesarjev, ki se bodo morali zato resno potruditi.

Priprave za Mehiko so v polnem teku. Izbrani kolesarji trenirajo že več časa v Metliki, od tu se bodo do 15. septembra preselili na Gorenjsko. Nato se bodo podali na pot, da bi se vsaj mesec dni aklimatizirali na prizorišču iger. Že prej, 24. in 25. avgusta, pa se bodo morda udeležili mednarodne dirke Po Hrvatski in Sloveniji. Četverica olimpijcev, Škerlj, Valenčič, Bilić in Kuvelja se na skupnem treningu kar dobro znajdejo. Nekateri izpopolnjujejo formo, drugi jo hočejo ohraniti. Slovenski prvak Valenčič se boji, da ne bi prav v odločilnih trenutkih izgubil svoje odlično formo. Škerlj išče nekdanjo moč, saj je zaradi poškodovanega kolena moral skoraj mesec dni počivati. Bilić je nekoliko slabši kot druga leta, ima pa izkušnje v tujini. Kuvelja pa je še vedno le «spojnik» reprezentant. Vse pa kaže, da bo Kuvelja le šel na pot.

V celem taboru vlada največji optimizem. V ekipni vožnji upajo «plavi», da se bodo uvrstili med prvih osem, medtem ko je teže predvidevati uvrstitev posameznikov. Trener meni, da bodo dosegli večje uspehe če bo proga težavna. Reprezentanti so precej stari (okrog 27 let), izkušenj jim ne manjka. Njihove vrline bi na težki progi prišle gotovo do izraza, predvsem pa vzdržljivost. Valenčič je namreč trdno prepričan, da bo samo med peterico najboljših olimpijskih kolesarjev. Nekoliko optimizma ne škoduje.

Radi

KOŠARKA — PRIJATELJSKA TEKMA

Slaba kondicija igralcev Bora v prvi predprvenstveni tekmi

Sežanski Partizan je v Nabrežini premagal nepopolno peterko Bora predvsem po zaslugi odličnega Škrinjarja

BOR — PARTIZAN SEŽANA 43:50 (22:23)

BOR: Sirk 7, Kafol 1, Starc 2, Tavčar S. 2, Ambrožič 4, Kralj 10, Zavadlal 17.

PARTIZAN: Daneu L. 8, Daneu D., Tavčar 5, Gardina, Uršič 4, Grmek 3, Jerina 6, Škrinjar 24.

SODNIKA: Vodisca in Verh iz Trsta.

Na lepem, odlično razsvetljenem nabrežinskem igrišču, sta se srečali preteklo soboto, 17. t.m. košarkarski ekipi Bora in Partizana iz Sežane. Tekma je bila zanimiva in agonistično napeta, vendar se je kmalu pojavila utrujenost, saj je šlo za prvo srečanje dveh ekip, ki sta že dlje časa mirovali in njuna atletska pripravljenost ni bila na višini. O tem priča tudi dejstvo, da so Borovci realizirali komaj 20 odst. prostih strelov. Poleg tega so v vrstah plavih manjkali nekateri standardni igralci kot Rudeš, Sancin, Fabjan. Cona je bila zaradi omenjenih odsotnosti manj elastična; protinapad se je odvijal počasneje kot sicer, v napadu pa je bila odgovornost dveh ali treh spretnejših in bolj izkušenih igralcev, ki so zaključevali večino akcij, velika.

Tekma se je pričela ob 21.15, kot je bilo določeno, občinstvo ni bilo številno, oziroma ne tako število, kakor smo ga vajeni videti ob takih prilikah.

Prof. Mari je poslal na igrišče peterko: Kralj, Starc, Sirk, Kafol, Zavadlal. Začetek tekme je bil živahen. Pod obema košema so se dolgi Borovci ostro borili s sežanskimi igralci. Plavi pa se niso takoj znašli in se niso spuščali v hitre protinapade, čeprav so uspešno skakali na odbite žoge. Tudi gostom ni šlo v začetku od rok. Preveč trda žoga in močan južni veter sta nedvomno vplivala, da je bil rezultat v 4 minuti šele 4:2 v korist Partizana. Ko sta se ekipi vživeli v pogoje igre, se je položaj spremenil. Sežančani so bili točni v metih od daleč in zelo spretni pod košem. Posebno pivot Škrinjar, ki je sam realiziral kar 24 točk, je bil tako nevaren, da je prof. Mari spremenil cono s tem, da je Starcu ukazal kriti Škrinjarja na moža, ostali štirje pa naj bi nadaljevali v ozki coni. Na ta način je bil močni Sežančan bolj onemogočen, a kljub vsemu je nanizal mnogo točk.

Prvi polčas se je zaključil z izidom 22:23 za Sežano. V drugem delu igre pa je utrujenost ošibila domačine, da so bili precej statični in počasi so se organizirali v cono, tako da so se gostje z lahkoto reševali kritja in so neovirano metali iz razdalje. Tekma se je zaključila s sedmimi točkami razlike v korist Partizana.

Za obe ekipi je bilo srečanje zahteven začetek nove košarkarske sezone.

BOKS

Italijan Bruno Arcari ostal evropski prvak

SANREMO, 21. — Italijan Bruno Arcari je v Sanremu ohranil svoj naslov evropskega prvaka superlahke kategorije. S tehničnim k. o. je premagal v šestem krogu izzivalca Angleža Des Rea.

15.

B. TRAVEN

General iz džungle

10

Bitka je seveda terjala žrtve, čeprav je še tako naglo potekala in čeprav se je še tako uspešno končala za muchachose. Ko bi se bil Generalov načrt v celoti posrečil, bi bilo morda mogoče, premagati ruralese, ne da bi bilo treba izstreliti niti deset nabojev.

Čeprav je večina nabojev, ki so jih izstrelili presenečeni vojaki, šinila v zrak brez škode, razen da je oklestila vrhove dreves, je vendar dovolj mož, ki so bili vsi izurjeni vojaki, našlo možnost, izstreliti ves saržer v gosto gručo muchachosov, preden so jih ti pobili. Ko bi bili strojnici že na tleh in pripravljeni na strel, v trenutku naskoka zaščitnice, bi bil poraz ruralesov kljub temu neizogiben, ker so muchachosi v dovolj velikem številu zasedli obe strani grmovja, v grmovju pa je najboljša strojnica brez koristi. Toda žrtve med uporniki bi verjetno dosegle tako visoko število, da bi bila morda polovica muchachosov ostala na bojišču.

Ko so možje zbrali svoje mrtve, so ugotovili, da jih je devetnajst padlo. Nad trideset jih je bilo ranjenih, večina zaradi strelov, nekaj manj pa zaradi udarcev s sabljami in od kopit splašenih konj. Izmed ranjenih jih je pred večerom umrlo še osem, tako da se je število mrtvih povzpelo na sedemindvajset.

Pokopali so jih brez posebnih ceremonij. Ko so jih zagrebli in so nekateri muchachosi zdrdrali stare molitvene obrazce, so bili mrtvi že pozabljeni. In to pomeni, da so bili popolnoma pozabljeni.

Profesor je dejal možem, ki so stali okrog kupa zemlje, v katerem je tičal preprost križ: «Mi smo uporniki, ali ne, muchachos?»

«Tierra y Libertad!» so zavpili v odgovor.

«Tako je, *camaradas, tierra libre para todos. Tierra sin capataces y sin amos.* In ker smo uporniki, ne utegnemo jadikovati za našimi padlimi brati. Teh se bomo spominjali, ko bomo zmagali v revoluciji. In takrat se jih bomo s častjo, pobožnostjo in hvaležnostjo spominjali, ker so padli za našo revolucijo. Zdaj pa ne utegnemo. Zdaj moramo misliti na žive in na zmago. Kdor pade, ne more slaviti zmage. Zmagovalci praznujejo. Toda brez padlih ni zmage. Samo živi lahko uživajo sadove zmage naše revolucije. Muchachosi, naši zvesti tovariši, ki tukaj zdaj ležijo pokopani, so morali pasti, da bi mi lahko zmagali. Niso bili prvi, ki so padli za deželo in svobodo proti diktatorju, in niso zadnji, ki so padli. Eno vam lahko vsem obljubim, muchachosi, in to, kar vam bom tukaj obljubil, se bo nekega dne zgodilo. Izmed nas vseh, ki danes tukaj stojimo pri grobovih naših mrtvih bratov, nas ne bo dvajset ostalo živih, ko bo revolucija naposled zmagala. Toda nič ne de, bratje. Nismo prvi ljudje na zemlji in ne zadnji. Za nami pride na sto, tisoče generacij in te generacije, ki bodo prišle za nami, bodo živele v svobodi brez tiranov, zatiralcev in diktatorjev, in nam bodo hvaležne in nas bodo častile, ker smo umrli za njihovo svobodo. Tudi to, da nas bodo prihodnje generacije častile, je nekaj vredno. Ti pa, ki tukaj in tam zdaj leže razsekani na kose, ki so padli kot diktatorjevi hlapci, da bi ga obdržali na oblasti, da bi lahko pital ljudstvo z lažmi, ti bodo nekoč bolj pozabljeni kot ta odlomljena veja, ki leži tamle. Prihodnje generacije se jih ne bodo spominjale kot bojevnikov, ne kot zvestih vojakov, ampak kot krvnikovih hlapcev, mučiteljev, uniformiranih sužnjev, katerih vsa modrost je bila v tem, da so bili ubogljivi lakaji *El Caudilla,* aristokratov in *cientificosov.* Tiranom in diktatorjem in človeškim konjedercem je zmeraj posvečen samo kratek odstavek v zgodovini človeštva, čeprav je ta odstavek zmeraj najbolj poln groze in strahu. Nam pa, prav vsem bojevnikom za svobodo, za pravice ljudstva, za demokracijo, nam pripada vsa človeška zgodovina. Mi smo poborniki novega, medtem ko ti hlapci ustavljajo čas in so sovražniki mirnega napredka. In s tem se, *camaradas,* poslavljamo od naših padlih bratov. Vsi se odkrijmo v znamenje spoštovanja naših bratov, ki so padli za našo revolucijo. Vzemimo vsi prgišče zemlje in jo položimo na grobove, v katerih zdaj počivajo naši bratje. Pri tem vzklikamo: *Tierra y Libertad! Viva la Revolucion proletaria! Viva la Revolucion de los peones! Abajo los dictadores y los tiranos! Tierra y Libertad!»*

Ko so muchachosi ponovili vsak vzklik, ki ga je povedal Profesor, in je za sekundo zavladala tišina, je Profesor dvignil roko in je, to pot samo na pol glasno, dejal: *«Adios, muchachos! Que duermen bien. Adios, muchachos! Dulce es morir para la revolucion de los pobres!* Počivajte mirno, mladeniči. Sladko je umreti za revolucijo revežev! Počivajte v miru!»

Posadil si je klobuk na glavo in stopil h Generalu. S popolnoma spremenjenim glasom je dejal: «Zdaj pa hrž na finco!»

General se je pognal na konja, da bi ga lahko bolje videli, in zavpil čez množico: *«A la finca, muchachos! Adelante!»*

Na kose razsekani ruralesi so bili že na gosto pokriti z rdečimi mravljami, ko si je zadnji mož iz krdela oprtal tovor in se odpravil na pot, da bi sledil muchachosom, ki so šli pred njim.

Visoko nad grmovjem, kjer so se zdaj začeli oblaki razmikati, je krožila jata jastrebov v krogu, ki se je čedalje bolj ožil, dokler se ni naposled popolnoma zožil nad tistim delom jase, kjer je prišlo do bitke.

Daleč spredaj na čelu krdela so korakali General, ki je zdaj spet razjahal, Profesor in Celso.

General si je obesil majorjev daljnogled. Obstal je, pogledal skozenj na finco, zavrtel lečo, spet pogledal skozi daljnogled in ga spustil, da je obvisel na jermenu.

Tudi Profesor je imel daljnogled, medtem ko je tretjega nosil Coronel, ki je spet vodil zaščitnico ob podpori glavnega intendanta Andreua.

«Prav čedna reč takle doljnogled,» je dejal Profesor in ljubeče potrepljal daljnogled, ki ga je prav tako kot General nosil obešenega na prsi.

«Že morda,» je ravnodušno odvrnil General, ne da bi pokazal kakršnokoli zanimanje. «Že morda, da je ta dren čedna stvar. A ni kaj prida vreden. Če te pasje sinove lahko vidiš samo skozi to zadevo, si predaleč, da bi jih namahal. Če so dovolj blizu, da se lahko pripraviš, da bi jih spodobno sprejel, ne potrebuješ več nobenega daljnogleda. In če so nazadnje tako blizu, da jim lahko porineš mačeto v trebuh, ti je tale ušiva ropotija samo v napoto. Kaj naj počnem s tem govnom? Morda je dober za pasje hlapce, toda ne za upornike.»

Snel je daljnogled z vratu in ga izročil Celsu. «Na, vzemi daljnogled. Ti si polkovnik in ga boš še potreboval.»

«Sranje,» je odvrnil Celso. «Kaj naj počnem s tem gnojem? Ne potrebujem daljnogleda. Lahko z lastnimi očmi prav dobro vidim. In na pet sto korakov ti vidim ptičjo sedeti na veji in povedal ti bom katera ptica je to.»

General se je zasmejal: «Vidiš, Profesor, nihče noče sprejeti tega darila.»

«Daj ga meni. Moj daljnogled je tako moten in poln mehurčkov in peg, da prav rad vzamem tvojega. Potrebovan bom dober daljnogled. Moje oči niso tako dobre kot vaše. Daj mi ga.»

«Z veseljem,» je dejal General.

Profesor je snel svoj daljnogled, vzel ponujenega, si ga obesil okrog vratu, dvignil svojega visoko v zrak in zaklicoval muchachosom na pohodu: «Nate, kdo bi rad daljnogledu?»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV ŽERKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst